

Merak Ediyorum Kitaplarının Yazarından

ÇOCUKLAR ALLAH'I SORDUĞUNDA ÖZKAN ÖZE

ÇOCUKLAR
ALLAH'I
SORDUĞUNDA

ÖZKAN ÖZE

Yayın No: 250

ÇOCUKLAR ALLAH'I SORDUĞUNDA
Özkan Öze

Genel Yayın Yönetmeni: Ergün Ür
Yayınevi Editörü: Ömer Faruk Paksu
İç Düzen/Kapak: Zafer Yayınları
ISBN: 978-605-9548-52-6
Sertifika No: 14452

Uğurböceği Yayınları, Zafer Yayın Grubu'nun bir kuruluşudur.
Talatpaşa Mah. İmrahor Cad. Teraseler Sitesi,
Büyük Otopark Zemin Katı, 1-A, Kağıthane - İstanbul
Tel: (0212) 446 21 00
Faks: (0212) 446 01 39

www.zafer.com
zafer@zafer.com
www.facebook.com/zafer yayinlari
www.twitter.com/zafer yayinlari

copyright © 2017

Bu eserin e-kitap çevrimi **SaveAs Bilişim** tarafından yapılmıştır.
www.saveas.com.tr

ÖZKAN ÖZE (ozkanoze@gmail.com): 1974 yılında Sakarya'da doğdu. İlkgençlik çağlarının sonuna doğru Zafer Dergisi'nin yazı işlerinde çalışmaya başladı ve resmi eğitim hayatına liseden sonra devam etmedi. Bir süre derginin yazı işleri müdürlüğünü yaptı. Daha sonra, Uğurböceği ve Zafer Yayınları'nın editörlüğünü sürdürdü. Hem kendi ismiyle, hem de çocuklar için yazdığı popüler bilim kitaplarında kullandığı **TARIK USLU** ismi ile pek çok kitabı yayınlandı. Türkiye'de yüzbinlerce çocuk okura ulaşan Merak Ediyorum Dizisi; İngilizce, Almanca, Fransızca, Hollandaca, Endonezca ve Kürtçe'ye tercüme edildi. Yazı çalışmaları aralıksız devam eden yazar, evlidir ve iki çocuğu vardır.

<https://www.facebook.com/yazarozkanoze>

önsöz

ARADAN otuz küsur yıl geçmiş olsa bile, hâlâ bugünkü gibi hatırlıyorum...

Yaşlı incir ağacının tepesinde, kafamda Allah'a dair yığınla soruyla, incir ağacının şefkatli kocaman ellere benzeyen yaprakları arasından gökyüzüne bakıp, neler hissettiğimi ve neler duymak istediğimi çok iyi hatırlıyorum...

Tüyleri henüz bitmemiş bir yavru kuşçağızın, dikenli kara çalılarının arasına düşmesi gibi şüphelerden, tereddütlerden, emin olamamaklardan ve bitmek tükenmek bilmeyen sorulardan bir ormana yapayalnız düşmüş olmanın ve oradan çıkmak için çırpınmanın ne demek olduğunu da çok iyi hatırlıyorum...

Ben o ormanda büyümüş çocuğum. Kaybolmanın ne demek olduğunu bildiğim kadar, şefkatli tarif edicilerin kıymetini de bilirim...

On yılı aşmak üzere olan yazı serüvenim, bana elliden fazla kitap ve yüzbinlerce okuyucu kazandırdı. İster kendi isimle yazdığım kitaplarda, isterse *Tarık Uslu* mahlası ile kaleme aldığım popüler bilim kitaplarında, her zaman o incir ağacının tepesindeki kafası karışık çocukla konuştum.

Bugün, küçük okurlarıma kitaplarım hakkında kanaatlerini sorduğumda, bana çoğu zaman şöyle bir cevap veriyorlar:

"Bu kitapları seviyorum, çünkü benimle konuşuyorlar!"

Yıllardır sadece çocuklar için yazan biri olarak, ilk kez okuyucularımın anne, baba ve öğretmenlerine hitap edecek olmamdan eminim asıl okurlarım hiç hoşlanmayacaklardır. Çünkü sabırsızlıkla yeni çıkacak kitabı bekliyorlar. Ama ben onlarla olan sohbetime kısa bir ara verip, biraz da sizinle konuşmak istiyorum...

Sadece çocuklara Rablerini esma ve sıfatları ile anlatmaya, tanıtmaya ve sevdirmeye, geç kalınmamış bir zamanda onların akıl ve kalplerinde sarsılmaz muhkem bir imanın temellerini, bütün esasları ile birlikte yerleştirmeye, bunu yaparken de, henüz araları açılmamış, birbirlerinden uzaklaşmamış akıl ve kalplerine aynı anda hitap etmeye çabalayan bir yazar olarak değil; aynı zamanda iki çocuğu olan bir baba olarak da sizinle konuşmak istiyorum...

Çok büyük bir iddiam yok, bunu baştan söyleyeyim. Ama çocuklar Allah'ı sorduğunda, eli ayağına dolaşmayacak kadar tecrübem ve "Sen henüz çok küçüksün, böyle konuları anlamazsın!" diyerek ortalıktan sıvışmayacak kadar da cesaretim var...

Ama durun ve hiç boşuna heveslenmeyin! Size Akdeniz usulü levrek buğulama tarifi verir gibi tarifler vermeyeceğim. "*Çocuğunuz 'Anne ben Allah'ı neden göremiyorum?' diye sorduğunda ona şöyle cevap verin, iki nokta üst üste...*" diye başlayan hiçbir bölüm bu kitapta olmayacak.

Bu ve buna benzer pek çok sorunun cevabını, doğrudan çocuklarla konuştuğum başkaca kitaplarda, elimden geldiği kadar, doğrudan onlara, onların anlayabileceği bir dil ile uzun uzun anlattım zaten..

Şimdi ise sizinle konuşuyorum. Ve yapmaya çalıştığım şey, çocukların Allah hakkında sordukları sorulara cevap vermek değil; çocuklar Allah'ı sorduklarında, onları anlamaya çalışmak...

Özkan Öze

26 Aralık 2016

“Bütün bâtil inançlardan uzak şekilde, yüzünü hak dine çevir. O fitrat dinine ki, insanları Allah onun üzerine yaratmıştır. Allah’ın yaratışında değişiklik yoktur.”

– *Rûm Sûresi*, 30.

Allah’ın Elçisi (asm) şöyle buyurdu: “Hiçbir çocuk yoktur ki, İslâm fitratı üzere doğmuş olmasın. Fakat sonra anne-babası onu Yahudi, Hıristiyan veya Mecusî yapar. Bu, hayvanların her âzâsı tam olarak yavrulamasına benzer. Siz kesmeden önce, kulağı kesik olarak doğmuş hayvana rastlar mısınız?”

– *Buhârî, Tefsir*: 30.

Basit Bir Nezaket Kuralı

KABA BİR ADAM SAYILMAM. Ama zaman zaman bazı basit nezaket kurallarının üzerinden atladığım oluyor. Bunu belki bilerek yapmıyorum ama yapıyorum işte!

Özellikle konuşurken kullanmamam gereken kelimeleri arada kaptırırveriyorum. Sadece konuşurken olsa iyi, yazarken de bunu yaptığım oluyor!

Acayip Şeyler Dizisi ve öteki popüler bilim kitaplarımda kullandığım dili çocuklar için çok daha cazip bir hâle getirebilmek adına kendimce bir yöntem keşfettim. Önce metni tamamen serbest ve hiçbir kısıtlamaya gerek duymadan yazıyorum.

Keşfettim dediğime bakmayın, bunu benden önce kullanan düzinelerce yazar var ve adına da galiba “Serbest yazım tekniği” falan gibi bir şey diyorlar. Ya da, “Önce salla sonra topla tekniği!”

Bence bu ikincisi çok daha uygun bir isim oldu. Ama insana senede iki kere kılındığı için genellikle unutulmuş bayram namazının pratik tarifini hatırlatıyor: “İki salla bir bağla, üç salla bir eğil!”

Siz benim önce salla sonra topla tekniği ile yazdığım metinlerin o ilk hallerini görseniz kesin çok gülersiniz ama bunun derlenip toparlanıp, bir çocuk kitabı olabileceğine de asla ihtimal vermezsiniz. Neyse ki bu ilk yazım aşamasının ardından defalarca elden geçirdiğim metinler, ince eleklerden sıkı kontrollerden sonra kitap haline geliyor.

Peki bunu neden yapıyorum?

Bunu yapıyorum çünkü geriye kalan metnin, tam da benim istediğim gibi sahici, samimi ve komik olmasını istiyorum. Ancak bu şekilde, anlatım dilim yıllar önce TRT’de dönüp duran o KDV FİŞİ reklamındaki çocuğun kullandığı yapmacık dil gibi olmuyor.

Hatırladınız mı o reklamı? Durun ben size hatırlatayım:

“Bakkal amca! Bakkal amca! Bir defter bir kalem bir de çikolata alacağım!”

Sizi bilmem ama oğlumun böyle konuşmasını asla istemem. Hatta kızımın bile böyle konuşması beni rahatsız eder.

Fakat bütün tashih ve editöryal müdahalelere rağmen, anlatım tarzımı benimsemiş ve çok sevmiş okurlarım değil ama onların anne,

baba ve bazen de öğretmenlerinin takıldıkları yerler olmuyor değil. Kısaca iyi sallıyorum ama bazen pek toplayamıyorum.

Daha geçenlerde bir anne *Şu Acayip Karıncalar* adlı kitabımda, iki karınca arasında geçen diyalogu gözümə sokup, “Burası biraz kaba olmamış mı?” dedi.

Bir an için hanımefendinin haklı olduğunu söyleyecektim ki, az önce kitabını imzaladığım ufaklığa gözüm takıldı. Annesine çaktırmadan öyle bir gülüyordu ki, “Yoo!” dedim. “Çocuklar bayılıyorlar buna!”

Hanımefendi işte bu konuda bana hemen oracıkta hakkımı teslim etti.

“Evet!” dedi oğlunu göstererek. “Bugüne kadar hiçbir kitabı sizin kitaplarınız kadar ilgiyle okumadı.”

Bir yazar, bir çocuk kitapları yazarı, bir anneden daha başka ne duymak ister ki?

- - -

- Hop! arkadaşım nereye böyle!
- Geçiyorduk uğradık ne vardı?
- Kokuyu almadınız mı ulan?
- Aldık! Almaz olur muyduk. Burnumuzun direği kırıldı. Ne yediniz öğle yemeğinde, eşek ölüsü mü?
- Bana baaak!
- Ben kendime bakamıyom düdük sana nasıl bakayım?
- Gidin burdan, hadi naş!
- Niye? Kraliçenizin meşeliği mi?
- Vurun la! Acımayın!

- - -

Ancak ben yine de kendisine gerekli açıklamayı yapma gereği hissettim.

“Hanımefendi, o gösterdiğiniz bölüm kitabın ana metnine ait değil. Asıl anlattığım konunun dışında anlatımı canlandırmak ve çocukların dağılan dikkatini toplamak için anlatı arasına sıkıştırdığım bir bölüm.

Dikkat ederseniz orada ben konuşmuyorum aslında; birbirleri ile kavga eden iki karınca konuşuyor. Ve birbirleri ile kavga eden iki karınca nasıl konuşursa öyle konuşuyor. Ama elbette çocuklar için yazan her yazar gibi benim de kırmızı çizgilerim var ve merak etmeyin, onları asla aşmıyorum. Sadece okurlarımın biraz eğlenmelerine izin veriyorum o kadar...”

Hanımefendi yeterince ikna olmuştu. Teşekkür ederek stanttan ayrılmadan önce yanlarında getirdikleri bir çanta dolusu “okunmuş kitabı” tek tek imzalamamı rica etti. Yayınevimin stant görevlileri bundan pek hoşlanmıyorlar haklı olarak ama aramızda kalsın, ben en çok okunmuş kitap imzalamayı seviyorum!

Bu arada hazır söz açılmışken öğretmenlerden bu tür tepkileri çok çok daha az almamın sebebini de şuracıkta söyleyeyim de içimde kalsın:

Onlar çocukların evlerinin içinde, anne ve babalarının yanında asla kullanmadıkları bir dili dışarıda nasıl rahat rahat kullandıklarını ve “Benim çocuğum asla öyle şeyler söylemez!” diyen kendinden yüzde bir milyon emin annelerin, nasıl da fena halde yanıldıklarını çok iyi biliyorlar da ondan! Yani merak etmeyin kitaplarımla onların dilini bozmuyorum. Hatta düzeltip zenginleştiriyorum. Ayrıca tek faydam da bu değil. Bunu bu kadar rahat söylüyor olmamın sebebi, sizin de *Açayip Şeyler* kitaplarının onlara neler kazandırdığını çok iyi biliyor olmanız...

Ama elbette bütün bunlar benim pek de kibar biri olmadığım ve zaman zaman hadi itiraf edeyim sık sık bazı basit nezaket kurallarını boşladığım gerçeğini değiştirmiyor. En çok yaptığım kabalıklardan biri de, konuşmalarımı “Anladınız mı?” diye bitirmek!

Eşim beni bu konuda çoğu zaman ikaz eder.

– *Böyle söylememelisin!*

– *Nasıl söylememeliyim?*

- “Anladınız mı?” dememelisin.
- Ya ne demeliyim?
- “Anlatabildim mi?” demelisin!
- Ne fark eder ki?
- Çok şey! Böyle söyleyerek seni dinleyenlerin zekâlarını hafife almış oluyorsun.
- Hiç öyle bir niyetim yok.
- Yok ama nezaket kuralları gereği, “Anladınız mı?” demek, tam da bu anlama geliyor. İnsanlar küçümsendiklerini düşünebilirler. Demek istediğimi anladın mı?
- Anladım! Ha dur bakalım şimdi sen de benim zekâmı küçümsemiş olmadın mı?
- Gerçekten anlamışsın!
- Vay anasını sayın seyirciler!

Başka konularda, “Kusura bakmayacaksın artık. Köşklerde, yalılarda, mürebbiye ellerinde büyümedik, Adapazarı çocuğuyuz, mahallede yetiştik!” deyip geçiştiriveriyorsam da, bu konudaki ikazını çok ciddiye aldığımı söyleyebilirim. Çünkü bu basit nezaket kuralı, özellikle söz konusu çocuklar olduğunda, neredeyse hiçbirimizin umrunda olmuyor...

Çocuklarla konuşurken, sorularına en doğru cevabı verdiğimizden, yahut anlamalarını beklediğimiz bir konuyu—eskilerin tabiri ile *efradını cami, ağyarını mani* bir şekilde—yeterince anlatabildiğimizden o kadar eminizdir ki, “Anlatabildim mi?” diye sormak, aklımızın ucundan bile geçmez.

Hemen her zaman “Anladın mı?” deriz. “Bak anlamadıysan bir kez daha anlatayım. Ama sen de iyi dinle kerata!” Ve eğer ortada onca çabalamalarımıza rağmen anlaşıl(a)mayan bir nokta varsa, bu kesinlikle küçük muhataplarımızın anlama kapasitesinden kaynaklanmaktadır. Yoksa biz, ne de güzel anlatmışızdır!

Belki de sırf bu sebepten, çocuklara Allah’ı anlatmanın, hep zor, çok zor olduğu söylenir.

Çocukların anlama kapasitelerinin henüz bu tür bir konunun kavramlarını yahut böyle bir sorunun cevabını idrak edecek derecede olgunlaşmadığı buyrulur. Mesela, pedagoglar, *soyut*

düşünce ve *somut düşünce* gibi bir takım kavramların, belli yaş eşiklerinden geçildikten sonra ancak geliştiğini söylerler vs...

Çocuğu olan, yahut çocuklarla vakit geçiren herkes, bunların büyük miktarda hakikat olduğunu bilir.

Çocuklar için yazan bir yazar olarak ama daha da öncesi, iki çocuk babası bir yetişkin olarak ben de süt çocuğuna külbastı verilmeyeceğini bilirim. Fakat bu, en klişe tabir ile madalyonun sadece bir yüzüdür. Ve öteki yüzde anne, baba, eğitimci, hoca, pedagog yahut yazar bütün yetişkinlerin, samimiyetle cevaplaması gereken başka bir soru vardır:

“Anlatabildik mi de, anlamadılar?”

Gerçekten, anlatabildik mi? Emin miyiz?

Küçük muhataplarımızın akıl ve kalplerine aynı anda hitap edecek, onların ilgisini diri tutacak, merak ettiklerine pişman ettirmeyecek bir dil kullandık mı?

Beyaz ve uzun harmaniyesinin ucunu havalı havalı omzuna atmış bir Antik Yunan filozofu gibi kurulduğumuz koltuklardan aşağılara doğru seslenirken, hevesle açılmış umut dolu o iri gözlere bekledikleri cevabı verebildik mi?

Yoksa onları engin ve zengin bilgi birikimimizin ağırlığı altında ezim ezim ezip, bir güzel tatmin mi olduk?

Bundan uzun yıllar önce, bir iş adamının çocuğu ile sohbet etme imkânım olmuştu.

İş adamı bütün iş adamları nasılsa öyleydi. Son derece yoğun! Ama bu yüzden ailesini özellikle de çocuğunu ihmal ettiğinin farkındaydı. Ve çocuğuna yaptığı bu haksızlığı telafi etmekten ziyade, duyduğu vicdan azabını hafifletip, işlerine daha iyi “konsantre” olmanın endişesi ile zavallı çocuk ne zaman bir fırsatını bulup da sevgili babacığına bir soru sorsa, iş adamı en ayrıntılı biçimde, saatlerce, uzun uzun, “efradını cami, ağyarını mani” anlatıyor da anlatıyordu.

Böylece çocuğu ile ilgilenmenin tarif edilmez tatmin edilmişliği ile vicdan azabından kurtuluyor ve işlerine çok daha verimli bir şekilde konsantre oluyordu.

Elbette anlatabildiğinden de adı gibi emindi.

Fakat benim çocukla aramda geçen o kısacık ayaküstü sohbet, durumun pek de iç açıcı olmadığını göstermekteydi.

- *N’aber dostum!*
- *İyiyim.*
- *N’apıyosun?*
- *Hiç!*
- *Hımm ilginç. Hiçbir şey yapmak çok zor olmalı. Kumkurdu’nu okudun mu sen?*
- *Yok.*
- *Okumalısın!*
- *Babama söylerim alır.*
- *Ooo süper! Baban ne yapıyor bu aralar?*
- *Çalışıyor.*
- *Çok mu çalışıyor?*
- *Çok!*
- *Aranız nasıl?*
- *İyi.*
- *Konuşuyor musunuz?*
- *Bazen ama...*
- *Ama ne?*
- *Bazen ama çok!*
- *İyi işte!*
- *Pek o kadar iyi değil.*
- *Nesi iyi değil bunun?*
- *Bir şey soruyorum..*
- *Eee..?*
- *O kadar uzun uzun anlatıyor ki ...*
- *İyice anlamamı istiyor demek ki! Fena mı şimdi bu?*
- *Hiçbir şey anlamıyorum! Sorduğuma bile pişman oluyorum.*
- *Yaaa, demek öyle... Neyse bak şimdi Zakkarina diye bi kız var tamam mı? Bunun bi kumkurdu var. Zakkarina bir gün hiçbir şey yapmamaya karar veriyor ama hiçbir şey yapmamak çok zormuş meğer. Neden zormuş biliyor musun?*

....

....

Daha sonra bir fırsatını bulup bu konuşmayı babaya özetledim. Peki bana ne dese beğenirsiniz?

– *Allah Allah! Ben de hoşuna gidiyor diye böyle uzun uzun anlatıyordum! İyice anlasın diye...*

Eminim o uzun ve sıkıcı sohbetlerin sonu da genellikle şu şekilde bitiriyordu:

- *Anladın mı evladım! Anlamadıysan bir kere daha anlatayım!*
- *Yok yok, anladım valla billa! Hem dersim var ders çalışmalıyım.*
- *Allah Allah! Ne dersi yauv? Okullar kapanalı daha bir ay olmadı!*
- *Kapandı ama yeniden açılacak!*
- *İşte hayırlı evlat budur! Aferin!*

Bunun son derece kötü bir durum olduğunu düşünüyorsanız haklısınız. Ama daha da kötüsü var! Daha da kötüsü, yani sorusu olan bir çocuğa, cevapların en incitici olanını vermek...

En İncitici Cevap

HATIRLIYORUM DA küçüklüğümde en çok istediğim şeylerden bir tanesi Allah'ı görmektir! Bunun beni sizden farklı yapan bir şey olmadığını biliyorum; çünkü bütün çocuklar, Allah'ı görmek isterler!

- *Anne!*
- *Efendim bebeğim!*
- *Allah'ı görmem lazım!*
- *Ne?*
- *Allah'ı görmeliyim! O'na sormak istediğim bazı şeyler var!*
- *Ama bir tanem biliyorsun Allah'ı göremezsin. Hiçbirimiz Allah'ı göremeyiz.*
- *Peki ama neden?*
- *Çünkü Allah çok büyük, bizim gözlerimiz ise çok küçük!*
- *Yaaa! Demek öyle! Peki o zaman. Ben en iyisi odama gidip su aygırı adam oyuncağımla oynayayım.*

Eğer çocuğunuz beş yaşındaysa ve bir suaygırı adam oyuncağı varsa, üstelik zekâ seviyesi de abarttığınız kadar değilse, bu cevap bir süreliğine ona yeter. Ama su aygırı adamla kaydırdan ters

olarak kaymaca ve kafa üstü yere çakılıp, mahallenin bütün kedilerinin gün boyu içinde eşelenip durduğu kum havuzunun tadına bakmaca oyununu oynamaktan sıkıldığı an, başka bir cevabı hak ettiği gün gelmiş demektir. Ve umarım o güne bir hazırlık yapmışsınızdır...

- Anne!
- Efendim bebeğim?
- (Bebek mi? Ne bebeği ya? Yedi buçuk yaşındayım ben!)
- Sana bir soru sorabilir miyim?
- Sor canım!
- İnsanlar neden Allah’ı göremiyorlar?
- Ha!
- İnsanlar diyorum, neden Allah’ı göremiyorlar? Görseydik daha iyi olmaz mıydı?
- Ama şekerim biliyorsun bizim gözlerimiz çok küçükü...

İşte bakın! Son derece klasik bir “erişkin insan” davranışı ile karşı karşıyayız bir kez daha!

Anne babalar sürekli çocuklarının ne kadar akıllı uslu oldukları ile övünürler ama onlar büyürken, akıllarının da büyüdüğünü kabul etmeye her zaman yanaşmazlar. Özellikle de çocuklar haklı olduğunda...

- Biliyorum biliyorum! ‘Bizim gözlerimiz çok küçük, Allah ise çok büyük’ öyle değil mi? Bu yüzden göremiyoruz Allah’ı!
- Aferin bak ne güzel öğretmişim sana!

Hadi buyrun! Bu aferin kimeydi şimdi?

Beş yaşından beri aynı cevabı sürekli duymaktan ezberlemiş olan çocuğa mı, yoksa yıllardır aynı cevabı vermekten usanmayan anneye mi?

- Ama anne asıl cevap bu olmamalı! Allah’ı göremiyor olmamızın başka bir sebebi olmalı! Çünkü Allah isteseydi bu küçük gözlerle bile kendisini görmemize izin verirdi öyle değil mi?
- Eee şey... Tam olarak yani, aslında ay ne bileyim ben!

– Belki de Allah’ı görmemiz gerekmiyordur! Belki de Allah bu gözlerle görünmezdir! Belki de Allah görünmezdir! Belki de sadece Allah’ın yarattığı şeyler görülebilir! Belki de... İşte bilmiyorum ben ama merak ediyorum!

– Yavrum! Babanı arayayım mı gelsin mi, ister misin ha?

– Babamın konumuzla ne alâkası var ve neden bana öyle tuhaf tuhaf bakıyorsun anne?

– Hiiiç! Biraz kek vereyim mi?

– Keeek! Evet bir iki dilim kek iyi olur. Yanında soğuk süt de var mı?

– Var var! Sen yeter ki böyle şeyleri çok fazla kafana takma yavrum. Anneciğin sana daha ne kekler yapar, ne kekler...

– Alo! Alo! Necati, hemen eve gel minik kuşumuz çok garip davranmaya başladı!

– Yok şimdi iyi kekledim onu!

– Tabağını hiç boş bırakmayayım mı? Bittikçe yenisini mi vereyim? Ama Necati nereye kadar?

....

....

Biz büyükler böyleyiz işte! Onların soruları için bir cevabımız ve sorunları için bir çözümümüz yoksa çocukları ‘keklemeye’ bayılırız.

Ama ne yapalım? Bu da çocuklarımıza göstermekten çok korktuğumuz bilgisizliğimizi saklamak için elimizden gelen tek şey! Aslında tek şey değil; daha kötüsü de var!

“Sen daha anlamazsın!”

Bir çocuğun sorduğu sorulara karşılığı olarak aldığı en berbat ve incitici cevap budur!

– Sen bu konuları daha anlayamazsın!

– Nasıl ya! Niye anlayamayayım ben bu konuları daha?

Neden daha anlamayacakmış acaba?

Neden, söyler misiniz?

Böyle bir cevaba maruz kalan çocukların gözlerindeki üzüntü ve hayal kırıklığı ile birlikte tuhaf bir şaşkınlık da görürsünüz.

Bu, o an için dile getiremese de, “Sorusunu sorabildiğim bir şeyin cevabını neden anlamayayım?” şaşkınlığıdır!

Soyut ya da somut düşünce gelişiminin eşikleri gibi pedagojik terimleri ezberden tekrar edip onların arkasına sığınmaktan vazgeçelim artık. Eğer bir çocuk, Allah’a dair bir soru sorabiliyorsa, onun cevabını da anlayabilecek olgunluğa erişmiş demektir. Ya da en azından sorabildiği sorunun, onun aklının ve kalbinin anlayabileceği bir cevabı mutlaka vardır.

Mesele bizim o cevabı çocuğumuza verebilecek donanımda olup olmamamız meselesidir. Hadi çekinmeden itiraf edelim; çocuklarımızın Rableri hakkında sordukları soruların cevaplarını aslında biz de tam olarak bilmiyoruz.

Çocuklar sorularını hep, uzun süredir merak etmediğimiz ve tembellik edip çalışmadığımız yerlerden soruyorlar...

Belki de onların Allah hakkında sordukları soruların bizi bu kadar huzursuz etmesinin asıl nedeni, aklımızın ve kalbimizin derinliklerine gömüp unutmaya çalıştığımız soruları, Rablerine karşı hissettikleri o saf ve katışıksız merakları ve bizimkisi ile kıyaslanamayacak kadar melekse imanları ile sorup, bize durduk yerde hatırlatmalarıdır.

Bu, Rabbimizin minicik çocukların elleri ile akıl ve kalbimizin kapılarına kadar bıraktığı pırıl pırıl bir davettir aynı zamanda, bir fırsattır.

Allah’ı tanıma ve bilme yollarında nicedir bir mesafe kat edememişler için yepyeni bir “marifetullah” macerasına çıkış biletidir...

“Bilmiyorum” diyebilmek

Aslına bakarsanız hiçbir çocuk annesinin ya da babasının ve hatta öğretmeninin “Bilmiyorum!” demesinden, onların zır cahil boş tenekeler oldukları gibi bir sonuç çıkarmaz.

- *Öyle değil mi?*
- *Ha!*
- *Sorusunu sorduğum bir şeyin cevabını neden anlayamayayım?*
- *Ee tabi tabi! Anlarsın evladım da hani şimdi benim hazırda bir cevabım yok sana verecek...*

- *Bilmiyorsun yani?*
- *Yani!*

En azından sorusunun bir cevabı olduğunu, fakat onların bu cevabı “henüz” bilmediklerini ama isterlerse öğrenebileceklerini düşünür. Bunda utanılacak ne var anlamıyorum doğrusu!

İnsan bir şeyi bilmiyorsa rahatlıkla “bilmiyorum!” diyebilmeli.

Ve kimse her şeyi bilemeyeceğine göre, herkesin “Bilmiyorum!” diyeceği yığınla şeyleri olmalı!

– *Bilmiyorum ama hem senin, hem de kendim için öğreneceğim bunu!*

- *E tamam o zaman!*
- *Kek yer misin?*
- *Kek! Yerim ama yanında soğuk süt de varsa!*
- *Var var! Soğuk süt de var dolapta!*

Bu arada kimse sorusunun karşılığını sadece bir dilim kek olarak almak istemez belki ama arada bir “keklenmenin” de kimseye zararı olmaz!

– *Bir dilim daha alabilir miyim?*

Eğer kek yapmanın çocuklarınızın Allah’a dair sorularına cevap vermekten daha kolay olduğunu zannediyorsanız yanılıyorsunuz! Şunu kesin bir iman ile söylüyorum ki, bir çocuğa evde bir dilim bile kek kalmadığını anlatmak, “Allah’ı neden göremiyorum?” sorusuna cevap vermekten çok daha zordur...

Ama eğer “Sen daha bu konuları anlamazsın” diyerek sıvışmayı ve çocuğunuzu fena halde incitmiş olmanın yanı sıra, hayatı boyunca sorabileceği sorular içinde en çok sorma hakkı olanlardan biri ile baş başa ve cevapsız bırakmayı tercih ediyorsanız, o başka...

Çocukların sorularının bazen çıldırtıcı olabileceğini kabul ediyorum.

Fakat onların neden Allah hakkında böyle “tuhaf” sorular sorduklarını anlamaya çabalarsanız, durumun aslında hiç de o kadar tuhaf ve o kadar çıldırtıcı olmadığını da anlamış olursunuz...

“Bilgi Verme, Cevap Ver!”

ZAMAN ZAMAN çocuklarının Allah hakkındaki soruları karşısında korkan, paniğe kapılan anne babalarla karşılaşıyorum ve genellikle onlara şunu söylüyorum:

“Bu harika bir şey! Ne yani Allah onu sırf bunun için yaratmışken, çocuğunuz Rabbini merak etmesin mi? O’nun hakkında sorular sorup, tanımaya ve bilmeye çalışmasın mı?”

Çok yakın bir ahababımın eşi, çocukluğunda annesine, Allah hakkında her çocuğun merak ettiği sorulardan birini sormuş. Ve cevap beklerken suratının ortasına okkalı bir tokat yemiş!

Aramızda Allah hakkında sorular soran çocuğuna tokadı yapıştıracak olan tek kimse bile yoktur eminim. Ama “Haşaaa!” ile başlayan tokat gibi bir cevap verenimiz çoktur.

Daha doğrusu “güya” bir cevap verdiğini zannedenimiz...

Oysa anne ve babalar çocuklarının ilk kez, bardaktan su içtiği, ilk kez ayağa kalkıp bir adım attığı, ilk kez “anne” ya da “baba” dediği tarihleri, süslü püslü hatıra defterlerine ya da sağdan soldan beleşe gelmiş ajandalara büyük bir sevinçle not ettikleri gibi, Rableri hakkında ilk kez bir soru sordukları günü de, not etmeli değiller mi?

4 Nisan 2007: *Sevgili yavrum bugün bana “Anne ben Allah’ı neden göremiyorum?” diye bir soru sordu. Allah’ım! Bana, kalbi imanla dopdolu ve Rabbini merak edip tanımak isteyen bir evlat emanet ettiğin için Sana sonsuz şükürler olsun...*

“Gökyüzü neden mavi?”

İnsanlar neden bazı şeyleri merak ederler ve merak ettikleri şeyler hakkında sorular sorarlar?

Bunun insanlar ve insanların merak ettikleri şeyler adedince cevabı vardır. Ama çocuklar söz konusu olduğunda neredeyse tek bir cevabı...

- Gökyüzü neden mavi?
- Bunu neden soruyorsun?

- *Hiiiç sadece merak ediyorum!*
- *Peki neden merak ediyorsun?*
- *E merak ediyorum!*
- *Tamam onu anladım ama neden?*
- *Merak ediyorum çünkü şey... Merak ediyorum işte!*
- *Ama niçin? Niçin merak ediyorsun? Yani bir sebep söyleyebilir misin bana?*
- *Sebeeeeep... Sebep şey! Çok merak ediyorum da ondan!*
- *Tamam tamam vazgeçiyorum!*

Belki biraz üstlerine giderseniz ite kaka farklı bir takım cevaplar koparabilirsiniz onlardan; mesela mavinin en sevdikleri renk olduğunu falan söyleyebilirler. Ama çocukların sorularının en gerçek sebebi, çoğu zaman sadece, saf ve katışıksız bir merak ile merak ediyor olmalarıdır!

Size gökyüzünün neden mavi olduğunu soruyorsa mesela, tek dertleri, gökyüzünün neden mavi olduğunu öğrenmektir.

Çünkü gökyüzünün bütün o öteki renkler arasından mavi oluşu—bu bilginin kendisine sağlayacağı hiçbir fayda beklentisi olmadan—onlar için tek başına merak etmeye değer bir konudur. Ama asıl merak etmeye değer buldukları, kelimelerle ifade edemeseler de, onu kimin böyle maviye boyadığıdır!

Gökyüzünün neden mavi olduğuna dair sorunun altında yatan asıl tahrik edici sebep de budur.

Çocuklar Allah'ı sorduğunda...

Peki ya size Allah'ı neden göremediklerini soruyorsa?

Ya da Allah'ın nerede olduğunu...

Veya Allah'ın ne kadar büyük olduğunu...

Kime ya da neye benzediğini...

Her şeyi, mesela kedileri nasıl yarattığını...

Her şeyi yaratırken yorulup yorulmadığını...

Geceleri uyuyup uyumadığını...

Eminim pek çoğunuz bu satırları okurken her cümleden sonra kocaman bir “Hâşâ!” demişsinizdir. Doğrusu ben de yazarken içimden sürekli “Hâşâ! Hâşâ!” deme ihtiyacı hissettim. Fakat bir

çocuk bu sorulardan birini sorduğunda, ona kesinlikle “Haşa!” ile başlayan bir cevap vermeyeceğimden de eminim.

Ama durun ve hiç boşuna heveslenmeyin! Bu soruların cevaplarını tek tek anlatacak değilim. Size Akdeniz usulü levrek buğulama tarifi verir gibi bir tarif vermeyeceğim. *“Çocuğunuz, “Anne ben Allah’ı neden göremiyorum?” diye sorduğunda ona şöyle cevap verin, iki nokta üst üste...”* diye başlayan hiçbir bölüm, bu kitapta olmayacak.

Bu ve buna benzer pek çok sorunun cevabını, doğrudan çocuklarla konuştuğum başkaca kitaplarda, elimden geldiği kadar, onların anlayabileceği bir dil ile uzun uzun yazdım zaten. Hâlâ daha bu tür konuları farklı yaş gruplarına göre yazmaya devam ediyorum.

Şimdi ise sizinle konuşmaktayım. Ve yapmaya çalıştığım şey, çocukların Allah hakkında sordukları sorulara cevap vermek değil; çocuklar Allah’ı sorduklarında, onları anlamaya çalışmak...

Bilgi verme, akıl verme, cevap ver!

Çocukların Allah hakkında sordukları sorulara cevaplar vermeye çalıştığım *Merak Ediyorum* dizisine başladığımda, kendi kendime bazı çıkış noktaları ve kurallar belirledim. Bunlardan bir tanesi şöyleydi:

“Ne bir öğretmen gibi konuş, ne bir hoca gibi vaaz ver, ne de nutuk at!”

Bir başkası ise şöyle:

“Onların sorularına cevap vermeden önce kendine şunu sor: ‘Neden bu soruyu soruyorlar?’

Asla doğrudan soruya odaklanıp alelacele cevap vermeye girişme! Böyle yaparsan cevap olarak önlerine bir bilgi yığını koymuş olursun. Bu sana kendini iyi hissettirebilir; ancak küçük okurlarının pek işine yaramaz! Onlara bilgi verme, onlara akıl verme, onlara bir cevap ver! Akıllarının ve henüz akılları ile arası biz yetişkinler kadar açılmamış kalplerinin aynı anda kabul edip, tatmin olacakları bir cevap...”

“Her soru soru değildir”

Bütün soru cümlelerinin sonunda bir soru eki ve bir de soru işareti bulunması sadece bir imla kuralıdır. Gerçek hayatta böyle bir şart yoktur.

“Kaç gün oldu aramadı...”

İşte size kırılmış bir kalbin dudaklarından, hüznle dökülmüş, taş gibi ağır bir soru cümlesi!

Sonunda soru eki yok, soru işareti yok! Teknik olarak, bu bir soru cümlesi bile değil ama içinde onlarca soruyu barındırmıyor mu?

“Acaba neden aramıyor?”

“Bu kadar mı kızdı?”

“Benim mi özür dilememi bekliyor?”

“Kimbilir şimdi nerede ne yapıyordur?”

“Başına kötü bir şey mi geldi acaba?”

Tıpkı bunun gibi, sonunda bir soru eki ve en kuyruklusundan bir soru işareti bulunan bütün cümlelerin de, gerçek hayatta illa “soru sorması” gerekmiyor!

Mesela telefonla aradığınız birisine “Geldin mi?” demek bir sorudur. Ancak kapıdan girip karşınıza dikildiğinde, “Geldin mi?” demenin, görünüşte bir soru gibi dursa da, aslında bir soru olmadığını herkes bilir.

– *Geldin mi evladım?*

– *Kendimi önden gönderdim, ben arkadan geliyorum yavaş yavaş!*

Bunun gibi, “Niye dersini yapmadın?” cümlesini yazdığınızda sonuna soru işareti koymanız gerekir. Fakat söylerken, bir ünlemi kesinlikle daha çok hak eder! Çocuklarına bu soru görünümlü fırçayı atan ebeveynler, neredeyse aldıkları hiçbir cevabı kabul etmezler. Çünkü maksat, soru sormak ve bir cevap almak değildir.

– *Niye dersini yapmadın?*

– *Böbreğim ağrıyordu!*

– *Ne?*

– *Böbreğim ağrıyodu?*

- *Göster bakayım böbreğini!*
- *İşte şurası.*
- *Orada böbreğin ne işi var eşşoğlueşek!*
- *O zaman burası!*
- *İn, biraz daha aşağıya! İn! İn! Hah!*

Ve bir ateist, inatçı bir inançsız, “Ben Allah’ı neden göremiyorum?” diye sorduğunda, bu da aslında bir soru cümlesi değildir!

- *Ben Allah’ı neden göremiyorum?*
- *Sen Allah’a inanıyor musun ki?*
- *Yoo!*
- *Varlığına inanmadığın bir şey için “Neden göremiyorum?” diye sormak biraz tuhaf olmadı mı?*
- *Yani şey! “Olsaydı görürdüm!” demek istiyorum!*

Kimse varlığına inanmadığı bir şey için “Neden göremiyorum?” diye sormaz. Bu yüzden ateistlerin “Ben Allah’ı neden göremiyorum?” ya da bu tarzda sorularının altında bir merak ve öğrenme isteği yoktur. Sadece kendi inançsızlığına çürük çarık da olsa bir dayanak, bir bahane bulma isteği vardır. Allah’ı göremiyor olmalarını, hâşâ O’nun yokluğuna bir delil olarak kabul ederler.

Tam da bu yüzden, ateistlerin dilinde “Allah’ı neden göremiyorum?” sorusu gerçek anlamda bir soru değildir. Cılız bir bahane, bir itirazdır.

Eğer gerçek anlamda, samimi bir arayışın ve merak edişin neticesinde sorulmuş olsaydı, ihtimal *Hâdi-i Hakiki*, böyle bir arayışı karşılıksız bırakmayacaktı...

“Allah’ı neden göremiyorum?”

Fakat bir çocuk “Allah’ı neden göremiyorum?” dediğinde, işte bu, kelimenin tam anlamı ile bir sorudur.

Çocuklar, Allah’ı akıllarının ve kalplerinin bütün samimiyeti ile merak eder ve görmek, merakı gidermenin bildikleri tek ve en kestirme yolu olduğu için, “O’nu görmek” isterler!

“Allah’ı neden göremiyorum?” sorusunu onlara sorduran asıl saik, şüphesiz bir imanla inandıkları Rablerini merak ettikleri için, O’nu tanımak ve bilmek arzusudur.

İşte doğrudan soruya odaklanıp alelacele cevaba girişmeden önce bunu göz önüne aldığımızda, “Allah’ı neden göremiyorum?” sorusuna, bir çocuğun aklını ve kalbini tatmin edecek asıl cevabı verebilmenin yolunun, Allah’ı tanımak, bilmek ve O’na dair merak ettiği şeyleri öğrenmek için, O’nu gözleri ile görmesi gerekmediğini izah edebilmekten geçtiğini anlayabiliriz...

Madem öyle, Rabbini merak eden küçük bir çocuğun bu konudaki haklı hevesini birkaç cümle ile boğuntuya getirmek yerine, fırsat bu fırsat diyerek, onunla birlikte keyifli bir *marifetullah* yolculuğuna çıkmayı neden hiç aklımıza getirmiyoruz sanki?

Saçma Soru Yoktur!

AMA YANLIŞ SORU VARDIR! Ve eğer doğru bir cevap istiyorsanız, önce doğru bir soru sormalısınız. Çünkü yanlış bir soruya, doğru bir cevap vermek mümkün değildir.

Yanlış bir soru karşısında yapılacak tek şey sorunun neden yanlış olduğunu ortaya çıkarmaktır. Böylece soru da, soru(n) olmaktan çıkar.

Ve eğer bir soru, soru(n) olmaktan çıkarsa, bir bakıma cevaplanmış sayılır.

Eğer hâlâ daha ortalarda saçma sapan bir şeylerin döndüğünü hissediyorsanız, o zaman soruya değil, cevabınıza bakmanızı tavsiye ederim. Çünkü bir zamanların meşhur CNN programcısı Lary King’in de dediği gibi, “Saçma soru yoktur ama saçma cevap vardır!”

Taşlar ne yer?

Bana söyler misiniz, “Taşlar ot mu yer, yoksa et mi?”

Az önce size saçma soru yoktur dediğim halde, saçma bir soru sorduğumu düşünüyorsunuz değil mi?

Ama hayır! Bu soru saçma falan değil! Sadece yanlış bir soru. Ve yanlış bir soru olduğu için, ona doğru bir cevap veremeyiz. Yani ne “taşlar et yer” diyebiliriz ne de taşların “vejetaryen” olduğunu iddia edebiliriz.

Sadece, “Taşlar ne ot yer, ne de et! Taşlar cansızdır ve yemek içmek gibi ihtiyaçları olmaz!” diyebiliriz.

Peki ama bu sorunun beklenen cevabı mıdır?

Hayır bu sorunun beklenen cevabı değildir!

Bu sadece sorunun yanlış bir soru olduğunu ortaya koyan bir açıklamadır.

Ve bu açıklamadan sonra, “Taşlar ot mu yer, et mi yer?” sorusunu sormanın artık hiçbir mânâsı kalmadığı için, soru, soru(n) olmaktan çıkar.

Başta da dediğimiz gibi bir soru, soru(n) olmaktan çıkarsa, bir bakıma cevaplanmış sayılır!

Ama eğer bu tuhaf soruya “Böyle saçma sapan soru mu olur?” diye cevap vermiş olsaydık, hem bir cevap vermiş olmayacaktık, hem de soru, soru(n) olarak kalmaya devam edecekti.

Melekler kız mı, erkek mi?

İşte meşhur bir yanlış soru daha! Üstelik pek çok çocuğun sorduğu yanlış bir soru!

“Taşlar et mi yer, yoksa ot mu yer?” sorusundaki mantığı aynen bu soruya da uygulayacak olursak, vereceğimiz cevap, daha doğrusu yapacağımız açıklama şu şekilde olacaktır:

– *Bebeğim, melekler ne kızdır ne de erkek. Onlar sadece melektir. Ama biz bunun nasıl bir şey olduğunu bilemeyiz. Bunu sadece melekler bilebilir.*

Tıpkı kuş olmanın, kelebek olmanın, fil olmanın, uykucu bir koala olmanın ya da sevimli bir balık olmanın, bir çiçek olmanın, bir ağaç olmanın nasıl bir şey olduğunu bilemediğimiz gibi....

– *Çilekli süt olmanın da nasıl bir şey olduğunu bilemeyiz değil mi anne?*

– *Evet! Çilekli süt olmak.. Tabii bunu da ancak bir çilekli süt bilebilir!*

– *Ama inek olmanın nasıl bir şey olduğunu sen biraz bilebilirsin?*

– *Aaa! Nasıl bilebilirmişim ben onu?*

– *E kardeşime süt veriyon ya!*

– *Haaaa! O bakımdan yani!*

....

....

Gördüğünüz gibi aslında yine beklenen bir cevap vermiş olmadık. Çünkü “Melekler kız mı erkek mi?” şeklinde sorulan bir sorunun,

“melekler kız” ya da “melekler erkek” şeklinde iki beklenen cevabı vardır.

Biz ise bu iki cevabı da kullanmadık, bir açıklama yaptık ve açıklamamız, “Melekler kız mı erkek mi?” sorusunun beklenen cevabı olmadığı halde, sorunun yanlış bir soru olduğunu ortaya çıkarmaya yetti.

Eğer sorumuz, “Kardeşin kız mı erkek mi?” şeklinde olsaydı bu doğru bir soru olacaktı. Ve bu doğru soruya “kız” ya da “erkek” şeklinde bir cevap verebilecekti...

Kırılğan cesaret

Çocuklar, özellikle Allah hakkında bol miktarda yanlış soru üretebilirler.

Biz büyükleri, en çok ürküten ve korkutan da bu yanlış sorulardır.

Bir anda soğukkanlılığımızı yitiririz, gözlerini iri iri açmış afacanlar, sanki bunu hissetmişçesine bastırır da bastırırlar.

- *Her şeyi Allah yarattı peki ama peki ama Allah’ı kim yarattı!*
- *Neeoöey?*
- *Allah’ı kim yarattı?*
- *Tövbe estağfirullah!*
- *Nurhaaayaaat! Al şunu başımdan be!*
- *Babasın baba! Acık da sen ilgilen.*
- *Ya git Allah’ın aşkına günaha sokacak beni! Saçma sapan şeyediyor ya...*

Bu yanlış sorulara “doğru” hatta “en doğru” cevapları vermek için kıvrandıkça çok daha komik durumlara düşeriz. Sakin olmalı ve “yanlış” bir soru karşısında, doğru bir cevap vermeye çalışmamalıyız.

Ayrıca küçük bir çocuğun sadece meraktan ve bütün samimiyeti ile sorduğu bir soruya, “Bu yanlış bir soru. Eğer doğru düzgün bir cevap istiyorsan, doğru düzgün bir soru sormasını öğrenmelisin!” demenin belli bir yaşa kadar ona bir faydası olmayacağı için—empati nimetinden yoksun olduğumuzu göstermesi dışında—anlamı da yoktur.

Hatta böyle bir tutum, çocuğunuzun soru sorma cesaretini, “Ya yanlış bir soru sorarsam? Ya bana gülerlerse? Ya bana kızarlarsa?”

korkusuyla kırabilir de!

Takdir edersiniz ki, çocukların soru sorma cesaretinin kırılması, hem evlerde, hem de okullarda az rastlanan bir durum değildir.

Bunu, doğru ya da yanlış sorularına, “Öyle soru mu olur geri zekâlı!” gibi yığınla cevap almış ve soru sormaya neredeyse tövbe etmiş biri olarak söylüyorum: Soru sormak cesaret isteyen bir iştir. Hatta bazen bir soru sormak bir cevap vermekten daha çok cesaret ister. Ve bir çocuğun soru sorma cesaretinin kırılması, berbat bir şeydir!

Feynman’ın anası

Dünyanın en ilginç fizik bilginlerinden biri olan Richard Feynman, hayatını anlattığı *Eminim Şaka Yapıyorsunuz Bay Feynman!* adlı kitabında, annesi ile ilgili ilginç bir çocukluk hatırasını anlatır.

Başka çocuklar okuldan eve geldiklerinde anneleri onlara şöyle söylerdi:

“Bugün öğretmenim sana bir soru sordu mu? Sen öğretmene güzel bir cevap verdin mi?”

Benim annem ise bana hep şunu söylerdi:

“Bugün öğretmene güzel bir soru sordun mu?”

Biz hep sorduğumuz sorulara doğru cevaplar veren çocukları ödüllendiriyoruz. Oysa güzel soru soran çocuklara da, en az güzel cevap veren çocuklar kadar kıymet vermeli ve takdir etmeliyiz. Bu eğitim sisteminde okullarda belki biraz zor ama hiç değilse evlerde güzel sorular için verilecek küçük ödüller bulundurmamak fena bir fikir olmayabilir...

Fakat haksızlık etmeyeyim, güzel soru soran öğrencilerine, güzel cevap veren öğrencileri gibi harika sözlü notları veren öğretmen arkadaşlar da gördüm. Ancak hepsinin değindiği ortak bir nokta var: Çocuklar soru sormuyorlar! Bir kısmı çekiniyor, cesaret edemiyor. Büyük bir kısmı ise artık anlattığımız konuları merak etmiyor ki sorsun...

Bir soru sorduğunuzda cevabı siz talep edersiniz. Oysa soru soran bir çocuk, sizden bir cevap talep etmektedir! Bu ikisi arasındaki farkı şu örnekle daha iyi anlayabiliriz:

– Aç mısın?
– Yooo değilim.
– Ama okuldan geldin geleli bir şey yemedin. Patates kızartması ve köfte var biraz koyayım mı?
– Hımmm.. Sonra yerim şimdi istemiyorum.
– Yersen arkasından da bir dilim çikolatalı kek!
– Yaaaa, aç değilim yaaa!
Bir de şuna bakın:

– Anne! Anne! Karnım çok acıktı anne! Yiyecek ne var evde?
– Ispanak yaptım oğlum mis gibi kıymalı.
– Koy! Koy! Koy!

İster doğru, ister yanlış olsun, soru sorabilen bir çocuğunuz varsa kıymetini bilin. Çünkü o merak ediyor ve büyük bir iştahla öğrenmeyi “talep ediyor” demektir.

Bu arada çocuğunun sürekli soru sormasından şikayetçi olanlar varsa onlara da iyi(!) bir haber vereyim:

Merak etmeyin bu durum çok uzun sürmeyecek. Nasıl olsa sevgili bay/bayan çok meraklı, yakında okula başlayacak! Ve biliyorsunuz okullarımız uzun yıllardır *talebe* değil, *öğrenci* yetiştiriyor!

Çocuklar Büyür, Meraklar Küçülür

İTİRAF ETMELİYİM Kİ ben de, meşhur ama yeterince meşhur değil azıcık meşhur olmayı bir şekilde başarmış herkes gibi, arada bir Google'a adımı yazıp, ne var ne yok diye bakıyorum.

Geçenlerde hakkımda dönen küçük çaplı bir Facebook paylaşımına denk geldim. Konu, benim nispeten kısa süren “resmî eğitim öğretim” hayatım hakkındaydı. Fakat dikkat edin! “Resmî eğitim öğretim hayatım” diyorum. Eğitim öğretim hayatım demiyorum! Çünkü bu ikincisi hâlâ daha devam ediyor...

Kitaplarımda yer alan biyografimde de üstüne basa basa yer verdiğim gibi, resmî eğitim öğretim hayatım, gerçekten de liseye kadar sürdü ve özellikle sonlara doğru, her ânından nefret ettim. Yalnız bundan da hiçbir zaman bir marifetmiş gibi bahsetmedim. Fakat söz konusu paylaşımında, benim “lise mezunu” olduğum halde, bir yazar olmama vurgu yapılarak: “Özkan Öze lise mezunu, ama kaç tane profesörü cebinden çıkarır!” denmekteydi!

Cebimden profesör çıkarmak mı!?

Siz ciddi misiniz?

Tavşanların akademik kariyer yapma ihtimali olmadığı sürece, bunu müthiş göz bağıcı *David Copperfield* bile yapamaz!

Ayrıca ceplerimden profesör yerine, *Brooklyn* marka tarçınlı şerit sakız çıkarmayı tercih ederim. Çünkü onları her yerde bulamıyorsunuz!

Eğer tıp fakültesini bitirmeden beyin ameliyatı yapabiliyor olsaydım, resmî eğitimin her şey demek olmadığına dair verilebilecek harika bir örnek olabilirdim...

Ya da okumak, yazmak, dört işlem, krepon kağıdından kedi merdiveni yapmak, belirli gün ve haftalar gibi temel bilgileri öğrendikten sonra on dört yaşında resmî eğitimini sonlandırıp, Londra'da bir ciltçi dükkanında çırak olarak hayata atılan ve burada çalıştığı yedi yıl boyunca eline geçen bütün kitapları okuduğu için, muazzam bir bilgi birikimine sahip olan *Michael Faraday* gibi bir bilim

adamı olsaydım, yine “okulsuz eğitime” ya da eğitimin sadece okul duvarları içinde olması gerekmediğine güzel bir örnek sayılabılırdım..

Ancak ben bir yazarım ve bunun için aslında liseyi bile bitirmem gerekmiyordu.

Bütün resmî eğitim hayatım boyunca öğrendiğim en önemli şey, okumak ve yazmak oldu.

Ve ben de okumaya ve yazmaya devam ettim.

İşte hepsi bu! Hiçbir zaman, “Bu işi en iyi ben yapıyorum!” demedim. Ama kendime her zaman şunu söyledim: “Oğlum bu senin yapabileceğin en iyi iş. Bari, onu elinden geldiği kadar iyi yapmaya gayret et!”

Liseye kadar okudum evet! Ve özellikle sonlara doğru neredeyse her anından nefret ettim.

Fakat bundan hiçbir zaman bir marifetmiş gibi de bahsetmedim.

İki çocuğu da devlet okullarında okuyan bir baba ve bir çocuk kitapları yazarı olarak, asla “Verdim okula Mevlâm kayıra” rahatlığında olmadım belki ama hiçbir zaman okulsuz bir eğitim anlayışından yana da olmadım.

Eğitim sistemimizi; okullarına, ders kitaplarına, müfredatına, artık eskisi gibi çalmayan zillerine, hatta akıllı tahtasına varana kadar hemen her şeyi ile kıyasıya eleştirdiğim zamanlarda bile...

Ha bu arada, Adapazarı’nda Oxford vardı da, biz mi gitmedik!

Dersimiz: Canlılarda üreme

Birkaç sene evvel eğitim-öğretim sorunlarının masaya yatırılmaya çalışıldığı—o kadar büyük bir masa bulunamadığı için yatırılmadı—bir çalıştayda, katılımcılardan biri aynen şunları söylemişti:

“Okulda ergenlik çağındaki çocuklara ‘canlılarda üreme’ konusunu anlatıyoruz. Bir düşünün; o yaşlarda en çok ilgilerini çekecek konu budur değil mi? Fakat bir bakıyorsunuz, sınıfın yarısı uyuyor! Bütün bu çocuklarda bir hormon problemi olamayacağına göre, başka bir problem var demektir!”

Eğer çocukların bu konuda “kendi imkânları ile” ulaştıkları bilgi seviyesinin Toros Dağları’nı çoktan aşmış, kükremiş sel gibi taşmış olmasını saymazsak, problem elbette başkaydı!

Hayatın en olağanüstü, en büyüleyici, en merak edilesi, en heyecan verici sırrını, TEOG’da çıkacak onlarca sorudan birinin cevabı olarak anlatırsanız, uyuyanlara hiç ilişmeyip, dersi dikkatle dinlemeye çalışanlara sormalısınız:

“Sizin sorunuz ne?”

Bugün geriye dönüp baktığımda “resmî eğitim” ile aramdaki kan uyuşmazlığının en büyük sebeplerinden bir tanesini, bilgiyi büyük oranda sınavlarda çıkacak birkaç soruyu doğru cevaplandırmak için öğretmek ve öğrenmek üzerine kurulu bir sistem olarak görüyorum...

Benim zamanımda önümüzdeki en büyük sınav, o zamanki adı ÖSS ve ÖYS olan üniversiteye giriş sınavlarıydı. Bugün ise işler daha da karışık bir hale geldi: TEOG, OKS, SBS, SGS, LYS, LGS, İETT...

Çocuklar büyür, meraklar küçülür

Bilgiyi sadece sınavlarda sorulacak birkaç sorunun cevabını verebilmek için öğretmek ve öğrenmek üzere kurulu böyle bir sistem, yaratılıştan sahip olduğumuz saf ve katışıksız merakın üzerinden adeta bir silindir gibi geçer. Büyüdükçe meraklarımız küçülür ve “ilmin hocasının” sesini, artık eskisi gibi duyamaz hâle geliriz...

Meksika’nın zıplayan fasulyelerinden, yıldızları ipsiz ve direksiz, uzayın enginliğinde döndüre döndüre tutan *Kayyum* bir Yaratıcı’ya, Madagaskar’ın tıslayan hamam böceklerinden, mercan resiflerinde bul beni oynayan neşeli deniz canlılarının elbiselerinde, “bir nakışta bin nakşı nakşeden” *Müzeyyin* ve *Musavvir* bir Rabb’e kadar, her şeyi doymak bilmez bir iştahla merak eden çocuklar, sıra derslere geldiğinde, Ümmüş Pörtlek Ortaokulunda değil de, *Hogwarts Cadılık ve Büyücülük Okulunda* olduklarını hayal ede ede ders süresini geçirmeye çalışırlar.

Öğretmenlerini can kulağı ile dinleyenler ise, bunu yarın öbür gün girecekleri sınavdan güzel bir puan alıp ailelerinin şerrinden kurtulmak ve nispeten iyi bir okula girmek endişesi ile yaparlar. Yoksa bir yaprağın hücrelerinde tıklar tıklar işleyen o muhteşem *fotosentez* makinelerini ve o akıl almaz “Kaf-Nun fabrikalarını” kurup işleten *Hakîm* ve *Alîm* olan Zât’ın sanatını, küçüklüklerinde olduğu gibi hayretler içinde merak ettiklerinden değil...

Uzun bir süredir yeni bir bilgi, onlar için, sınavda karşılarına çıkacak daha da baş belası yeni bir soru demektir çünkü!

Ve bir minicik arıcığın, o çiçekten nektar, bu çiçekten polen toplayıp, evinin muhteşem ve kusursuz altıgen odacıklarını bal ile doldurması gibi, akıllarının ve kalplerinin köşe bucağını ilimle, hikmetle ve marifetle doldurmaya kâfi gelecek saf ve katışıksız merakları, “Acaba bu konu sınavda çıkar mı?” sorusunun peşinde koşmaktan perperişan olup, daha yolun başında yorulmuştur...

Biraz abarttığımı mı düşünüyorsunuz?

Belki ama herkesi ilgilendiren ama pek az kimsenin dile getirdiği, yahut hiç kimsenin farkına varmadığı bir şeyi söylediğinizi düşünüyorsanız, avazınız çıktığı kadar bağırmak zorundasınız!

Prokrustes Okulda!

HAYDUT PROKRUSTES, bizim Dede Korkut hikâyelerindeki Deli Dumrul'un Yunan Mitolojisindeki bir benzeridir.

Ancak benzeridir diyerek Deli Dumrul'a haksızlık etmeyeyim; zira Deli Dumrul, "susuz bir derenin üzerine" kurduğu köprüden geçenlerden beş akçe, o gün sabah kahvaltısında öküz yüreği yediği için geçmekte direnenlerden ise on akçe alan, parasını alamadığını da köprü başında hacamat etmekten çekinmeyen, ortalamanın bir miktar üzerinde ruh hastası bir eşkiya iken, Prokrustes tam bir manyaktır!

Aslında bildiğimiz türden bir manyak da değildir. Eski Yunanlıların masallarında–sürüsüne kıran girsin–bol miktarda bulunan canavarlardan bir canavar, bir psikopat, bir câni ve sapığın önde gidip, bayrak tutanıdır...

Atina ile Megara yolu üzerinde, işlek bir cadde üzerinde han mıdır, hamam mıdır, yoksa otel midir bilinmez bir mekan işletir.

Geleni geçeni tutar yalvar yakar misafir eder, yedirir içirir; sonra da yatıya kalmaya ikna eder. Bahtsız misafir bir kere ikna oldu mu, artık geri dönüşü olmaz; Prokrustes, misafirini(!) meşhur paslı karyolasına yatırır.

Bu paslı karyola yatak, tam da Prokrustes'in boyuna göredir. Eğer misafir kısa boylu güdük bir kimse ise, bu canavar, onu kollarından bacaklarından çeke çeke uzatır ve tam yatağın boyuna denk getirir. Yok biçare misafir, uzun boylu bir insan evladı ise, o vakit yataktan dışarıya taşan kısımlarını keser, adamı güya kısaltır.

Bazen de, uzunlardan kestiği parçaları, çeke çeke yeterince uzatamadığı kısımlara diker!

İyi de, bu korkunç hikâyeyi ben size neden anlattım şimdi?

Sanırım otuz sene kadar önceki ilkokul müdürüm Süleyman Kırmızı yüzünden!

Çünkü ne zaman onu hatırlasam aklıma Prokrustes'in paslı karyolası gelir. Ve ne zaman Prokrustes'in paslı karyolasını hatırlasam, Süleyman Kırmızı'yı düşünürüm...

Müdür Süleyman Kırmızı'nın bir A4 kâğıdını, boyuna tek seferde kesecek kadar uzun ve korkunç bir makası vardı. Özellikle

pazartesi, okulun ana giriş kapısını tutar ve belki kısıları çekip uzatamazdı ama gözüne uzun gelen saçları, pekâla kısaltabilirdi!

Aslına bakarsanız Müdür Süleyman Kırmızı'ya da haksızlık yapmak istemem, neticede adamcağızın elindeki “kılık kıyafet yönetmeliği”, kızlara saç örgüsü ve kurdeleyi takdir buyururken, erkeklere de üç numaradan hallice bir *alaborus* lââyık görülmüştü.

En arsız, en yaramaz oğlanlar, “Al sana kısa saç!” dercesine saçlarını sıfır numara kazıtır, güya böylece sistemin tekerine bir çomak sokmuş olurlardı. Tabii saçlar sıfırlanınca, yarıla yarıla fizikî haritaya dönmüş kafalarındaki izler ortaya çıkar, fakat keratolar, o izlere dair hikâyeleri, merd-i Kiptî'nin şecaat arz eylemesi gibi anlatarak, benim gibi sünepelere o biçim hava basarlardı.

Yaramazlıkta oğlanlardan geri kalmayan cimcime kızlar ise, saçlarını ne kadar kısa kestirirlerse kestirsinler, örgüden, kurdeleden kurtulsalar da, ucuna minyatür bir lahana iliştilmiş tuhaf tel tokaları takmaktan, zinhar kurtulamazlardı.

Yönetmelik, böyleydi!

– *Dingonun ahır mı burası! Ha?*

– *Rahat! Hazııııırol! Rahat! Hazııııırol! Rahat! Hazııııırol! Rahat! Hazııııırol! Rahat!*

– *Deerli öğrencile... Şışşışt arkadaşiler! Beşler! Buraya bakın buraya! Maymın gibi sırtmayın!*

– *Se.. Se... Ses kontrollololololol...*

Geçenlerde Kuzey Kore'nin artık bir internet fenomeni olmuş efsanevî lideri Kim Jouuuuung-Un'la ilgili bir haber gözüme ilişti. Ulu önder Kim Jouuuuung-Un, vatandaşlarının öyle kafalarına göre saçlarını kestirmelerinin, ülke içinde bir kargaşaya, bir anarşiye, bir disiplinsizliğe sebep olacağı endişesi ile, saçların nasıl tıraş edileceğine dair bir talimatname yayınlıyivermiş.

Talimatnamede, favorilerin en fazla ne kadar uzun olabileceğine kadar pek çok ayrıntı var. Kulak memesini geçen favoriler, görüldükleri yerde kesiliyor; tabii kulakla birlikte!

Bu haberi görünce aklıma kimler geldi sanıyorsunuz?

Elbette Ümmüş Pörtlek İlkokulunun otuz sene kadar önceki müdürü Süleyman Kırmızı ve paslı karyolası ile ağır psikopat

Prokrustes!

Aslında Kuzey Kore gerçekten fantastik bir ülke! Tek kötü yanı, Kim Jouuuuung-Un ışıkları kapattığı için, geceleri erkenden yatıyor olmaları!

Fakat çok yakın bir zamana kadar,—sebebi ne olursa olsun—saçlarını göstermemeyi tercih eden genç kızları, binbir emekle kazandıkları üniversite kapılarından, ordinaryüsprofesördoktor nezaretinde polislere dövdürüp dövdürüp dışarı attırdığımız için, biz de az fantastik bir ülke değilizdir ha!

Hele biraz daha gerilere gidersek, şapka giymiyorlar diye, onlarca adam, hatta “Ben bir hatun kişiyim. Şapka ile ne derdim ola ki” diye ağlaya ağlaya darağacına giden, bir de kadın asmışlığımız bile vardır!

Eeeey Prokrustes! Sen nasıl bir manyaksın ya?

Prokrustes’in okul sıraları!

Prokrustes’in yatağı, tek tipçiliğin, kişilere, toplumlara ve nesillere aynı bakış açısını, aynı düşünme(me) biçimini, cebren kabul ettirmenin, başka türlü fikir üretmeye izin vermemenin, herkesi resmî ideolojinin belirlediği birine—ki bu genellikle o resmî ideolojiyi belirleyen kişidir—benzetmeye, onun gibi düşünmeye, onun gibi inanmaya, hatta onun gibi giyinmeye zorlamanın, Antik Çağlardan günümüze kadar gelmiş en çarpıcı simgesidir.

Çağlar boyu “Prokrustes’in yatağı” edebiyatta yahut felsefede, bütün bu anlamları barındıran bir *métaphore*, bir mecaz olarak kullanıldı.

Sonunda Theseus çıkar gelir ve Prokrustes’in biletini kendi stilinde keser!

Bizim henüz yeteri kadar büyük bir masa bulunamadığı için sorunlarını bir türlü üzerine tam olarak yatıramadığımız millî ve resmî eğitim sistemimiz, işte bu metaforun bütün çağrışımlarını, senelerce seve seve omuzlarında taşıdı.

Belki artık eski etkisini yitirdiğini söyleyebiliriz. Fakat yılların birikimi ile neredeyse refleks haline gelmiş “eğitme ve öğretme” biçimlerine dair alışkanlıklarımızdan, tam olarak kurtulduğumuzu söyleyemeyiz!

Çocuklarınızın çantalarında getirip götürdükleri ders kitaplarına arada bir bakın! Ne söylemek istediğimi rahatlıkla anlayabilecek, daha doğrusu çok da zahmete girmeden, kendi gözlerinizle görebileceksiniz...

Elbette onların derslerinde başarılı olmaları, ebeveynler olarak bize çoğu zaman yeterli geldiği için, üzerimizde köhne bir hayalet gibi dolaşan, “sorunu” pek de o kadar sorun olarak görmediğimiz gibi, durup dururken sorun gösterenleri de, görmeyi pek istemeyiz... Fakat görsek de görmesek de, her sabah okula öpücüklerle uğurladığımız çocuklarımız, hâlâ Prokrustes’in gölgesi altında, onun sıralarından geçirilmektedir...

Bakış Açınız Kaç Dereceydi?

M. SELAHATTİN ŞİMŞEK, “Deha imkânsızda mümkün görebilendir” derdi. “Gemilerin karada da yüzebileceğini sezmek, Mehmedlerden birini Fatih yapar!”

Dahiler ile deliler arasında hep ince bir çizgi olduğunu söylerler. Birinden ötekine geçmek her zaman mümkün imiş. Ben delilikten dahiliğe terfi edeni pek işitmedim ama nice dahilerin, türlü sebeplerden balataları sıyırdığını işittim...

Birkaç tanesini de gördüm. Gerçekten deha derecesinde zeki insanlardı. Fakat bu, bir miktar “değişik” oldukları gerçeğini değiştirmiyordu!

Yıllar önce balataları çok değil ama bir miktar sıyırmış gerçek bir dahi, içinde bazı metal parçalar ve bir iki de demir boru bulunan bir çuvalla *Zafer* dergisinin Adapazarı’ndaki merkezine gelmişti. Bize heyecanla, “Tüfek icat ettim!” dedi.

Gülmemek için kendimi zor tuttuysam da, “Abi desene mertlik bozuldu!” demekten kendimi alamadım.

Ben o gün ilk defa görüyordum ama ismini bir türlü hatırlayamadığım bu muhterem ve güzel insan, meğer zaman zaman dergiye gelirmiş. Hatta bir keresinde elinde plastik çiçeklerden bir buket ile gelmiş ve “Bu çiçek gibi insanlara çiçek getirdim!” demiş. “Ama!” demiş bizimkiler. “Bunlar plastik çiçek!”

Latifeden de olsa bu küçümseyici sözlere, “Olsun!” diye cevap vermiş hayretle. “Ne fark eder. Kudret’in verdiği kuvvetle yapılmışlar!”

...

Deliler ve dahiler arasında bir benzerlik söyle deseler, ilk vereceğim cevap şu olurdu: Bakış açısı! Çünkü hem deliler, hem de dahiler, bu payeleri şeylere, eşyalara, olaylara biraz da, bizim gibi sıradan fanilerin durmaya cesaret edemedikleri yerlerde durup, bakmaya cesaret edemedikleri açılardan baktıkları için alırlar...

Ancak deli ya da dahi olmayan—en azından henüz—ama çevresinde olup bitenlere farklı bakış açıları ile bakmayı becerebilenler de vardır.

Kimler mi?

Tabii ki çocuklar!

Bu yaşınıza geldiğiniz halde bir kerecik olsun aklınıza gelmeyen o tuhaf soruları nasıl soruyorlar, o insanı dumura uğratan lafları nasıl söylüyorlar, ellerine geçirdikleri ne olduğu belirsiz ıvır zıvırı nasıl da anında bir ışın tabancasına, bir dondurma makinesine, bir vahşi hayvan korkutup kaçıracısına dönüştürebiliyorlar zannediyorsunuz?

Elbette farklı bakış açıları ile!

Eğer çocuğunuzun bu hali size endişelere gark ediyorsa, aman hiç merak etmeyin! Nasıl olsa Prokrustes bu durumu da yakında, ‘düz’eltir! Dümdüz eder...

O, “Ay bi okul açılrsa da azıcık nefes alsam!” sızlanmalarının bir anlamı—farkında olmasanız da—“Kurtar bizi Prokrustes!”tir!

Bakış açısı testi!

Yok hayır! Üzgünüm ama bu testin sonunda bedava kitap falan kazanmayacaksınız.

SORU: Yarısı su ile dolu bir bardak için, aşağıdaki şıklardan hangisi en ama en doğrudur?

- a- Bardağın yarısı dolu.
- b- Bardağın yarısı boş.
- c- Bardağın tamamı boş.
- d- Bardağın tamamı dolu.

Şimdilik elimizdeki en işe yarar ölçme değerlendirme yöntemi olan bu tür testlerin gerçekten sinir olduğum bir tarafı var. Sizi sadece doğru cevaba odaklıyor.

Testi çözmek için hep yanlışlar içinde doğruyu arıyorsunuz. Ve bulduğunuz zaman bile doğrunun neden doğru olduğunu tam olarak bilemiyorsunuz.

Çünkü yanlış şıkların neden yanlış olduğuna kafa yoracak vaktiniz hiç olmuyor.

Oysa doğru bilgiyi doğru olarak anlamak için yanlışların da iyice tahlil edilmesi gerekmez mi? Buradan sırası gelmişken öğretmenlere küçük bir tavsiyem olacak, “Bu neden yanlış?” sorusunu çok daha sık sormaya çalışın. Böylece doğrudan daha çok emin olacaksınız...

Gelelim sorumuza...

Ne oldu? Yapamadınız mı?

Olabilir, çocuklarınız da bazen yapamıyorlar. Bu yüzden onlara yanardağ gibi kükremekten vazgeçin artık...

Dilerseniz şıklar üzerinden tek tek gidelim.

a şıkkı bardağın yarısının dolu olduğunu söylüyor. Evet bu doğru çünkü soruda yarısı dolu bir bardaktan bahsediliyordu. Peki ama en doğrusu bu mu?

b şıkında ise bardağın yarısı boş deniyor ve bu da doğru. Çünkü yarısı dolu bir bardak aynı zamanda yarısı boş bir bardaktır. Evet bu da doğru ama bakalım en doğrusu mu?

Çok klişe bir “bakış açısı farklılıkları” örneğidir. *İyimser* bakış açısına sahip olanlar, bardağın yarısının dolu olduğunu söylerken, *kötümser* bakış açısına sahip olanlar, enseyi karartıp, bardağın yarısının boş olduğunda ısrar ederler. Her ikisi de haklıdır aslında ama en haklı kimdir? Buna karar vermek, bazen çok güç olabilir...

c şıkkı! Aranızda onu işaretleyenler varsa kendileri ile özel olarak tanışmayı çok isterdim doğrusu! Benim için oldukça enteresan bir tecrübe olabilir! Ancak elbette sınav süresi boyunca dilediğiniz şıkkı işaretleyebilirsiniz. Buna hakkınız var ve muhtemelen—gözünüzü kapatıp kafadan atmıyorsanız—kendinize göre bir takım gerekçeleriniz de...

d şıkkı! Peki ya **d** şikkını işaretleyen var mı?

Yani, benden başka?

Okullardaki imza ve sohbet programlarında çocuklara da bu soruyu soruyorum ve **d** şikkını seçen neredeyse hiç kimse olmuyor.

Bazen *Şu Acayip Gökyüzü* kitabını okuyan birkaç kurnaz **d** diye bağırır. Bunu, sebebini sorduğumda yaptıkları açıklamalardan anlıyorum. Ama genellikle **d** şıkkı, **c** şıkkı gibi boşta kalır.

Oysa sorunun en doğru cevabı **d** şikkıdır!

Fakat bunu görebilmek için yarısı su dolu bardağa “farklı bir bakış açısı” ile bakmanız gerekir. Ancak bu şekilde bardağa bakıp, “Bu bardağın tamamı doludur! Hem de ağzına kadar tika basa doludur!

Yarısı su ile, yarısı da sudan daha önemli olan hava ile doludur!” diyebilirsiniz.

Gördüğünüz gibi, farklı bakış açıları ile bakabilmenin pek çoklarının gözünden kaçan bir gerçeği, iki kaşının tam ortasından vurmak gibi bir faydası vardır.

Ayrıca bu bakış açısı asla bir *ultra Polyannacılık* falan da değildir. Bu, “bomboş ve faydasız konuşmalar” için “havadan sudan” demeyi alışkanlık haline getirmiş bir toplumun içinde, Allah’ın en büyük iki nimetini görüp aziz bilmek, göz baş üstüne koyup, hamd etmektir... On numara beş yıldız, bir mü’min bakışıdır!

d şikkını işaretleyen ebeveynleri tekrar tekrar tebrik ediyorum. Hayır, deli olduklarını düşünüyor değilim ama dâhi olduklarını da düşünmüyorum açıkçası. Onları tebrik ediyorum çünkü, farklı bakış açıları ile bakabilme özelliklerini yitirmemişler. Eminim, çocuklarının da yitirmemesi için, ellerinden geleni yapıyorlardır...

“IQ’muz Çok Yüksek” Ama Konuyu Bilmiyoruz!

OLAY birkaç sene önce TÜYAP kitap fuarında yaşandı. Standa, yanında yedi-sekiz yaşlarında bir erkek çocukla birlikte annesi olacak hanımefendi geldi.

Hanımefendi çocuğu için “zekâ artırıcı” kitaplar aradığını söyledi.

Bizim arkadaşlar böyle bir kitap olmadığını bilir; sırf üç beş kitap satabilmek için de kimsenin duyguları ile oynamaya tenezzül etmezler.

Bir lisan-ı münasiple, “zekâ artırıcı” kitap diye bir şey olmadığını, eğer olsaydı onları, kimselere satmayıp, oturup sabah akşam kendilerinin okuyacağını izah ettiler. Sonra da, “Zekâ artırmaz ama eğer varsa, olan zekâyı işletir çalıştırır; malûm işleyen zekâ da parlar!” diye, yayın evinin kolay, orta ve zor olmak üzere üç ayrı seviyesini de basmış olduğu kitapları gösterip tanıttılar.

Hanımefendi anlatılanları makûl bulup ikna oldu ve “zekâ soruları” kitaplarının kaç yaş için olduğunu sordu. Ancak arkadaşlar ufaklığın durumuna şöyle bir bakıp, “kolay” seviyeyi tavsiye etmek gibi bir gaflette bulununca, hemen dibinde duran somun pehlivanına şöyle mânâlı mânâlı bir bakış attı ve:

“O bizimkisine hafif gelir!” dedi.

Bizimkiler de, “orta” seviyeyi teklif ettiler.

Fakat bu sefer de hanımefendi, gizli bir şey söyleyecekmiş gibi standı doğru eğildi ve fısıltıyla—tabii o gürültüde ne kadar olursa—“Bizim aykümüz biraz yüksek yüksek!” dedi. “Ama biz kendisine söylemiyoruz çok şey etmesin diye!”

Gülmemek için kendimi zor tuttum.

Şimdi siz söyleyin, çocuğun IQ’su gerçekten de yüksekse, bu zeki yaratık, annesinin ondan gizlemeye çalıştığı şeyi, çoktan biliyor olmalı değil mi?

Eğer gerçekten bilmiyorsa, yazık o IQ’ye! Ayrıca zavallı kadıncağızı, ileride büyük bir hayal kırıklığının beklediği de kesin!

Tam o sırada gözüm çocuğa ilişti. Serçe parmağını dibine kadar burnuna sokmuştu. Parmağını, ucunda oldukça iri, yeşil bir kütle ile

birlikte geriye çıkardı. Bir an için, iri yeşil kütleye baktı ve derhal elini cebine sokup, ondan hızlıca kurtuldu.

Sanırım kadın haklıydı. Çocuğun “ayküsü” gerçekten de yüksek olmalıydı.

Sıradan bir çocuk, o kalabalıkta serçe parmağının ucundaki sümük parçası ile paniğe kapılır, ondan nasıl kurtulacağına bir süre karar veremezdi. Hatta onu çıkardığı yere geri koymak isteyebilir ve işte o zaman da, işler iyice karışır.

Babaannem her mevzu açıldığında, “Zeki çocuklar sümüklü olur!” derdi.

Doğruymuş zahir!

Bu arada eğer bizim eve falan gelerseniz, çalışma masamın üzerinde göreceğiniz tuvalet kağıdı rulolarına hiç şaşırmayınız! Yaz kış farketmiyor ey azizler! Yaz kış farketmiyor! Kağıt mendil yetişmiyor, ne yapayım?

Soruyu değil konuyu anlatmak

Kitap fuarlarında en çok çekindiğim şeylerden bir tanesi yüksek IQ’lu çocuklarını getiren anne ve babaların, “Öyle oturduğun yerde, masa başında yazmak kolay. Al da cevap ver hadi!” dercesine onları üzerime salmalarıdır!

Youtube’tan *Maşa* adında bir Rus çizgi filmini seyrede seyrede Rusça öğrenen çocuk gördüm ben. Üç yaşından beri evde “Davay! Davay!” diye dolaşıyormuş!

Aslında benim o yüksek yüksek IQ’lu çocuklarla anlaşılamama gibi bir problemim yok hamd olsun! Fakat anne babalar, çocuklarının sürekli onlara sordukları ve neredeyse canlarından bezdirdikleri sorulara, anında iki üç kelimelik bir cevabı posta pulu gibi yapıştırmamı istemeleri beni ürkütüyor.

Çünkü bu hiç de tarzım değildir.

Ayrıca ne mümkün, ne de doğru!

Birkaç bölüm önce de değindiğim gibi, özellikle Allah ile ve diğer iman esasları ile ilgili sorular söz konusu olduğunda, cevap vermek zannedilenden çok çok daha kolaydır.

Zor olan, çocuğa o soruyu sorduran saiki bulup ortaya çıkarmak, kısacası onunla bir empati kurup, onu anlamaya çalışmaktır.

“Sıradan” bir çocuk olduğuna inanmadığımdan, o kelimeyi kullanmayacağım için şöyle diyeyim:

Ortalama bir zekâ seviyesine sahip çocukların bile soruları bitmek tükenmek bilmezken, bu yüksek zekâlı çocukları hiç bitmez.

Siz cevapladıkça o yeni yeni sorular üretmeye devam ederler.

Mesela *kadere iman* ile ilgili bir soruyla karşılaştığınızda ve eğer bu soru, “Kader nedir?” değilse, sorulan soruya cevap vermeden önce, “Kader nedir?” sorusuna cevap vermek en doğrusu olacaktır. Çünkü yerli yerine oturtulmuş bir kader anlayışı, pek çok soruyu kendiliğinden ortadan kaldıracaktır. Aslında soruların delik çoraptan dışarıya fırlayan patatesler gibi ordan burdan çıkmasının asıl sebebi de, “Kader nedir?” sorusunun cevabının tam olarak verilememiş olmasından kaynaklanır.

Verilen cevapların tatmin etmemesinin de sebebi aynıdır. Kadere dair bir soruyu, kaderin ne olduğunu bilmeyen birine anlatmaya çalışıyorsanız, boşa uğraşıyorsunuz demektir!

Yazarak ya da konuşarak, onlara bir şeyler anlatırken en çok yaptığımız hatalardan biri, ezbere kullandığımız kelime ve kavramların muhatabımız tarafından biliniyor olduğunu var saymaktır.

Bir öğretmen arkadaşım bana şöyle bir itirafta bulunmuştu:

“Ders boyunca Peygamber Efendimizin (asm) hicretinden bahsettim. Dersin sonunda çocukların *hicret* kelimesinin ne anlama geldiğini tam olarak bilmediklerini farkettim!”

Bu hatayı çok sık yapıyoruz. Kaderden bahsediyoruz ama kader kelimesinin tam olarak ne anlama geldiğini açıklamak aklımıza gelmiyor.

Bakın şu aşağıdaki yorumu, *kitapyurdu.com* sitesinden aldım. *Kaderi Merak Ediyorum* adlı kitabım için, 2012 yılında yapılmış.

ben 13 yaşımdayım kader hakkında kafamı kurcalayan birçok sorular vardı bu kitabı gördüm ve aldım şimdi ise kafamda tek bir soru bile kalmadı herşey örneklerle verilmiş çok akıcı ve eğlenceli verilen örneklerde daha kolay anlaşılmasına yardımcı oluyor tavsiye ederim eğer sizin kafanızı kurcalayan sorular varsa bu kitap tam size göre önce kaçırmayın...)))

gizli

Bu yoruma kabılıyor musunuz?

☒ Evet (34) ☐ Hayır (0)

Çocuklar için de özellikle uygun olmakla birlikte her yaştan okura hitap eden bir kitap olduğunu düşünüyorum. Kader konusunda herkesin aklına gelebilecek sorular teke teker sıkıcı olmayan bir şekilde ve zevkle açıklanıyor. Kesinlikle tavsiye ederim

160 sayfalık kitapta kaderle ilgili bütün soruların cevabını vermem mümkün olmadığına göre nasıl oluyor da, 13 yaşındaki bir çocuk, bütün sorularının cevabını bulduğunu ve artık aklında hiç soru kalmadığını söyleyebiliyor?

İşte size anlatmak istediğim de tam olarak buydu!

Benim o kitapta yaptığım sadece kader konusunu yerli yerine oturtmaya ve yine bu amaca hizmet eden çok temel birkaç soruya cevap vermeye çalışmaktı.^[1] Geriye kalanı, kitabın ona kazandırdığı bakış açısı ile okuyucum halletti...

Özellikle şu ifadeye dikkat edin:

“Şimdi kafamda tek bir soru bile kalmadı!”

Bu, “Kadere iman etmenin tam olarak ne demek olduğunu öğrenince, o soruların pek çoğunun sorulması için de bir sebep kalmadı!” anlamına gelir...

Çünkü bu tür sorular çoğu zaman “soruyu” değil, “konuyu” bilmemekten kaynaklanır!

“IQ’muz” çok yüksek olsa da, olmasa da...

- Elbette Bediüzzaman Said Nursî’nin bu konudaki muhteşem eseri 26. Söz, yani *Kader Risalesi*’nden edindiğim bakış açısı ve çözümler ile...

Bir Toz Böceği Olmak ya da Olmamak...

HiÇ KİMSE bir sabah uyandığında *Gregory Samsa* gibi kendini yatağında kocaman kabuklu bir böcek olarak bulmaz. Ama herkes, yaşayış itibarı ile, hiç ama hiç farkında bile olmadan, minik bir toz böceğine dönüşebilir...

Uzun süredir kimselerin alıp okumadığı, el sürüp tozunu silmediği, kütüphanelerin, kitap raflarının, yahut sahaf dükkanlarının kıyısında köşesinde öylece kalıvermiş, küf, rutubet, naftalin, talihli ise kurumuş çiçek ya da lavanta da kokabilen eski kitapların içinde, minnacık minnacık bir takım tuhaf böcekler yaşar.

Bunlar imla işaretlerinden bile kat kat küçük, haşarat kabilinden canlılardır ki, eğer hareket etmeselerdi, bir mahlûk olduklarını dahi kimse farkedemezdi.

Ancak bir satırdan ötekine, bir mısradan diğerine, bir harften başka bir harfe, sürekli bir koşturma halinde oldukları için hemen görülürler...

Bunların bütün dünyaları, bütün âlemleri, bütün kâinatları, o içinde yaşadıkları kitaptan ibarettir. Yeryüzü o kitabın bir sayfası, gökyüzü ise başka bir sayfasıdır.

Ve eğer onlardan biri ile konuşabilmek, imkân kabilinden olsa idi, ilk ne sorardım biliyor musunuz?

“Farkında mısınız?” derdim. “Bir kitabın içinde yaşadığınızı, farkında mısınız?”

- *Kitap mı?*
- *Kitap evet!*
- *Ne kitabı ya?*
- *E canım işte bu bir kitap, koşturup duruyorsunuz ya içinde! Bak mesela az önce bir çiçek kelimesinin üzerinden geçtin!*
- *Bir çiçeğe mi bastım yani?*
- *Tam olarak öyle sayılmaz. Daha doğrusu bir çiçek kelimesinin...*
- *Kelime mi?*

– Kelime evet, bütün bu satırlar cümlelerle dolu. Cümleler kelimelerden ve kelimeler de harflerden meydana geliyor. Bak şu eğri büğrü siyah lekeler hepsi birer harf...

– Eee N’olmuş yani?

– Bütün bunların bir anlamı var! Bir harf asla orada bir harf olsun diye yazılmaz!

– Bunun beni ilgilendirdiğini düşünmüyorum.

– Bence sen hiçbir şeyi düşünmüyorsun! Bütün hayatın bu kitabın içinde geçiyor ama onun bir kitap olduğundan bile haberin yok!

Bu cümleler, bu kelimeler ve harfler, ne anlatmak için böyle yanyana alt alta sıralanmış, bir kez olsun düşünmen gerekmez miydi? Oysa sen burada yaşıyorsun! Ve burası senin evin! Gündüz ve gece, bahar ve kış...

– Bak dostum ben yürürüm tamam mı? Bazen de koşarım. Bu bir yolculuktur ve bir gün yolculuk biter. Durup böyle şeyleri düşünecek vaktim yok benim. Kitap falan umrumda bile değil..

– Peki bu kitabı kimin yazdığını da mı merak etmiyorsun? Ya da neden yazdığını?

– Birinin yazması mı gerekiyor?

– Hem de her bir harfine kadar, tek bir harfine kadar onu birinin yazması gerekiyor!

– Kendi kendine olmuş olamaz mı yani?

– Yani bir zamanlar yoktu ama sonra kendi kendine oldu mu diyorsun?

– Neden olmasın?

– Kendi olmayan bir şey, kendi kendine olabilir mi sence?

– Ha?

...

...

Tamam tamam! Burada kesiyorum. Yoksa bu toz böceği ile sayfalar dolusu konuşabilirdim ama onunla değil, sizlerle konuşmam gerektiğinin farkındayım.

Hem maksat da hasıl oldu sanırım. Farketmenizi istediğim şeyi; kitapların arasında yaşayan o toz böcekleri ile aramızdaki benzerliği; bizlerin de tıpkı onlar gibi, adeta bir kitabın sayfaları arasında yaşıyor olduğumuzu çoktan farketmiş olmalısınız! Koskocaman bir kitap hem de!

Satırları, cümle ve kelimeleri atomlardan, hücrelerden, çiçek tozlarından, bal peteklerinden, yapraklardan, buğday tanelerinden, incirden, zeytinden ve kuş tüylerinden, türlü bezekli böceklerden, kelebek kanatlarından, minnacık karıncalardan, tohumdan, yumurtadan ve emin yerlerde döllenmiş hücrelerden, balık pullarından, istiridye kabuklarından, inci ve mercandan, samur kürklerden, keskin dişlerden, gaga ve pençelerden, gören gözden, işiten kulaktan, ıhlamur ve kekik kokan meltemlerden, şekil şekil bulutlardan, yağmur ve kar tanelerinden, tuzdan, şekerden, çölün kumlarından, sahile vuran dalgalardan ve sıra dağlardan ve gece sayfası açıldığında, üzerinde yıldızlardan harflerin, galaksilerden cümle ve paragrafların ışıltılı yanıp söndüğü bir kitap! Kitab-ı kebir-i kâinat!

Hiçbirimiz böyle muhteşem bir kitabın içinde, ömürleri bir sayfadan bir sayfaya, bir satırdan bir satıra, bir harften bir ötekine gezinip durmakla geçen ama içinde yaşadıkları kitabın ne kendisine, ne de onu yazana dair hiçbir şey bil(e)meden yaşayıp ölen, o küçük toz böcekleri gibi olmayı istemeyiz değil mi?

İstemeyiz evet! Ama kendimiz için istemediğimiz şeyi çocuklarımıza reva gördüğümüzün de farkında değiliz...

Birkaç sene önce bir okula imza ve muhabbet daveti üzerine gitmiştim. Çocuklarla oradan buradan konuşurken, “En son ne zaman bir ağaca dokundunuz?” diye sordum.

Kimse altı aydan önce cevap veremedi.

“En son ne zaman yıldızlara baktınız?” dedim; yine bir cevap alamadım.

“En son ne zaman bir bulutu koyunlara benzettiniz?”

“En son ne zaman gerçek bir koyunun yumuşacık tüylerine ellerinizi daldırdınız?”

“En son ne zaman bir ağaca çıktınız?”

“En son ne zaman bir ağaca çıkıp dalından dut yediniz, kiraz topladınız?”

“En son ne zaman bir uğurböceğini parmağınızın ucundan tekerlemelerle uçuruverdiniz?”

“En son ne zaman birinizi arı soktu?”

“En son ne zaman bir kuş yuvası gördünüz?”

“En son ne zaman bir civcivin bir yumurtadan çıktığını gördünüz? Daha doğrusu, böyle bir şeyi gören var mı aranızda?”

- *Ben gördüm!*
- *Vay! Süper, nerde gördün?*
- *Televizyonda!*
- *Otur, otur! Tamam anlaşıldı!*

Merak etmeyin, onlar bir sabah uyandıklarında, kendilerini Kafka’nın şu tuhaf hikâyesindeki *Gregory Samsa* gibi kocaman kabuklu bir böceğe dönüşmüş olarak bulmayacaklar! Ama eğer böyle devam ederlerse, hepsi o toz böceklerine benzeyecek...

Hayatları kocaman bir kitabın içinde geçen ama ne kitaptan, ne de o kitap; her şeyi ile kendisini tanıtip bildirdiği ve işaret ettiği halde, onu yazandan haberleri olmadan, yaşayıp ölen, toz böceklerine...

Yeryüzü Âyetleri

ÇOCUKLARA ALLAH'İ anlatmak konusunda, en başta bizzat çocuklar olmak üzere pek çok kere, pek çok kimse ile konuştum.

Öğretmenlerle, anne babalarla, profesör seviyesinde ilâhiyatçı hocalarla, ihlâslı din âlimleriyle, her zaman fikirlerinden istifade ettiğim psikolog ya da pedagog dostlarımla ve çeşitli branşlardan, ortak derterimiz olan eğitimcilerle...

Hemen her seferinde üzerinde ısrarla durduğum en önemli konu; bu zamanda çocuklara Rablerini esma ve sıfatları ile tanıtmanın en kolay yolu olduğuna inandığım 'yeryüzü âyetleri' oldu!

Çoğunlukla derdimin anlaşılmış olmasından ve muhataplarımla da aynı dertten muzdarip olduğunu görmekten mutluluk duydum.

Ancak bazen umulmadık karşılıklar gördüğüm de oldu.

- *Hocam bu işler öyle çiçek, böcek, kelebek anlatarak olmaz!*
- *Pardon ama ben hoca değilim hocam!*
- *Belli oluyor zaten!*

Zavallı kulaklarım şunları da duydu:

– *Bilim başka din başka! Allah ile atomun ne alâkası var şimdi yani?*

– *Yaratıcısı olmak gibi bir alâkası var, yetmez mi sizin için?*

– *Ya o tamam. Biz de Allah'a inanan insanlarız. Benim babam falan hep hacıydı! Ama şimdi camide namaz kılınır, laboratuvarda bilim yapılır.*

– *Eee! Ben ne diyorum? Camide 'soğuk fizyon' deneyleri mi yapalım diyorum? Zaten havalar da soğuk, ihtiyarlar üşüyor!*

– *Ama siz benle dalga geçiyorsunuz!*

Bir keresinde de hiç ummadığım yüksek yüksek makamlarda bir takım zatlardan şöyle bir karşılık aldım. Aslında bunu ben hak ettim zira, biraz hızlıca ve yine ezbere konuşmuştum...

– *Yeryüzü âyetleri ile çocukları bir araya getiremediğimiz sürece onların akıl ve kalplerinde sağlam, dosdoğru bir tevhid inancını*

oturtamayacağız! Onlara Allah'ı hatta bütün iman esaslarını gereği gibi anlatamayacağız. Yeryüzü âyetleri, bizim için büyük bir imkân; neden bunu değerlendirmiyoruz? Yeryüzü âyetleri, dinî eğitimimizin gündemine neden bir türlü giremiyor?

– Yeryüzü âyetleri derken, Kur'an'da yeryüzü ile ilgili âyetler var, onlardan mı bahsediyorsunuz?

“Yok, hayır!” desem olmayacak; “Evet aynen öyle!” desem de eksik olacaktı! Çünkü Kur'an'da, develerden, dağlardan, denizlerden, arılardan, karıncalardan, kanatlarını açta kapata gökyüzünde uçan kuşlardan, incirden, zeytinden, bir sineğin kanadından bahseden pek çok “yeryüzü âyeti” olduğu gibi; yeryüzü de, serâpâ Allah'ın âyetleri ile dolu idi...

Dahası Kur'an-ı Kerim, *yeryüzü âyetleri* ile bizi *yeryüzünün âyetlerine* dikkat etmeye, bakmaya, üzerlerinde düşünmeye davet ediyordu. Fakat bu davete icabet ettiğimiz pek söylenemezdi...

Özellikle çocuklara yönelik dinî eğitimin müfredatında, Resulullah Aleyhisselam ve Kur'an-ı Kerim'den sonra bizlere Rabbimizi tarif eden en büyük üçüncü tarif edici, yeryüzünün âyetlerine, kâinat kitabının mucizevî satırlarına yer yoktu...

Bu, Sinan adında bir mimardan bahsedip, Süleymaniye Camii'nden, Selimiye'den, Drina Köprüsü'nden, o muhteşem su kemerlerinden, hanlardan, hamamlardan, çeşmelerden, yüzyıllardır sapasağlam duran kubbelerden, Sinan'ın harikulade sanatkârlığından, sırrı bugün bile tam olarak çözülememiş ince mühendislik hesaplamalarından hiç bahsetmemek gibi bir şeydi...

Çocuklara Rablerini anlattığımız derslerde, çiçeklerden, böceklerden, dağlardan, denizlerden, yıldızlı semalardan, yedi kandilli süreyyadan, dünyamızın hem lambası hem de sobası olan Güneş'ten, eğer orada olmasaydı hiçbirimizin aklına “şurada geceleri soğuk beyaz-mavi ışık veren bir gece lambası olsaydı ne iyi olurdu!” diyemeyeceği Ay'dan bahsetmediğimiz sürece de, bir şeyler hep eksik kalacaktı...

La ilâhe illallah ne demek?

Aşağıdaki metni 4. sınıfa giden kızımın çantasından çıkardığım *Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi* kitabından aynen aldım. Metin, Kelime-i Tevhid'in ne anlama geldiğini 4. sınıfa giden bir çocuğa anlatmayı hedefliyor.

“Tevhit; birlik, birleme anlamına gelir. Kelime-i tevhit, Allah'ın bir ve tek olduğunu belirtmek için söylenen sözdür.

Allah inancının en kısa ve en öz ifadesidir. Kelime-i Tevhit'i söyleyen kimse, tek yaratıcının Allah olduğunu; onun eşinin, benzerinin ve ortağının bulunmadığını ifade etmiş olur.”

Nasıl? Harika değil mi? Oldukça öz ve mümkün olduğunca anlaşılır bir dil ile yazılmış gibi görünüyor. Bunu ezberleyen bir çocuk TEOG'da ya da her hangi bir sınavda “kelime-i tevhit” ile ilgili hiçbir soruyu kaçırmaz emin olun. Eğer bu kadarı size yetiyorsa sorun yok ama çocuğunuzun kelime-i tevhid'i sadece öğrenmesini değil anlamasını da istiyorsanız, o zaman bundan çok daha fazlasına ihtiyacınız var demektir.

Şimdi bir de *Dersimiz Amentü* kitabının sıradışı öğretmeni Halis Muhlis'in yeryüzünün âyetlerinden bol bol örnek vererek La ilâhe illallah'ı nasıl anlattığına bakalım:

– *Hanımefendiler! Beyefendiler! Hiç düşündünüz mü LA İLÂHE İLLALLAH ne demektir?*

“KELİME-İ TEVHİD!” diye salisesinde cevap verdi Safinur Tazenane!

Bu kadar kolay ve ballı bir soruyu başkalarına kaptırır mıydı? Asla kaptırmazdı. Fakat işler hiç de umduğu gibi olmadı.

- *Evet ama ne demek?*
- *Yani, TEVHİD KELİMESİ! Camide öyle öğrendik biz.*
- *Anlamını soruyorum!*
- *Haa! Şey, “Allah'tan başka ilâh yoktur!”*
- *Peki ya bu ne demektir? Yani “Allah'tan başka ilâh yoktur!” ne demektir?*
- *Allah'tan başka ilâh yoktur, Allah'tan başka ilâh yoktur demektir.*
- *Söylediklerinin hepsi doğru Safinur! Tek bir kelime bile olsun yanlış bir şey söylemedin.*

- O zaman numaramı vereyim mi öğretmenim?
- Yuh be!
- İdris, lütfen!
- Özür dilerim öğretmenim. Safinur Tazemarul arkadaşımızın bu aç gözlülüğü karşısın..
- Ama öğretmenim ya!
- Didişerek vaktimizi harcadığının farkındasınızdır umarım.
- Özür dilerim.
- Ben de...
- İdris, hazır ayağa kalkmışken sen söyle bakalım LA İLÂHE İLLALLAH ne demektir?
- Ben bu konuda, Safinur’a katılıyorum öğretmenim. Yani “Allah’tan başka ilâh yoktur” demektir.
- Peki anlaşıldı, oturabilirsin. Başka bir cevabı olan var mı? Değişik bir cevabı olan?

5-A sınıfında herkes LA İLÂHE İLLALLAH ne demektir biliyordu. Fakat Halis Muhlis, onlardan belli ki başka bir cevap bekliyordu. Ama kimsenin başka bir cevabı yoktu! LA İLÂHE İLLALLAH, “Allah’tan başka ilâh yoktur” demekti. Daha ne olabilirdi ki?

– Hanımefendiler! Beyefendiler! LA İLÂHE İLLALLAH, yani hepinizin ezbere bildiği kelime-i tevhid, yani tevhid kelimesi, Arapça olan aslından, dilimize şu şekilde tercüme edilir:

“Allah’tan başka ilâh yoktur!” Ama benim size sorduğum soru LA İLÂHE İLLALLAH kelimesinin Türkçe’de ne anlama geldiği değildi!

“Ne anlama geldiği idi?”

Peki ama bu ikisi arasında bir fark var mıydı? Bu kadar ısrar ettiğine göre belli ki Halis Muhlis’e göre bir değil, çok fark vardı.

– Sevgili arkadaşlar! Âdem Peygamber’den ta Sevgili Peygamberimize (asm) kadar bütün peygamberler, Allah’ın aramızdan seçtiği bütün o seçilmiş öğretmenler, insanlara her şeyden önce LA İLÂHE İLLALLAH, dersi verdiler. “Allah birdir ve tektir. Allah’tan başka ilâh yoktur!” dediler.

Allah’ın, elçilerine gönderdiği âyetler, suhufar yani birkaç sayfadan oluşan kitapların ve Zebur’un, Tevrat’ın, İncil’in, Kur’an’ın ilk ve en

önemli dersi yine LA İLÂHE İLLALLAH, oldu.

Ve bize Rabbimizi tanıtan üçüncü büyük tarif edici deeeee...

– Neydi Ayşe Melek?

– Ha? Efendim?

– Allah'ı bize bildiren ve tanıtan üçüncü tarif edici neydi?

Ansızın isminin anılması Ayşe Melek'i, hafifçe püfletilmiş bir karahindiba çiçeği gibi titretiverdi. Dinlemeye öyle dalmıştı ki, kendisine bir soru sorulacağını hiç beklemiyordu.

– Şeydi, şey! Yeryüzü, gökyüzü, yıldızlar, ağaçlar, bulutlar, kuşlar böcekler, kediler...

– Evet Ayşe Melek, bir önceki derste uzun uzun konuştuğumuz kâinat kitabı da bizlere LA İLÂHE İLLALLAH söyler. "Allah'tan başka ilâh yoktur ve Allah birdir" der. Peki ama nasıl? Nasıl söyler ve gösterir?

Halis Muhlis, 5-A sınıfının meraklı öğrencilerinin bakışları altında, kâinat kitabından âyetler okumaya başladı. Her bir âyet, bir çiçek, bir böcek, bir yıldız mesela.. Nasıl LA İLÂHE İLLALLAH diyordu?

– Arkadaşlar bu kâinatta her şey, her şey ile irtibatlıdır. Her şeyin, her şey ile bir bağı vardır yani!

Mesela yerde bir çiçek için gökte bir yıldız, bir Güneş lazımdır. Çünkü çiçek, o yıldızın ısı ve ışığı ile yaratılır. Öyleyse gökyüzünde bir yıldız yaratamayan, yeryüzünde bir çiçek yaratamaz. İşte bu yüzden, LA İLÂHE İLLALLAH demek, bir anlamda, "çiçekleri kim yarattıysa, yıldızları da O yarattı; çiçekleri ve yıldızları yaradan Bir'dir" demektir.

– Piyufff!

– Ne oldu Tacettin?

– Ben hiç böyle düşünmemiştim öğretmenim!

– Ben de öğretmenim! Ben de düşünmemiştim!

– Ay sen düşünabiliyor muydun?

– Karışmasana kızım sen!

– Çocuklaaaaar lütfen!

– Özür dilerim öğretmenim!

Halis Muhlis, istese bu didişmeleri tek seferde bitirebilirdi. Ancak, sert bir müdahale, 5-A sınıfındaki çocukların, fikirlerini rahatça söyleyebilme cesaretlerini kırabilirdi. Varsın arada bir dersi bölen gereksiz tartışmalar, küçük ve ehemmiyetsiz sürtüşmeler olsun; yeter ki, aklına bir soru gelen çekinmeden sorsun, fikri olan sıkılmadan söylesin...

– Sevgili arkadaşlar! Buraya dikkat ediniz lütfen! Bir bardak süt yaratmak için, bir inek yaratmak lazım. Ama bu da yetmez! İneğin üzerinde gezip dolanacağı gönlünce otlayacağı yemyeşil kırlarla bezeli bir yeryüzü yaratmak lazım. Ama bu da yetmez! O yeryüzünde bir bahar mevsimi yaratmak lazım. Bunun içinde yeryüzünü Güneş'in etrafında döndürmek lazım. Bunun için de, yine bir yıldız yaratmak lazım. Bir yıldız, bir Ay, bir Dünya, bir Güneş, bir Güneş Sistemi lazım. Bu sistemin için de dönüp duracağı bir galaksi lazım, galaksi yani Samanyolu, yani uzaydaki evimiz... Ve milyarlarca yıldızdan oluşan bu galaksinin bir gemi gibi döne döne içinde yüzeceği bir uzay yaratmak lazım.

Öyleyse bir bardak süt için, bir kâinat yaratmak lazım! İşte bu yüzden LA İLÂHE İLLALLAH demek, "Bizim için bu bir bardak sütü yaratan, ancak bütün bu kâinatı yaratandır" demektir... Çünkü böyle bir kâinat yaratamayan, bir bardak süt de yaratamaz.

İçimi kolay besleyici ve tatlı bir bardak süt, ferahlatıcı bir yudum su, doyurucu bir dilim ekmek, lezzetli bir kiraz tanesi, kekik ve papatya kokan bir meltemin burnumuzun ucuna kadar getirdiği bir nefes hava... daha aklınıza gelebilecek ne varsa her şey, her şey ile bağlıdır.

Ve birini yaratamayan hiçbirini yaratamaz!

İşte bu yüzden LA İLÂHE İLLALLAH, yerlerde ve göklerde tek bir ilah vardır ve O da Allah'tır demektir. O'ndan başka yaratıcı yoktur demektir...

İhtiyacımız olan her şeyi O verebilir, arzularımızı sadece O yerine getirebilir demektir.

Öyleyse sadece O'ndan isteyin demektir. Çiçeği de O'ndan isteyin, baharı da O'ndan isteyin ve Cenneti de O'ndan isteyin demektir...

LA İLÂHE İLLALLAH, başkaları yaratamaz, başkaları yoktan var edemez ve başkaları hiçbir şeye gerçekten sahip olamaz demektir.

Bir sineğin kanadını bile yaratamaz, bir karıncanın midesini doyuramaz.. Bir karıncayı, yeryüzündeki bütün karıncaları ve bütün mideleri sadece Allah doyurur demektir...

LA İLÂHE İLLALLAH, her şeyin gerçek sahibi Bir'dir ve O da Allah'tır demektir.

LA İLÂHE İLLALLAH, bir atomu yaratamayan, atomlardan yaratılan bir hücreyi de yaratamaz, bir anne yaratamaz ve bir baba ve onlardan bir çocuk da...

LA İLÂHE İLLALLAH, bir şeyi yaratan her şeyi yaratır ve her şeyi yaratamayan tek bir şeyi bile yaratamaz demektir. [2]

Sanırım bu örnek, kâinattaki yaratılış âyetlerinin, dersin içine katıldığında, onu nasıl sıradan bir bilgi parçacığından, hayatın ta içine işleyen bir iman dersine dönüştürdüğünü anlamamız açısından yeterli olmuştur...

Ağaçlar Bize Ne Söyler?

MUSA ALEYHİSSELAM ve ailesi, Medyen'den Mısır'a doğru yola çıktıklarında, Tur Dağı'nın eteklerinde konakladılar.

Geceydi, hava soğuktu. Derken dağın tepesinde, karanlığı delip geçen bir ışık görüldü. Bu, bir ateş olabilirdi!

"...Ailesine 'Siz durun!' dedi. Ben bir ateş gördüm. Belki size bir haber getiririm; yahut o ateşten bir kor getiririm de ısınırsınız." [3]

Ve ışığa doğru yürüdü. Dağa giden yol, Kutsal Tuva Vadisi'nden geçiyordu.

Musa Nebî (as) "Oraya vardığında, o kutlu mekânda yer alan vadinin sağındaki ağaç tarafından nida olundu: *"Ey Musa, Ben Âlemlerin Rabbi olan Allah'ım."* [4]

Ve Musa Nebî'ye (as) peygamberlik böyle verildi.

Ne zaman çiçek açmış yahut meyveli bir ağaç görsem, Kutsal Tuva Vadisi'nin sağındaki o ağacı hatırlar ve Allah'ın büyüklüğünün gereği olarak, izzet ve azametine, dalları ışıltılı ışıltılı yanan bir ağacı sebep kılıp perde ederek, Peygamberine nida ettiği gibi, biz sıradan kullarına da —bir bakıma—türlü türlü ağaçların arkasından nida edip seslendiğini hayal ederim.

Yeryüzünün bu bağ ve bahçelerinde gezip dolaşırken, kiraz ağaçlarının, şeftali ağaçlarının, mis kokulu ıhlamur ağaçlarının, ballı incir ağaçlarının, tatlı dut ağaçlarının, hoş elma ağaçlarının, dalları yerde içdelerin “tarafından” , çok değil azıcık dikkatle dinleyiversen, aynı nidanın geldiğini işitirsin:

“Ben Âlemlerin Rabbi olan Allah’ım.” [5]

Bu nidaya kulak vermeli ve en önemlisi çocuklarımızın da kulak vermesine imkân sağlamalıyız.

Yayınlandığı yıllarda Amerika’daki entelektüel mahfillerde büyük ses getiren Richard Low’ın *Doğadaki Son Çocuk* adlı kitabında, uzun uzun birbirinden çarpıcı örnek ve analizlerle anlattığı özellikle çocukların tabiatın, yeryüzünün bağ bahçe ormanlarından, kuşlardan, kelebeklerden, çiçeklerden, dağ eteklerinden, köylerden, şırıl şırıl derelerden, kiraz bahçelerinden ve hatta gökyüzünden bile uzak kalışlarının en kötü neticesi, şu çarpıcı cümlelerle ifade edilir:

“Yaratılanlardan uzak kalmak, bizi Yaratandan uzaklaştırmaktadır.”

Bu çarpıcı tesbiti tersinden söyleyecek olursak: Yaratılana (Yaratan adına) yakınlaşmak, bizi Yaratan’a yakınlaştırır!

Şunu kesinlikle iddia ediyorum ki, dinî eğitim okullardan, Kur’an kurslarından, camilerden, sohbet halkalarından geçtiği kadar, çiçek açmış badem ağaçlarından, menekşe tarhlarından, bulutlu gökyüzünden, yıldızlı semalardan, dağ bağ köşelerinden, deniz kıyılarından ve dere boylarından da geçmelidir.

Ve Müslümanlar olarak bizlerin çocuklarını, Kur’an ile Resulullah (asm) ile yakın tutma gayretleri, hamd edilecek bir noktada iken, aynı gayreti yeryüzünün âyetleri konusunda neredeyse hiç göstermiyor olmamız büyük bir eksikliktir.

Allah’ı bilmenin ve Esma-i İlahiye’sini talim etmenin en kestirme yolu, kâinat sayfalarında yazılı yaratılış mucizelerini okumaktır...

Meryem Allah’ı görmek istiyor. Çünkü O’nu merak ediyor!

Hiç niyetim ve cesaretim olmadığı halde özellikle anaokulu öğretmenlerinin ve dokuz yaşından daha küçük çocukları olan anne ve babaların ısrarı üzerine kaleme aldığım *Daha da Küçükler İçin*

Allah'ı Merak Ediyorum kitaplarının birincisinde Allah'ı görmek isteyen Meryem ile babası arasında geçen uzunca bir sohbet vardır.

Baba doğrudan soruya odaklanmayıp Meryem'in neden Allah'ı görmek istediğini açığa çıkarır.

Meryem, Allah'ı merak ettiği için görmek istemektedir. Öyleyse ona Allah'ı göremeyeceğini kısaca izah ettikten sonra bu konu üzerinde fazlaca durmayıp, onun Allah'a dair merakını, Allah'ı görmeden de giderebileceğini anlatmalıdır.

Elbette bunu, Rabbimizi bize tanıttıran üçüncü büyük tarif edici, yeryüzü âyetlerinin diliyle yapar. Çünkü Meryem'in Allah'ı göremeyen gözleri, onları pekâla görmektedir...

“Neden Allah'ı bu kadar çok görmek istiyorsun?”

“Çünkü O'nu merak ediyorum. Allah nasıldır, bilmek istiyorum!”

“Bunun için Allah'ı görmene gerek yok! Etrafına dikkatlice bakarsan, Allah hakkında pek çok şey öğrenebilirsin.”

Meryem şaşırıldı. Allah'ı, görmeden nasıl bilecek ve nasıl tanıyacaktı?

“Ama nasıl?” diye sordu Meryem. “Allah'ı hiç görmeden O'nu nasıl tanıyacağım ben...”

“Madem Allah'ı göremiyoruz ama merak ediyoruz, öyleyse Allah'ın yarattığı şeylere bakmalıyız.” dedi babası. “Böylece Allah hakkında sayısız şey öğrenebiliriz!”

Evet evet! Madem, Meryem Allah'ı merak ettiği için görmek istiyordu; bu merakını gidermenin en kolay yolu, Allah'ın yarattığı şeyleri düşünmek ve incelemektir... Böylece Allah hakkında milyonlarca şey öğrenebilirdi.

Bu iş, Meryem'in çok hoşuna gitmeye başlamıştı. Peki ama önce nereden başlamalıydı?

İnsanın çok şey bilen bir babası olması ne iyiydi! O nereden başlanması gerektiğini de bilirdi!

“Önce yıldızları düşünelim!” dedi babası.

“Biz Allah'ı göremiyoruz ama O'nun yarattığı yıldızları görebiliyoruz.”

Meryem, gözlerini kapattı ve yıldızları düşünmeye başladı.

Gece üzerimizi bir yorgan gibi örttüğünde, onun karanlık yüzü, tek tek işlenmiş inci taneleri gibi ne güzel de süslenmişti...

Bütün lambaları yanan kocaman bir şehir gibi Samanyolu'nda ve öteki gökadalarda, denizlerdeki kum tanelerinden daha çok yıldız vardı...

Ve bütün o yıldızlar, uzay boşluğunda ne bir ip ile bağlıydı ne de bir direğin ucuna takılmıştı...

Biz onları duruyormuş gibi görüyorduk ama onlar Allah'ın belirlediği yollarda uçuşmakta ve yollarını hiç şaşırmadan, birbirlerine hiç çarpmadan, öteki yıldız kardeşleri ile birlikte, dönüp durmaktaydılar...

Gözlerimiz Allah'ı görmüyordu ama Allah'ın yarattığı yıldızları görüyordu.

Ve bütün bu yıldızları böyle boşlukta yaratıp gezdiren, birbirine çarptırmadan hızlı hızlı döndüren Allah, kesinlikle çok büyüktü...

O'nun gücü her şeye yeterdi...

Yıldızları düşünmek, Meryem'e çok iyi gelmişti.

"Allah'ı göremiyorum ama O'nun yarattığı şeyleri görebiliyorum" dedi Meryem.

Sadece yıldızları seyrederek bile, Allah hakkında çok şey öğrenebilirdi...

Eğer gece olsaydı balkona çıkacak, saatlerce yıldızlara ve Allah'ın karanlıktan korkan bütün çocuklar için gökyüzüne astığı gece lambası olan Ay'a bakacaktı. Ama daha gündüzdü. Gece olmasına çok vardı.

O yıldızlardan biri olan ve Dünyamızı hem bir soba gibi ısıtan, hem bir lamba gibi aydınlatan Güneş, gökyüzünde pırıl pırıl parlıyordu...

"Öyleyse, biraz da çiçekleri düşünelim!" dedi babası. Bak işte bu harika bir fikirdi!

Meryem gökyüzünün yıldızlarını ne kadar çok seviyorsa, yeryüzünün çiçeklerini de o kadar çok seviyordu.

Aslında çiçekleri birazcık daha fazla seviyordu.

Neden mi?

"Çünkü onları koklayabiliyorsun ve dokunabiliyorsun!"

Altın kalpli papatyalar, mor menekşeler, kırmızı güller, gelincikler, hanımeliler, sümbüller, leylaklar ve laleler...

Meryem, bildiği bütün çiçekleri aklından geçirirken, Allah'ın ne kadar da çok çiçek yaratmış olduğunu farketti...

"Allah çiçek yaratmanın her şeklini biliyor!" dedi.

Meryem'in çiçeklerden öğrendiği en güzel şey, Allah'ın sayısız çiçek çeşidi yaratmayı biliyor olmasıydı.

"Peki ya renkleri?" dedi babası. "Çiçeklerin böyle rengarenk olmaları çok güzel bir şey, öyle değil mi?"

"Allah çiçekleri istediği renkte boyuyor!" dedi Meryem. "Kimse Allah gibi boyayamaz! Çünkü bütün renkleri Allah yaratıyor!"

Şu işe bakın! Çiçekler Allah hakkında Meryem'e ne çok şey öğretmişti!

Meryem, Allah'ı görmüyordu ama O'nun harika çiçekler yaratabilen bir Allah olduğunu biliyordu. Çünkü çiçekleri görüyordu...

Yarattığı şeyleri düşünerek Allah hakkında bilgi toplamak, oldukça eğlenceli bir işti.

"Şimdi sırada ne var?" dedi Meryem.

"Bu sefer sen seç!" diye cevap verdi babası.

"Öyleyse meyveleri seçtim!" dedi Meryem.

Ve birlikte Allah'ın yarattığı meyveleri düşünmeye başladılar...

Tam o sırada annesi, koca bir tabak meyveyi masanın üzerine bıraktı ve:

"Bu daha iyi düşünmenize yardımcı olur!" dedi gülerek...

Tabakta iri iri kirazlar, mis gibi kokan kayısılar ve kıpkırmızı iki koca dilim karpuz vardı...

Meryem ile babası, düşünmeyi bırakıp, o lezzetli meyvelerin tadını çıkarmaya karar verdiler.

"Ama yerken de düşünebiliriz sanki!" dedi Meryem...

"Peki öyleyse" dedi babası. "Sence Allah neden bu kadar tatlı meyveler yaratmış olabilir?"

Karpuzundan bol sulu kocaman bir ısırık alan Meryem, "Bizi çok seviyor olmalı" dedi.

İşte bu, gerçekten harika bir cevaptı. Zaten Meryem'in babası da öyle söyledi:

"İşte bu, gerçekten harika bir cevap!"

Allah, meyveleri de çiçekler gibi çeşit çeşit yaratıyordu. Oysa o meyvelerin ağaçları, çamurlu bir su, güneş ışığı ve esen rüzgarlardan başka bir şey yemiyorlardı... Allah, ağaçları böyle besliyor ama dallarında insanlar için tatlı meyveler yaratıyordu.

Renk renkti meyveler, rengarenkti ve her birinin bir başka güzel tadı, mis gibi kokusu vardı.

Meryem, meyvelere baktıkça Allah'ın insanlara çok önem verdiğini ve onları çok sevdiğini bir kez daha anladı.

Onu çok seven annesi, Meryem için en sevdiği yemekleri yapıyorsa, Allah da, çok sevdiği insanlar için, çok çok lezzetli meyveler yaratıyor ve ağaçların dalları ile onlara uzatıyordu...

Sanki, "Alın afiyetle yeyin!" diyordu Allah.

"Allah'ı göremiyoruz ama O'nun bizler için yarattığı meyveleri görebiliyoruz."dedi Meryem.

"Sadece görmüyoruz, tadına da bakıyoruz!" dedi babası.

Meyveleri düşünmek, Meryem'in, Allah'ın bizi çok sevdiğini, bizim hoşumuza gidecek yiyecekler yarattığını, bizi yedirip içirdiğini, O'nun toprak, su ve havadan binbir türlü meyve yaratabileceğini, ağaçların dallarından elmalar, armutlar, kirazlar çıkarabilen bir Allah olduğunu anlamasına yetti...

Ve bal gibi tatlı bir kayısının yarısını ağzına attığında, mutluluktan gözlerini kapatıp, içinden şöyle söyledi: "Teşekkür ederim Allah'ım. Ben de Seni çok seviyorum!"

...

Meryem ile babası, neredeyse bütün günü, Allah'ın yarattığı şeyleri düşünerek geçirdiler.

Güzel ötüşlü kuşları, renkli papağanları...

Dev gibi balinaları, gülümseyen yunusları...

Ağaçları, böğürtlen çalılıklarını, şişman lahana toplarını...

Sıra sıra taneleriyle mısır koçanlarını, minicik ekmeklere benzeyen dolgun buğday başaklarını...

Tıpır tıpır yağmur damlalarını, ısıltılı kar tanelerini..

Dağları, çiçekli tepecikleri, gölgelikli vadileri...

Şırıltılı dereleri, gürül gürül ırmakları ve depderin okyanusları...

Vızıltılı bal arılarını, çalışkan minnacık karıncaları, incecik süslü kelebekleri...

Güzel gözlü ceylanları, sakin ve ağırbaşlı inekleri, minicik kuzucukları...

Kocaman filleri, çizgili zebraları, şişko su aygırlarını ve yakışıklı aslanları ve aslanlardan daha yakışıklı kaplanları düşündüler...

Meryem, o gün Allah hakkında çok şey öğrendi.

Yerler ve gökler; yıldızlardan, çiçeklerden, meyvelerden, kelebeklerden, buğday tanelerinden ve daha nice nice şeylerden

harfleri olan bir kitaptı sanki...

Meryem ile babası, bu kocaman kitabı sayfa sayfa çeviriyor, satır satır okuyor, okudukça da bu heyecanlı kitabın hiç görmedikleri sahibi, yani Allah hakkında, pek güzel şeyler öğreniyorlardı...

Gözlerimiz belki Allah'ı görmüyordu ama O'nun yarattığı şeyleri görüyordu...

Ve yıldızlardan çiçeklere kadar Allah'ın yarattığı her şey ama her şey, bize “Şişt! Şişt!” diye sesleniyordu sanki.

“Şişt! Şişt! Bana bak. Aradığın ve merak ettiğin şeyleri ben sana söyleyeceğim! Sana Allah hakkında, bak neler anlatacağım!”

Çocukları camilere götürmek, hatta hatta umreye götürmek, onların manevî dünyalarını mamur etmekte ne kadar önemliyse; tabiata götürmek, bir ormana, bir kiraz bahçesine, bir çiftliğe götürmek de o derece önemlidir.

Onlara, bir Kur'an âyetini ders verir gibi; bir hadisi öğretir gibi, namazı abdesti talim ettirir gibi, çiçeği böceği, arıyı, ağacı, kuşu, yağmuru bulutu ve yıldızları da anlatmalıyız...

Ancak bu şekilde çocuklarımızın Rablerine karşı duydukları saf ve katışıksız meraklarını öldürmeden tatmin edebiliriz...

Bazı anne ve babalar bu tür izahları çok uzun ve gereksiz buluyorlar.

Çocukları kestirme bir cevapla başınızdan savabilirsiniz. Ama onların meraklarını gidermiş olmazsınız...

Ayrıca Allah'ı bilme ve tanıma yollarında, ayağımıza kadar gelmiş harika bir fırsatı da değerlendirmemiş olursunuz...

Sakura Haberleri

JAPONYA'DA birkaç farklı türü ile bol miktarda bulunan kirazgillerden meyvesiz bir ağaç, her bahar, Mart başında—bütün o öteki kiraz ağaçları gibi—tomurcuklanıp çiçeklenir. Japonlar bu ağacın çiçeklerine sakura adını verirler.

Ve sakuraların açtığı Mart ayının ilk günlerinden, dallarda kalan son çiçeklerin de dökülüp gittiği Mayıs sonuna kadar “doğanın ve insanlığın yeniden dirilişi” adına festivaller düzenler, parklarda ve bahçelerde yeni gelinler gibi süslenen ağaçları, ana haber bültenlerinde “haber konusu” ederler.

Spikerler, hava durumu sunar gibi sakura haberleri sunar, hangi bölgelerde hatta parklarda hangi sakuraların açtığını duyurur ve

insanlardan ağaçları ziyaret etmelerini, bu muhteşem bahar hediyelerini görmek için kendilerine mutlaka zaman ayırmalarını tembihler.

Yeryüzünün bir kez daha yeniden dirilişine kimse kayıtsız kalmaz.

Okullar, çocukları otobüslere doldurup park ve bahçelerde, bu pembe beyaz güzelliği seyretmek üzere turlar, geziler düzenler.

Her iki yanı sakura ağaçları ile dizili yollarda, gölgelikli patikalarda, uzun yürüyüşlere çıkılır.

İhtiyar Japonlar, en yakın sakura ağacının karşısına geçip, gözlerinde kalan son fer ile, bu muhteşem güzelliği uzun uzun seyrederek, bir sakura ağacının karşısındayken bu dünyadan göçüp gitmenin, hiç de fena bir fikir olmadığına dair türlü düşüncelere dalarlar...

Yaşlı genç demeden—göndereni bilseler de bilmeseler de—bu sevimli bahar hediyelerini ve *ba'su ba'del mevtin* bütün gözlere görünen müjdeli delillerini, hem kendilerine has bir hürmetle, hem de sevinçle karşılarlar.

Ama aynı vakitlerde, şeksiz ve şüphesiz iman ettikleri Rablerinin, şeksiz ve şüphesiz iman ettikleri âyetlerinden birinde, “*Şimdi bak Allah'ın rahmet eserlerine: Ölümünün ardından yeryüzünü nasıl diriltiyor. İşte bu, ölüleri diriltten Allah'tır. Onun gücü her şeye yeter.*”

[6] buyurulan Müslümanların yaşadığı uzak bir ülkede, hiç de böyle bir helecanlı faaliyet görünmezdi.

Oysa bu uzak ülkede de, tıpkı Japonya'daki gibi kiraz ağaçları çiçek açar, bahar mevsimi geldiğinde, ölmüş kurumuş kemikler gibi dallar, düğüne giden genç kızlar, taze gelinler gibi süslenirdi.

Üstelik bu süslü bezekli çiçekler mevsim sonunda, aynı dallarda yakut küpeler gibi tatlı kirazlara da dönüştürülürdü!

Badem ağaçları, fıstık ağaçları, elma ağaçları, şeftali ağaçları ve o muhteşem meyveleri ta sonbaharda olgunlaşacak olan nar ağaçları da, çılgın kırmızı çiçekler açardı...

Fakat ne okullar çocukları otobüslere doldurup, çiçek açmış nar ağaçlarını görmeye, kiraz bahçelerini seyretmeye götürürdü, ne de insanlar arasında bahar bahçelerinde “tefekür gezileri” yapmak, en azından Rablerinin emri olduğu için bu şirin bahar çiçeklerine hiç değilse senede bir kerecik *nazar etmek* yani *dikkatlice bakmak* gibi bir çabanın esamesi okunurdu...

Her bahar mevsimi başlangıcında, kapılardan baktıran Mart ayının ve görkemli Nisan'ın ve neşeli Mayıs'ın bütün cuma günleri geçip gider ama milyonlarca insana aynı saatte aynı anda hitap etmek gibi bir imkân bile varken, bu ülkenin camilerinde, bir bahar hutbesi bile işitilmezdi.

Kimse, “Ey Müslümanlar! Ey Allah'ın kulları! Yine bir bahar mevsimi geldi. Allah, kuru dallara gözlerimizin önünde bir kere daha can verdi! Haydi bakın o dallara, o ağaçlara, o neredeyse ölmek üzere olan çalılara! Baksanıza nasıl da yeşillendiler, nasıl da çiçeklendiler! İşte bu Rabbimizin öldükten sonra bizi tekrardan diriltmesine ne güzel bir misaldir!” demez ve burnumuzun dibine kadar hoş kokulu bir çiçeğin rahiyası gibi gelmiş dayanmış bir tefekkür fırsatını, ciddi bir ölüm, yeniden diriliş ve ahirete iman dersiyle beraber bir arada işlemek, din işlerinden mes'ul en yetkili kurumun bile aklına gelivermezdi...

Dünya dinleri hakkında hiçbir bilgisi olmayan birine, birbirinden uzak bu iki ülkenin, çiçek açmış ağaçlar karşısındaki duruşunu gösterip, Rûm Sûresi'nin 50. âyetini okusanız ve “Bu iki ülkenin her biri farklı dinlere mensup. Söyle bakalım, sana okuduğum âyet, hangi ülkenin iman ettiği kutsal kitaptan alınmıştır?” diye sorsanız, hiç ama hiç düşünmeden “Elbette Japonların!” diyecektir. “Baksanıza çoluk çocuk toplanmış, sakura ağaçlarına nasıl da hayretle bakıyorlar!”

Arka bahçede ahirete iman

Japonlardan teknik teknolojik bir takım konularda ders almaktan hiç gocunmam ama nüfusunun hemen hemen tamamına yakınının doğru düzgün bir yaratıcı imanı bile olmayan bir halktan, böyle bir “tefekkür dersi” almak, fena halde ağırıma gitti.

Neden biz yeryüzü âyetlerine bu kadar uzak düştük?

Neden Kur'an bakışlarımızı sürekli Allah'ın kâinatına çevirmemiz için bizi ikaz ettiği halde bunu yapamıyoruz?

Özellikle dinî eğitimin içine Allah'ın kâinatını, yeryüzünün âyetlerini neden katamıyoruz?

Oysa çocuklarımıza görmedikleri Rablerini tanıtmanın en kolay yolu, görebildikleri üzerinden tarif etmek değil miydi?

Dersimiz Amentü adlı kitabımdan aldığım şu bölümü okuduktan sonra buna siz karar verin.

5-A sınıfının uzun zamandır gıcırdamayan yorgun ve köhne kapısından bir ilkbahar neşesi ile giriveren Halis Muhlis, “Hanımefendiler! Beyefendiler! Bugün hava çok güzel! Arka bahçeye çıkıyoruz. Peşimden gelin ama lütfen sessizce...” dedi.

- Safinur, herkes burada mı?*
- Evet öğretmenim.*
- İdris, Tacettin!?*
- Burda!*
- Başlayayım o vakit...*
- Öğretmenim niye buraya geldik!*
- Allah emretti!*
- Ha!? Nasıl yani? Allah bugün dersi arka bahçede mi yapın dedi size? Rüyanızda mı?*
- Tabii ki hayır Safinur! Ama geçen akşam Rûm Sûresinin 50. âyetini okuyunca, bugün dersi arka bahçede yapmamız gerektiğini düşündüm.*

Aslında düşünmekten daha fazlası.. Dersi mutlaka arka bahçede yapmalı ve Rabbimizin Kur’an’da bizlere yani bütün insanlara emrettiği şeyi yerine getirmeliydik.

- Peki ne yapacağız öğretmenim şimdi burda?*
 - Bakacağız Tacettin!*
 - Sadece bakacak mıyız?*
 - Evet ama dikkatlice bakacağız! Nazar edeceğiz.*
 - Nazar mı? A hahaha! Kimi nazar edeceğiz öğretmenim?*
 - Kimseyi nazar etmeyeceğiz İdris! Etrafımıza nazar edeceğiz.*
- Allah bize bunu emrediyor.*
- Ama nasıl öğretmenim!*
 - Hanımefendiler! Beyefendiler! Buraya dikkat edin lütfen. Allah, Rûm Suresi’nin 50. âyetinde bizlere şöyle buyuruyor:*

“Fenzur ilâ âsâri rahmetillâhi keyfe yuhyil arda ba’de mevtihâ inne zâlike lemuhyil mevtâ vehüve alâ külli şey’in kadîr...”

Bu âyetin başındaki fenzur, “nazar et” demektir. Yani bak ama dikkatlice bak!

“Şimdi bak Allah’ın rahmet eserlerine: Ölümünün ardından yeryüzünü nasıl diriltiyor. İşte bu, ölüleri dirilten Allah’tır. O’nun gücü her şeye yeter.”

Arkadaşlar bu âyet ile Allah bizden, kış mevsiminde, adeta ölmüş kurumuş yeryüzüne bahar mevsimi geldiğinde dikkatlice bakmamızı istiyor. Çünkü görmemiz gereken çok önemli bir şey var!

- Nedir öğretmenim o?
- Ölümünün ardından yeryüzünün nasıl tekrar diriltildiği!

Arka bahçedeki ağaçlar çiçek açmıştı. Daha birkaç hafta öncesine kadar, asırlardır toprak altındaymışçasına kurumuş ve kararmış iskeletlere benzeyen ağaç dalları, beyaz ve pembe çiçeklerle düğüne gidecek genç kızlar ve gelinler gibi süslenip püslenmişti.

Alaycı kocaman kargaların yerini şen serçeler almıştı. Daldan dala neşe içinde uçuşan bu minnacık kuşçuklar, çocukların başları üzerinde durmadan uçuşuyorlardı. Evlerine yeni dönen kırlangıçlar, ilginç kuyruklarını aç kapata hızla geçip gidiyorlar ve yıkılan yahut bozulan yuvalarını sivri gagalarına doldurdukları çamur topları ile tamir etmek için var güçleri ile çalışıyorlardı.

Tombul ve tüylü balarıları, uzun süren kışın sersemliğini üzerlerinden atmanın ve bir an önce vazifeye koyulmanın telaşı ile arkalarında tatlı vızıltılı bir türkü bırakarak, çiçekten çiçeğe konup kalkmaktaydı...

Dikkatlice bakanlar, bahçe duvarının dibinde tomurcuklanmış ve açmak için dualar eden birkaç mayıs papatyasını, eşek maydanozlarını ve neredeyse açmış karahindibaları görebilirdi.

Çok daha dikkatli bakanlar ise, bodur çalılarının ve ağaçların üzerinde sessiz ama aceleci karınca katarlarını izleyebilirdi pekâla...

Yeryüzü, bu arka bahçede tıpkı âyetin söylediği gibi önce ölmüş sonra yeniden diriltilmişti.

Ağaçlar dirilmiş, dallar dirilmiş, küçük otçuklar, ince çiçekler dirilmişti...

Karıncalar, arılar, minicik sinekler dirilmişti.

Pek az bir zaman sonra kelebekler ve daha nice nice böcekçikler de bu yeniden dirilenler kervanına neşe ile katılacaktı. Allah

yeryüzünü ölümünden sonra her baharda yeniden, işte böyle diriltmekteydi...

Halis Muhlis, 5-A sınıfını bütün bunları görmeleri için arka bahçeye çıkarmıştı. Âyet, “Nazar et!” emrediyordu çünkü. “Nazar et!” yani “Bak!” ama dikkatlice bak...

Dikkatlice baktılar! Sanki daha önce hiç ağaç, hiç kuş, hiç çiçekli bir dal, karınca kervanı, vızıldayan balarısı, şakıyan bir serçe ve evini tamir eden bir kırlangıç görmemiş gibi, baharın bu ilk günlerinde, tam da Rûm Sûresi'nin 50. âyetinde—Rablerinin emrettiği zamanda yani, arka bahçedeki “rahmet eserlerine” tek tek “nazar edip”, dikkatlice gözlediler onları...

Bahçenin birkaç hafta önceki hâli henüz zihinlerinden silinip gitmediği için, ölümün ardından yeryüzü nasıl diriltiliyor, gözleriyle gördüler, akılları ile anladılar ve kalplerinde hissettiler...

Halis Muhlis, başından beri plânladığı konuya girebilir ve Amentü'nün geriye kalan iki şartından biri olan öldükten sonra yeniden dirilişi ve ahirete iman'ı 5-A sınıfı ile rahat rahat konuşabilirdi artık. Nasıl olsa, bu büyük hakikatin capcanlı bir numunesini, az önce kendi gözleri ile görmüşler, Allah, “Ölümünün ardından yeryüzünü nasıl diriltiyor” şahit olmuşlardı.

Ansızın temiz kokulu ama serince bir rüzgar esmeye başladı.

Çocukların üşüyeceklerinden endişe eden Halis Muhlis, “Haydi sınıfa gidelim!” dedi. 5-A'nın öğrencileri, öğretmenlerinin peşi sıra, usul usul sınıflarına geri döndüler. Herkes sırasına oturunca da, Halis Muhlis, bahçede yarım kalan dersine, kaldığı yerden devam etti.

— Saadet Asrı'nın günlerinden biriydi çocuklar. Sevgili Peygamberimizin (asm) arkadaşlarından bir adam, “Ey Allah'ın Peygamberi! Bizler öldükten sonra, tekrar nasıl dirileceğiz?” diye sordu.

Peygamberimiz ona şöyle cevap verdi:

“Kavminin bulunduğu vadinin, önce çorakken, sonra yemyeşil olduğunu hiç görmedin mi?”

“Gördüm!” dedi adam.

“İşte bu, Allah'ın yeniden yaratmasına bir misaldir” buyurdu Peygamber Efendimiz (asm). “Allah, ölüleri de tıpkı bunun gibi

diriltir...”

Hanımefendiler! Beyefendiler! Amentü esaslarından beşincisi ba’su ba’del mevte, yani öldükten sonra tekrar diriltileceğimize iman etmek yani şüphe etmeksizin inanmaktır.

Ve bahar mevsimi bunun, bazen taptatlı, bazen mis kokulu, bazen rengarenk, bazen kıpır kıpır, sayısız örneği ile doludur.

Kısa bir zaman önce, ölü kemikler gibi cansız duran bu ağaçların dalları ve bütün bu bahçelerdeki bahar hediyeleri, o rengini neredeyse unuttuğumuz taptaze çiçekler ve seslerini özlediğimiz böcekler, kışın kıyametiyle ölmüşlerdi.

Ama baharda yeniden diriltildiler. Ve yeryüzü, öldükten sonra yeniden dirilişin, gözlerimiz önündeki capcanlı delilleri ile dolup taşıtı!

Sizi arka bahçeye bunun için çıkardım! O capcanlı yeniden diriliş delillerini görmeniz için.

– Zaten Allah bize bak diyor değil mi öğretmenim?

– Evet, Safinur! Bak diyor nazar et, dikkatlice bak yani...

....

Elbette masa başında yazılan bir ders kurgusunun, içinde otuza yakın yerinde duramayan çocuk bulunan bir sınıfta, gerçek bir ders anlatmakla aynı şey olmadığıнын farkındayım.

Fakat amentü esaslarından biri olan ba’su ba’del mevt’i yani öldükten sonra yeniden dirilişi ve ahirete iman’ı yeryüzü âyetleri ve yeryüzündeki âyetler eşliğinde, bir ders haline getirmek, sadece bir hayalden mi ibaret?

Eğlence merkezlerine, sinemalara, tiyatrolara, daha bilmem nerelere toplayıp götürebildiğimiz çocukları, bir bahar mevsiminde çiçek açmış kiraz bahçelerine, erguvan zamanı tepelere, papatya mevsimlerinde kırlıklara götürmek, meyvelerin olgunlaştığı yaz aylarında “Kerem bahçelerinde” gezintilere çıkarmak, onlara Allah’ın kâinatına, Allah hesabına bakmayı öğretebileceğimiz tefekkür gezileri düzenleyerek, hayatları boyunca akıllarından ve kalplerinden çıkmayacak bir iman dersi vermek, hiç mi mümkün değil?

*-Küçük bir not: “‘Neden la ilâhe illallah’ var da ‘Muhammedur resulullah’ yok bu yazıda?” diye merak edenler için hemen bir açıklama yapayım: Bu metin *Dersimiz Amentü* kitabının *Allah’a İnanmak* bölümünden alındı. Kelime-i Tevhid’in birbirinden ayrılmaz ve biri ötekisiz olmaz ikinci kısmı olan ‘Muhammedur resulullah’, söz*

konusu kitabın, amentünün esaslarından bir diğeri olan
Peygamberlere İnanmak bölümünde işlendi....

- Kasas Sûresi, 29. âyet
- Kasas Sûresi, 30. âyet
- Kasas Sûresi, 30. âyet
- Rûm Sûresi, 50. âyet

Acayip Şeyler

“*Senin tarif edicilerin,
bütün masnuatındaki mucizelerindir.*”
– Bediüzzaman Said Nursî

ACAYİP ŞEYLER DİZİSİ'nin yazarı Tarık Uslu olarak katıldığım okul programlarında bana en çok sorulan sorulardan bir tanesi şu oluyor:

“Neden bu kitapların ismi acayip şeyler...”

Ve genelde şöyle cevap veriyorum:

“Çünkü biz kendi aramızda oturduk ve bu kitaplara mutlaka çok acayip bir isim bulmamız gerekiyor dedik. Düşündük, düşündük ama aklımıza yeterince acayip bir isim gelmeyince, ACAYİP ŞEYLER olsun dedik!”

– Gerçekten miiii?

Hayır tabii ki! Bu sadece bir şaka!

Her şakada olduğu gibi bunda da bir miktar gerçeklik payı olsa da, *Acayip Şeyler* isminin asıl hikâyesi, *acayip* kelimesinin anlamında saklıydı.

Acayip, Arapça *acep* kökünden gelir ve *şaşmak* anlamına gelir. *Acibe* ise *insanı şaşırtan şey* demektir. Türkçe’de tekil anlamda kullanılsa da *acaip* bunun çoğuludur. Yani *insanı şaşırtan şeyler!*

Kelimenin dilimizde *garip*, *tuhaf*, *alışılanın dışında*, *değişik*, *hayretler içinde bırakan şey* gibi anlamları da vardır.

Bunu artırabiliriz ve acayip kelimesine, *olağanüstü*, *tabiatüstü*, *mucize* anlamlarını da rahatlıkla yükleyebiliriz.

Çocuklara, “Nedir sizce acayip?” diye sorduğumda, onlar da aşağı yukarı bunları söylüyorlar.

Acayip kelimesinin anlamı konusunda pek bir fikir ayrılığı yaşamıyoruz yani...

Ama “Nedir acayip olan?” diye sorduğumda, işin rengi değişiyor.

Hele bana acayip bir şey söylemelerini istediğimde, iş iyice çığırından çıkıyor. Konuşan bir kediden tutun da, uçan bir file, dallarından bulaşık süngeri çıkan bir elma ağacına, süt yerine kola

veren inekten, küp şeklinde yumurtaya kadar, akla hayale gelmeyecek kadar tuhaf örnekler verdikleri oluyor.

Bu durumda benim kuşları, arıları, kelebekleri, balıkları, karıncaları, atomu, insan vücudunu veya hücreyi konu edindiğim kitaplara “Acayip Şeyler” gibi bir isim koymamın, onlar açısından pek de bir anlamı olmuyor elbette. Ve haklı olarak merak edip soruyorlar:

“Neden bu dizinin ismi acayip?”

Çünkü ortada bir “acayıplık” görmüyorlardı.

Onların dünyasında bütün bu konuların hiçbirisi “acayip” değildi. Bilakis sıradan, tabii, doğal ve olağan şeylerdi.

Eğer küp şeklinde değilse, bir yumurta, ne olağanüstü, ne de mucizeydi!

Eğer bir ineğin memelerinden süt yerine kola akıyorsa, ortada hayret edilecek bir durum yoktu!

Ve eğer bir elma ağacının dallarından elma değil de bulaşık süngerı çıkmıyorsa, sıradan(!) bir elma ağacı, neden acayip oldu!

Durup dururken abartmanın ve bu kitaplara “Acayip Şeyler” gibi bir isim koymanın ne anlamı vardı? Sırf kulağa komik geliyor diye mi böyle bir isim tercih edilmişti?

Ne zaman bu sorulara muhatap olsam, kitaplarıma böyle bir isim seçmekte isabet ettiğimi ve bunun, çocuklara farklı bir bakış açısı sunmak için iyi bir fırsat olduğunu düşünürüm.

Farklı bir bakış açısı evet!

Çocukların ders kitaplarının sayfaları arasında asla bulamayacakları, bardağın tamamının ağzına kadar dolu olduğunu görebilecekleri, çiçeklerden yıldızlara kadar bu kâinattaki her şeyin ama her şeyin, hem çok acayip, hem de kelimenin bütün anlamları ile mucize olduğunu fark edebilecekleri, mü’minane bir bakış açısı!

Aslında her şey çok acayip!

Eğer bir elma ağacının dallarından elma değil de bulaşık süngerleri sarktığını görürseniz, şaşırırsınız değil mi? Bu durumu son derece acayip, hayret-engiz, garip ve hatta mucizevî bulursunuz. Sadece siz değil, bütün mahalle, dallarından bulaşık süngerı sarkan bir elma ağacını görünce aynı tepkiyi verirdi.

Belki amaşır suyu ve tuz ruhu bağımlısı, deterjan müptelası birkaç titiz teyze hanım ve kederden, can sıkıntısından kendisini ev işlerine vurmuş, bir iki kısmetsiz kızcağız, önümüzdeki ayların bulaşık sünger i ihtiyacını bedavaya getirmek için, sükûnetini muhafaza edip, millet henüz uyanmadan, birkaç naylon poşet dolusu bulaşık sünger i hasat etmenin derdine düşebilirdi!

– Şükûfe! Şükûfe! Kız koş Allah cezanı vermesin, millet birikti hep ağacın etrafına! Koş toplayalım acık. Bak mis gibi vermiş mübarek, elma kokulu, çift taraflı! Burası yanmış taval ar için, burası hassas yüzeyler! Yımışacıııııık!

– Şaadumanabla kız sen ağaca mı çıktın?
– Yok bunlar dibine düşmüş, dibinden topladım!
– Ay bana da birkaç tane getireydin ya Şaadumanabla kız!
– Senin elin armut mu topluyo! Kalk git çık ağaca, yukarıdakiler daha iri iri böyle tam tencerelik. Ben çıkamadım, varis var ya bende. Kalırım orda sonra. İtfaaye de gelmez...

– Niye gelmesin Şaadumanabla!
– Kedi miyim ben itfaiye gelsin kurtarsın beni? “Nası çıktıysa öyle insin!” derler. Sen çık, sen!

– Ay ben ağaca çıkamam Şadumanabla!
– Niye kız?
–Hiiiiii! Televizyoncular geldi Şadumanablaaaaa! Ay şu şey değil mi şey! Köle İsa ura’daki....

– Tüh! Koparttırmazlar da şimdi. Lafa tuttun beni evde kalas ıca!
– Zabıta ip çekiyo Şadumanabla, devlet ağaca el koydu!
– İlla biri koyacak Şükûfe, bırak ırlar mı? Bari devlet koysun! Yoksa hep zenginler toplar o yımışacık yımışacık süngerleri. Garibanlar da ovuştur sun dursun yine tel ile. Hayır kapları çiz iyo, çizmese...

– Çok sürtüyon sen ondan.
– Görümcem tapır verdiydi, hep çizildi tap ırlar.
– Ben tap ırları çeyizime koydum çıkarmıyom.
– Göm, göm! Topraa göm sen onları; belki ordan da tapır ver ağacı çıkar, toplar ız kız.

– Ay çok fenas ın Şadumanablaaaaa!
– Kız Şükûfe, ağacı kesiyolar ağacı! Aaaaa! Koş bi dal alalım, koş! Saksiya tuttururuz!

- *Tutar mı?*
- *Ya tutarsa?*

Bir elma ağacının dallarından bulaşık süngerlerinin çıkması elbette büyük bir haberdır! Ve bir anda bütün ülkeye hatta bütün dünyaya yayılır bu haber..

Dünyanın bütün o öteki dertleri bir kenara bırakılıp, ana haber bültenlerinde, bulaşık süngeri veren elma ağacı flaş flaş flaş haber olarak duyurulur!

Bilim adamları uzun uzun olayın analizini yapar. Aralarındaki Allahsız kitapsızlar, her zamanki gibi “evrimsel süreçteki âni sıçramalardan”, “makro mutasyonlardan” falan bahsederek olayı açıklamaya çalışırlar. Aynı açıklamaları “sıradan” elma ağaçları için de yaptıklarından, bu konuda pek zorlanmazlar.

Bir takım din adamları ise, ağacın altında bir evliya kabrinin olduğunu ve bu olanların, *Titiz Ana* namı ile mârûfe, meşhur bir evliyanın kerameti olduğunu söyleyerek, olaya farklı bir bakış açısı getirirler.

İsviçreli bilim adamları gelerek, bulaşık süngerlerinin ellere zarar verip vermeyeceğini test etmek için, günlerce hem bulaşık, hem de birbirlerini yıkayıp giderler.

Olaya kuşku ile bakıp, “Bu işte bir hinoğlu hinlik var” diyen kuşkucular, vakanın iyice bir araştırılması gerektiğinin üzerinde ısrarla dururlar. Hadise bütün yönleri ile araştırılır. Aylarca konuşulur, hatta yıllarca... Ve dünyanın en acayip olaylarından biri olarak, tarihe not düşülür...

Elbette buraya kadar bir problem yok! Ama benim size sormak istediğim şey şu: Bir elma ağacının dallarından bulaşık süngeri çıkması acayip bir şey, mucizevî bir olaydır da, elma çıkması neden değildir?

Alışkanlığın kat kat perdeleri

Bu soruyu çocuklara sorduğumda içlerinden bazıları, “Çünkü elma ağaçlarından elma çıkar!” diye cevap verir.

- *Yani?*

– Yani elma ağaçlarından elma çıkmasına alıştığımız için bu bize acayip gelmez.

– Yani hayatımızda ilk kez bir elma ağacı görseydik, hayatımızda ilk kez dalları bulaşık süngerı dolu bir elma ağacı gibi şaşırdık öyle mi?

– O kadar olmasa da çok şaşırdık.

– Hanımefendiler beyefendiler! Alışkanlık dediğimiz şey, pencerelerin perde ve tülleri gibi gözümüzün önüne kat kat çekilen ve görmemizi sınırlandıran ve gördüğümüz şeylere anlam vermemize engel olan bir şeydir!

İşte sizlere yeryüzünü, gökyüzünü, bitkileri, karıncaları, kelebekleri, hücreyi ve daha bunlar gibi içinde yaşadığımız kâinatı dolduran sayısız şeyi bir kez olsun sanki ilk defa görüyormuşuz gibi bakmanıza yardımcı olmayı istediğim için bu dizinin adını Acayip Şeyler koydum. Her şeyin çok acayip, her şeyin mucize olduğunu farketmeniz için...

Bu arada çocuklarınızla bir araya geldiğim programlarda onlarla neler konuştuğumu merak edenlerin merakını da bir miktar gidermiş olduğumu düşünüyorum. Bir de şunu dinleyin! Burada konuştuğum, belki de sizin çocuğunuzdur...

– Sence mucize nedir?

– Mucizeeeee! Şey demek işte. Hani böyle acayip bir şey!

– Mesela?

– Meselaaa! Şimdi bir adam varmış. Babaannemin memleketinde çok hocaymış falan.

– Eeee!

– Dağdan bir taş almış böyle yuvarlak bi taş. Sonra o taşı kırmış. Taşın içinden bir kuş çıkmış uçup gitmiş!

– Sen inanıyo musun buna?

– Çık! Ama babaannem inanıyo. Ağlıyo falan anlatırken. "Rabbim neler yaratır be yaağğğ üüüü!" Ama o zaten her şeye ağlıyo...

– Peki bir gün bir taşın içinden bir kuş çıktığını görsen buna şaşırmıydın?

– Tabii kim şaşırmaz? Sen şaşırmaz mısın? Bu bir mucize olur!

– Eğer gerçekten taşın içinden bir kuş çıkıp uçtuysa bu elbette bir mucizedir. Ama mucize sadece bir taşın içinden bir kuşun çıkıp uçuşması değildir. Bir yumurtanın içinden bir kuşun çıkıp uçuşması da mucizedir!

– Neden ki? Kuşlar her zaman yumurtalardan çıkar. Yani bu son derece normal yani? Niye mucize olsun ki?

– Kendini bildiğin günden beri, kuşların taşların içinden çıktığını bilseydin, bir taşın içinden bir kuş çıktığını gördüğünde “Bu bir mucize!” der miydin?

– Demezdin herhalde!

– Ama hani taşların içinden kuş çıkması bir mucizeydi?

– Evet ama o zaman mucize olmazdı. Sıradan bir şey olurdu? Kuşlar taşlardan çıkar derdik.

– Sence ne değişmiş olurdu? Kuşlar mı taşlar mı?

– Bir şey değişmiyor biz alışınca şey oluyor!

– Biz alışınca ne oluyor biliyor musun?

– Ne oluyor?

– Mucizeleri artık göremez oluyoruz. Binlercesi gözümüzün önünde gerçekleşiyor oysa! Biz asla fark edemiyoruz. Yanlarından geçip giderlerken... Ya da üstümüzden uçup geçerlerken kafamızı çevirip bakmıyoruz bile...

– Bu yüzden mi artık yumurtalardan civciv kuş falan çıkması kimseye mucizeymiş gibi gelmiyor?

– Evet! Aynen öyle...

– Bir spermin bir yumurta hücrelerini döllenmesi ile bir insan olması da mucize!

– Bu konuda neler biliyorsun bakalım sen?

– Her şeyi!

– Her şeyi ha! Nerden öğrendin o her şeyi?

– İnternetten!

– Haaa! İnternet! Tabi ya!

Eğer onlara kıymet verip soru sormalarına ve düşüncelerini rahatlıkla söyleyebilmelerine imkân tanıdığınızda, nasıl da birer hikmet avcısı kesildiklerini görmelisiniz...

...

Hem yazarken hem de konuşurken en nefret ettiğim ve uzak durmaya çalıştığım şeylerden biri ezberle konuşmaktır. Kullandığım

kelime ve kavramların okuyucularım ve dinleyicilerim tarafından bilinmesini isterim. Özellikle sık sık kullandığım ve anahtar görevi gören bazı kelimelerle aslında anlatmak istediğimi küçük muhataplarıma uzun uzun açıklamaktan hiç üşenmem.

Tıpkı *acayip* kelimesi gibi *mucize* de bunlardan biridir.

Hemen her programda bu kelime üzerinde durur ve onun üzerinde ilk akla gelen mânâsının dışında düşünmelerini sağlamaya çalışırım. Çünkü ilk akla gelen mânâ, çoğu zaman yeterli gelmediği için, zihinleri duydukları ile yetinmeye alıştırılmış, acil bir ihtiyaç olduğu halde bir *kelime ve kavram* dersinden mahrum çocuklar, anlatmak istediğimi ancak uzun izahlardan sonra anlayabilmektedirler.

Bu bir mucize evet! Peki ya bu?

Bilmediğin kelime için lügata bak, bildiğin kelime için iki kere bak derler.

Mucize kelimesini herkes bildiğine göre, iki kere; daha doğrusu iki ayrı lügata bakalım.

Mucize, *mu'ciz*'den gelir. Mu'ciz ise, insanı aciz bırakan, acze düşüren, “insanın elinden gel(e)meyen” anlamlarına gelir.

Mesela pek çok mucizenin ve olağanüstü hadisenin yaşandığı Bedir Savaşı'nda, sahabiden Hazret-i Ukkeşe'nin kılıcı kırıldı. Peygamber Aleyhisselam ona, kalınca bir değnek verdi ve “Git bununla savaş!” emretti.

Ukkeşe, değneği aldığı anda o değnek, uzun parlak bir kılıca dönüştü. Hazret-i Ukkeşe o gün o mucizevî kılıçla harp ettiği gibi, ta Yemame Harbi'nde şehit oluncaya kadar onunla savaştı ve o kılıcı yanından hiç ayırmadı.

İşte bu bir mucizedir.

Peygamber Aleyhisselatü Vesselam dahil, hiçbir insanın elinden, odundan bir değneği parlak keskin bir kılıca dönüştürmek gelmez. Bu konuda hepimiz eşit miktarda aciz kalırız. Bir odunun, bir kılıca dönüşmesi için tek bir şart vardır çünkü: Allah'ın dilemesi!

Eğer Allah dilerse, odun kılıç da olur, Musa Aleyhisselam'ın asası gibi, yılan da dönüşür...

Peki ama odunun kılıca ya da yılan dönüşmesi ne kadar mucize ise, meyveye dönüşmesi de o kadar mucize değil midir?

Bir ağacın dalı olan odundan bir değneği, kılıca ya da yılanı dönüştürmek konusunda insan ne kadar acizse, bir ağacın dalının kiraza, elmaya, armuta, nara dönüşmesi konusunda da, o kadar aciz değil midir?

Odunu parlak keskin bir kılıca dönüştüremeyen insan, yakut küpeler gibi pırıl pırıl iki kiraz tanesini onun ucuna takabilir mi?

Yahut, bir tavuğun yediği türlü tefarik şeyleri onun bedeninde yumurtaya dönüştürmek, dahası o leziz ve besleyici gıdayı kusursuz bir paket içinde sunmak, üstesinden gelmekte aciz olduğumuz bir şey değil midir?

O koca kafalı inekleri birer süt fabrikası, memelerini de birer süt çeşmesi yapmak insanlar için sıradan, kolay ve alâlade bir iş midir?

Bir arının bal yapması, bir kuşun kanatlarını açtı kapattı uçuşması, bir hücrenin bütün genetik kodlarını kusursuz bir biçimde kopyalayıp bölünmesi, bir elektronun ve bir yıldızın yörüngesinde dönmesi acayip ve mucize olarak bahsedilmeyi hak etmemekte midir?

Bütün bu işler hem çok acayip, hem de Allah'ın hadsiz hesapsız yaratılış mucizelerinden birer örnek değil midir?

Çocuklarımıza böyle bir kâinat bakışı kazandırmanın neticesi, onların Rablerine karşı duydukları sonsuz merakı en doğru kaynaktan tatmin etmeleri ve yeryüzünün âyetlerine heyecanla merak salmaları açısından büyük önem arz etmektedir.

Ne var ki, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi yahut Kur'an-ı Kerîm dersinde, "Allah'ın izni olmadan bir yaprak bile düşmez" âyetini anlatırken, Fen Bilgisi ya da Biyoloji dersinde, her bir yaprağın her bir hücresinde akıl almaz tezgahlarda işleyen o muhteşem *fotosentez* mucizesini, tamamen failsiz bir dille, kendi kendine olup bitiyormuş gibi anlatan bir ders dili sürüp gittikçe, çocuklarımıza böyle bir bakış açısını kazandırmasını resmî eğitimden beklemek, şu an için beyhude olur...

Bilgiyi Hikâye Etmek

UMBERTO ECO adını duymuş, hatta *Gülün Adı*, *Foucault Sarkacı* ya da *Somon Balığıyla Yolculuk* gibi kitaplarını da biliyorsunuzdur.

İtina ile hazırladığı *Güzelliğin Tarihi*, *Çirkinliğin Tarihi* ve *Efsanevi Yerlerin Tarihi* adlı kitapları kütüphanemin en kolay erişilebilir raflarında durmakta ve zaman zaman onları büyük bir hevesle karıştırmaktayım.

Toprağı bol olsun, kendisi bu dünyadan göçüp gitmeden bir kaç yıl kadar önce Türkiye'ye gelmiş ve bir üniversitede konferans vermişti. O sıralarda bir haber kanalı da kendisi ile ayaküstü röportaj yapmış, bendeniz de denk geldiğim bu kısacık röportajı seyredebilmiştim.

Üstelik Eco'nun, benim topu topu on yıla henüz varmamış yazarlık çabalarımı üzerine bina ettiğim en temel düsturu kelimesi kelimesine aynen söylediğini duyunca, oldukça da keyif almıştım bu işten!

Uberto Eco'ya sorulan soru neydi hatırlamıyorum ama şöyle bir cevap vermişti:

“Her türlü bilgi hikâye edilebilir!”

Ama daha da ilginç buna verdiği misalin doğrudan çocuklarla ilgili olmasıydı:

“Mesela bir çocuğa kaplanı şöyle anlatabilirsiniz: ‘Kaplan kedigillerden bir hayvandır. Bengal ormanlarında falan yaşar. Boyu şu kadardır, ağırlığı ise bu kadar. Kuyruğunun uzunluğu ise şu kadar...’ Bu bilgiyi aktarmaktır. Ama eğer şöyle anlatırsanız: ‘Kaplan ormanlarda yaşar. Turuncu kahverengi bir elbise giyer. Et yemeyi çok sever. Eğer bulursa bir insan bile yiyebilir!’ İşte bu da, bilgiyi hikâye etmektir...”

Bu röportajı dinleyip de, Eco'nun ne demek istediğini en iyi anlayanlardan biri olduğumu iddia edebilirim. Çünkü yazmaya başladığım ilk günlerden beri hem kendime, hem de başkalarına hep şunu söyledim:

Bilgiyi hikâye etmeliyiz! Ama hikâye etmekten kastım, giriş gelişme ve sonuç bölümü olan, bir takım kahramanların ortalıklarda fink attığı bir Ömer Seyfettin hikâyesi değil.

Bilgiyi hikâye etmekten kastım, onu, dinleyenin ya da okuyanın zihninde, hayalinde canlandırabileceği kendine ait bir sesi, rengi olan capcanlı bir dil ile anlatmaktır.

Bu şekilde çocuklara anlatmak isteyip de anlatamayacağınız neredeyse hiçbir şey yoktur!

Yeter ki ona uygun evsafa bir dil inşa etmenin yolunu bulmuş olalım...

Özellikle çocuklar için yazıyorsanız ya da çocuklara bir şeyler anlatmak, mesela sordukları sorulara cevap vermek gibi bir derdiniz varsa, bilgiyi “hikâye etmek”, tam aradığınız tarz ve umduğunuz neticeyi almak için biçilmiş kaftandır!

Hele de bilimsel bilgiyi çocuklara aktarma gibi bir amacınız varsa, klasik bir hikâye kurgusu çoğu zaman yeterli gelmediği için hikâye anlatmaktansa hikâye etmeyi tercih etmek, üstelik bunu popüler bilim diliyle yapmak harika neticeler almanızı sağlar.

Fakat hemen belirtmeliyim ki, bizde popüler bilim yazmak bırakın çocukları yetişkinler için bile pek ama pek az yapılan bir şeydir. Oysa Batı’da dünyanın en saygın bilim adamları bile sık sık bu yöneme başvurur ve kitapları Best Seller listelerinde üst sıralarda kendine yer bulur.

Carl Sagan, Stephan Hawking, Stephan J. Gould, Richard Dawkins... gibi bilim adamları şöhretlerini bilimsel çabaları kadar bu dili kullanmaktaki başarılarına da borçludurlar.

Çocuklar için kaleme aldığım (Tarık Uslu ismi ile) *Açayip Şeyler Dizisi*’ne henüz başlamadığım zamanlardı. Gezip dolaştığım kitapçılarda çocuklar için yazılmış bilim kitaplarını inceler ve ülkemizde yayınlanmış popüler bilim kitaplarının bir iki vasat denemenin dışında tamamının tercüme olduğunu üzüntü ile görürdüm.

Henüz bir yazar değil ama bir yayın evinin editörü olarak bu durumun beni fena halde rahatsız ettiğini söylememe bile gerek yok. Ancak beni asıl rahatsız eden ve uykularımı kaçırان, yerli malı yurdun malı popüler bilim kitaplarının olmayışından çok, bu tercüme

kitapların tamamının, ateist bilim adamları tarafından yazılmış olmalarıydı.

Uykularım kaçıyor ve gözümün önünde, bir yerde değil, pek çok yerde yaşandığından adım kadar emin olduğum tuhaf manzaralar, ürkütücü hayaller dolaşıyordu.

İki çocuk annesi bir hanımefendi, ev oturmalarında ağzına tıktığı kısırı sindirim sisteminin geri kalanına büyük bir iştahla postalarken, oğulcağızlarından büyük olanının, geçen yaz Kur'an-ı Kerim'i nasıl hatmettiğini anlattı. Ardından da, falanca avemedeki filanca kitapçıdan çocuğuna bilimsel bilimsel bir sürü kitap aldığını söyledi. "Biz galiba bilim adamı olacağız!" dedi. Yavrusunun yüksek ayküsundan,—testi yapan kurum söylemiyormuş ama bu zorla öğrenmiş—bilime olan bitmek tükenmek bilmeyen merakından da, uzun uzun bahsetti...

Aynı vakitlerde, salon salomanje fakirhanenin çatı katındaki odasında, bilime oldukça meraklı oğulcağız, geçen yaz hatim hediyesi olarkten kendisine alınan *pleysteyşını* nihayet bir kenara bırakmış, annesinin verdiği o bilimsel bilimsel kitapları karıştırmaktaydı. İnsanoğlu şunun şurası elli senedir, sürdüren ama hiç değilse öldürmeyen solunum cihazları yapabilmişken, karanlık ve derin, sularda yaşayan birtakım balıkların, azıcık oksijenle idame-i hayat edebilmek için, kendi kendilerine, evrile devrile, şans eseri, üstelik de tesadüfen, solunum sistemleri geliştirdiklerini de, yine aynı vakitlerde öğrendi!

"Okyanusun derinliklerine Güneş ışığı erişemediği için oralarda bitkiler yaşayamaz. Bu, derin sularda pek az oksijen bulunduğu anlamına gelir; dolayısıyla oralarda yaşayan hayvanlar özel solunum sistemleri geliştirmişlerdir."

— Yaşadığımız Gezegen, F. Watt, Tübitak (10+ yaş)

...

O akşam eve gelmeden önce yakınlardaki avemeye bi koşu giren beyefendi, delikanlının bilime olan merakını iyi bildiği için, kitapçıya uğradı ve çocuklar için popüler bilim kitaplarının bulunduğu raftan, keretanın son zamanlarda kafayı taktığı *deoksiribonükleikasit* konusuna dair, renkli, pırıl pırıl, cillop gibi bir kitap aldı.

Tam kasaya gidiyordu ki, telefonu çaldı. Arayan sömestr tatili için maaile yaptıkları umre plânının detaylarını görüşmek isteyen turizm şirketi yetkilisiydi.

Görüştüler, kitabın parasını ödedi ve evinin yolunu tuttu.

Beyefendi aldığı kitaba şöyle bir bakmış, resimlerini falan incelemişti ama bütün gün şirkette şişe şişe davula dönmüş kafası, bu bilimsel tırı vırıları alamayacak kadar yorgundu. Fakat genç adamın kitabı beğeneceğinden adı gibi emindi. Tek endişesi daha önce okumuş olup olmamasıydı. Okuduysa da, pahalı bir şey değildi ya, kuzenlere hediye ediverirlerdi. Gerçi onlar böyle bilimsel şeylere pek meraklı değillerdi ama neyse...

Peki delikanlı eve gelen bu kitaptan neler öğrenecekti dersiniz? Elbette *deoksiribonükleikasit* hakkında pek çok şey! Haa bu arada odasında rahatlıkla söyleyebileceği bir de rap parça! Üstelik de acayip bilimsel sözleri olan bir rap parça!

EVİRİM

Müzik: Mick Frebbles
Söz: Skuz K

Demek, istediğin bir evrim.
Sen de bilirsin,
Türler içinde sürüp gidiyor bir değişim.
Ne var, ne yok artık çok farklı
Evrım, bizi çamurdan çok farklı
Mağara adamları için işler böyle değildi,
Yiyecek için savaşılır, kaybeden ölür giderdi.
Kazanan içinse hayat harika, karnı tok,
keyfi desen pek âlâ,
(Gitar solo)
Tabii, sıra gelirdi çocuk yapmaya...

DNA

Müzik: Mick Frebbles
Söz: Zitz

D-N-A
De

Tuhaf Bu DNA'lılar, Billy Aronson, Tübitak (14+ yaş)

Nihayet Dünyalı yaratıkların
değişmesine neden olan sürecin adını
bulmuştum: Evrim. Farklı

özelliklere sahip
insanlar yiyecek için
kavga ediyorlardı.
Güçlü olan kazanıyor ve
soyunu devam
ettiriyordu.

İnsanlarda görülen
değişim, mısırdan görülen
çok hamamböceklerinde
görülen değişime benziyordu.
Değişimin ortaya çıkışına, çevre
(bu durumda, yiyecek kaynakları)
yol açıyordu.

Kreeglestide'a sadece dört buçuk
saat kalmıştı.

Tam ışınlanma zamanında
Çöplük'te olmazsam evime geri
ışınlanamayacağım aklıma geldi.

Geri ışınlanamazsam da ne bu,
ne de bundan sonraki milyonlarca
Kreeglestide'ı göremeyeceğim çok
açıktı.

Ancak ben inatçı bir Skreeg'tim.
"Evrım" denilen şeyin Dünyalı
yaratıkların değişimini
açıklayabileceği konusuna bir
kesinlik kazandırmalıyım.

Bu durumda Kütüphane'ye bir
kere daha gitmem gerekiyordu.
Kaderimi etkileyebilecek bir karar
alma aşamasındaydım...

Bu üzücü ve rahatsız edici durumu birkaç akademisyen ile
konuşup onlardan bir takım projeler talep ettiysek de, yayın evi
olarak her hangi bir netice alamadık.

Aslına bakarsanız bizim akademisyenler, tez ve akademik makale
yazmak dışında yazı konusunda pek de verimli değillerdi. Aralarında

pek azı, profesördoktordoçent kimliklerini bir kenara bırakıp, popüler bilim dilini, o da çok vasat şekilde kullanabiliyordu.

Popüler bilim dili popüler kültürden de beslenmeliydi. Oysa ben hiçbirinin Sünger Bob'u tanıdığından bile emin değildim...

İşte *Acayip Şeyler Dizisi*'ni ortaya çıkaran ve beni editörlükten yazarlığa transfer eden süreç de böylece başlamış oldu.

Eğer yetişkinler için yazmaya başladığım bu kitap araya girmeseydi, şu sıralar dizinin on sekizinci kitabını, yani **ŞU ACAYİP ANNELER**'i yazıyor olacaktım.

Acayip Şeyler'in yüzbinlerce okuru ve fanatik takipçileri var. Benim için biraz tuhaf bir durum olsa da Tarık Uslu, Özkan Öze'den daha çok tanınıyor ve daha çok seviliyor!

Hayatımda ilk kez gittiğim İskenderun'da bir okul programı sonrası, kitaplarını imzalatmak için sıra bekleyen ama sırada bekleyemeyen Acayip Şeyler okurları. Aylardır kitapları okuyorlardı. Yani bu coşku, okula yazar geldi ve dersler kaynadı coşkusu değil! Acayip Şeyler, onları fena sarmış!

Peki Acayip Şeyler dizisi neden bir fenomen oldu? Neden bu kadar çok seviliyor?

Bunun birkaç sebebi var. Bu sebepleri kitaplarımı övmek için değil; tecrübe edilmiş ve iyi netice alınmış bir tarzın, takip ettiği yöntemleri, çocuklarla muhatap olan—anne, baba, öğretmen, hoca ya da yazar farketmez—herkesle paylaşmak için anlatıyorum. Yoksa zaten kitaplarımın hedef kitlesi sizler değilsiniz. Anlattıklarımın etkilenip herhangi bir kitabımı alsanız bile, her zaman önemli olan sizin değil, çocuklarınızın ne düşündüğü olacak...

- **Eğlenerek öğrenmek diye bir şey var!**

Ve ders kitaplarında son derece sıkıcı bir dille anlatılan konuları, güle güle okuduklarında hem çok daha iyi anlıyorlar, hem de severek öğreniyorlar. Bunu keşfeden pek çok öğretmen, *Acayip Şeyler*'in bazı kitaplarını yardımcı kaynak olarak kullanıyor.

Zaman zaman bu eğlence işini abarttığım oluyor. Bu yüzden bazı annelerden fırça yesem de, çocuklardan aldığım tepki genelde şöyle: “Ders kitaplarını da sen yazsana!”

- **Anlatmayın konuşun, sohbet edin!**

Onlarla konuşuyorum evet! Zaten bunu bana kendileri de söylüyorlar. “Kitaplarını okurken bizimle konuşuyorsun!” diyorlar.

Bu organellerin içinde benim ortaokul yıllarımda en çok sevdiğim, ENDOPLAZMİK RETİKULUM'du. Ona kısaca ER de derler ama ben hep uzun ismini tercih ederdim. Niye mi? E, hava atmak için tabii! (Şu Acayip Hücre)

Onlarla konuşuyorum ama harmaniyesinin bir ucu yerlerde sürünürken bir ucunu da omuzlarına atmış arkasına bakmadan yürüyen ve ardından gelen talebelerine hikmetler saçan, burnu Olympos Dağı'nı aşmış bir Antik Çağ filozofu havalarında konuşmuyorum. Nutuk atmıyorum. Va'z u nasihatte bulunmuyorum. Öğretmen değilim, ders de anlatmıyorum.

Sadece konuşuyorum! Karıncalara, kelebeklere, atoma, hücreye, gübre böceklerine dair konuşuyorum.

Çok şey bilen biri gibi değil, anlattığı şeyleri yeni öğrenmiş ve hâlâ daha öğrenmeye devam eden biri gibi konuşuyorum. Böylece “bilgi”

ile onları ezmiyorum.

En karmaşık konuları bile anlatırken, onlara benden daha önce anladıkları hissini yaşamalarına imkân tanıyacak bir kurgu yapmaya çalışıyorum. Bu kendilerini iyi hissettiriyor ve zekâlarının tadını çıkarmalarını sağlıyor. “Senin kitaplarını okurken, kendimizi bilim adamı gibi hissediyoruz!” diyorlar.

• Bırakın gülsünler!

Bu işin beni en çok eğlendiren kısmı, bana gülmelerine izin verdiğim bölümleri yazmak.

Ölçüyü kaçırmadan kendimle dalga geçtiğim kurguları ana gövdenin içine yerleştirdiğimde, bundan tarif edilmez bir keyif alıyorlar.

Bu beni onların gözünde küçültmüyor. Tam tersi, kusursuz bir anlatıcı ile yakınlık kuramadıkları için, beni kendilerine arkadaş olarak kabul etmelerini kolaylaştırıyor.

Özellikle mizah dozunun arttığı bölümlerde, anlatıcının kendisi ile dalga geçmesi, pek çok yazarın başvurduğu bir yöntemdir. *İyi Yazmak Üzerine* kitabının yazarı William Zinser bunun okuyucu üzerinde bir terapi niteliğinde olduğunu, okuyucunun kendisini yazardan üstün görmesini ya da en azından kendisini anlatıcı ile bağdaştırmasını sağlar. Bu da bir yazar için harika bir şeydir.

Özellikle de çocuklar için yazıyorsanız!

Herkesin onları küçümsediği ve üzerlerinde hakimiyet kurmaya çalıştığı bir dünyada, kitaplarıma sığınmış çocukları ezmek en son isteyeceğim şeydir.

Ayrıca kendilerini benden üstün görmekte son derece de haklılar!

Tabii bana gülmelerine izin verdiğim için rahatlıkla ben de onlara gülebiliyorum. Bazen alay ediyorum, makaraya sarıyorum. Bunu yadırgamıyorlar. Çünkü arkadaşlar arasında böyle şeyler olur ve çok eğlencelidir.

Hayatım boyunca pek çok şeyi merak ettim. Merak ettiğim pek çok şeyin cevabını da buldum. Meraklı biri olduğum ve merak ettiğim şeylerin peşinde ısrarla koştüğüm için, genelde kârlı çıktım.

Fakat zaman zaman, başıma olmadık işler açtığım da oldu. Mesela bir gün, pipetle çay içmenin nasıl bir şey olduğunu merak ettim ve

ağzımın içinden ta midemin dibine kadar bütün sindirim sistemim haşlandı. Günlerce boğazımdan geçen her lokmadan sonra acı içinde kıvrandım...

Bu, hayatım boyunca yaptığım en budalaca işlerden biriydi ama en budalacası değildi.

En budalacasını size anlatmalı mıyım bilemiyorum. Aslında anlatmasam benim için çok daha iyi olur.... (Şu Acayip Işık)

• Şaşırtıcı bağlantılar

Her ne kadar bana gülmelerine ve zaman zaman gözleri önünde bir budala durumuna düşmeme izin veriyorsam da, bir noktada saygılarını da kazanmak zorundayım.

Bunun için, şaşırtıcı bağlantıları olan metinler kurmaya çalışıyorum. İsmi daha önce hiç duymadıkları ve belki de uzunca bir süre daha duymayacakları yazarlardan, kitaplardan, tarihî kahramanlardan, mitolojik yaratıklardan, filozoflardan, bilim adamlarından örnekler veriyorum. İktibaslar yapıyor, onlara dair hikâyeler anlatıyorum.

Bu hikâyeleri bazen olduğu gibi naklediyorum, bazen de absürd kurgular içinde önlerine koyuyorum. Hem şaşırtıyorlar, hem öğreniyorlar hem de çok eğleniyorlar...

Milattan önce 500'ü yıllardı. Krotonlu Alkmeon filozoflukla, hekimlikle, ek iş olarak da baytarlıkla yani çok affedersiniz hayvan doktorluğu ile evini ocağını geçindiren bir adamdı.

Bir sabah civardaki köylerden ucuza hayvan kapatan bir cambaz, karnı davul gibi şişmiş bir öküzü bunun kapısına çeke sürükleye getirdi...

(Şu Acayip Işık)

• Biraz edebiyat olacak artık!

Kendine ait bir sesi, bir rengi ve ahengi olan metinleri okumak, yetişkinler için ne kadar hoş bir deneyimse, çocuklar için de öyledir.

Kim bize onların sade suya tirit yavan anlatımdan hoşlandığını söyledi ki?

Sade yazmak, basit şeyler yazmak değildir. Anlaşılır yazabilmektir.

Ayrıca zaman zaman her zamanki komik eğlenceli ya da bilgi yüklü anlatım tarzını kesip, kalplerine, duygu dünyalarına seslenmenin ve konuyu duygusal notalara taşımanın akıl ve kalp birlikteliğini sağlamada büyük ehemmiyeti vardır!

Nokta bir son mudur? Evet ama aynı zamanda nokta bir başlangıçtır. Çünkü her şeyin bir başlangıç noktası vardır. Bütün yolculukların, bütün hikâyelerin ve bütün maceraların...

Minicik bir çekirdek, bir ağacın başlangıç noktasıdır mesela...

Bir buğday tanesi, ekmeğin...

Bir yağmur damlası, okyanusların...

Bir yumurta ise....

Sanırım buna cevap vermek için yumurtanın kime ait olduğunu bilmemiz gerekiyor. Çünkü yeryüzünde o kadar çok hikâyeye bir yumurta ile başlıyor ki, saymaya kalksak, sayamayız...

Denizlerdeki balıkların hikâyesi bir yumurta ile başlar mesela, kuşların hikâyesi de öyle...

Yılanların, öteki sürüngenlerin ve kurbağaların da...

Bütün böceklerin... Arıların, sineklerin, kakalakların, çekirgelerin ve elbette bir kelebeğin macerası da, yine bir yumurta ile, minicik, nokta kadar bir yumurtacık ile başlar.

Güneş henüz tam olarak doğmadan, uzaklardaki yüksek yüksek tepelerden seke seke cömertçe yayılan ışıkları ile yeryüzünü iyice aydınlatmadan önce, kocaman bir lahana topunun kalın etli yapraklarına, ya da uzun ince kuru sırıklara döne dolaşa sarılmış, fasulyelerin narin filizciklerine, hayatının en önemli işini yapmanın verdiği heyecan ve yeryüzünün bütün anneleri için özel olarak yaratılmış şefkatli bir sakinlik ile, narin bir kelebek tarafından nokta nokta diziliveren onlarca yumurtacıkla başlar bir kelebeğin hikâyesi...

Nokta bir sondur evet, ama aynı zamanda başlangıçtır... Bütün güzel cümleler, büyük harflerden önce, küçücük bir nokta ile başlar...

Ve her maceranın bir başlangıç noktası vardır, her yolculuğun, her hikâyenin...

Kuşların, arıların, kurbağaların, balıkların ve narin, toz kanatlı, incecik kelekelerin hikâyesi de işte böyle bir hikâyedir...

(Şu Acayip Kelebekler)

- **Bir tutam da popüler kültür kaçınılmaz!**

İster seveyim ister sevmeyeyim, popüler kültür öğelerini bilmek ve kullanmak durumundayım. Bu onları yücelteceğim anlamına gelmez. Hatta çoğu zaman yerin dibine geçirmekten de çekinmem.

Ancak çocuklarla muhatap olacaksam, onların sevdiği çizgi film kahramanlarını, *Marvel* zırvalıklarını, en popüler bilgisayar oyunlarını bilmek zorundayım. Açıkçası bu benim için çok da zor değil çünkü o filmleri seyredip, o oyunları da oynuyorum!

Bakın şu aşağıdaki örnek metnin, ilk paragrafında, Dede Korkut hikâyelerine ait bir karaktere, Antik Yunan mitolojisine ait bir canavara, hem de, çocukların çok iyi bildikleri ve severek izledikleri bir animasyon filminin kahramanlarından birine, yani bir popüler kültür ögesine atıf var...

Basat adında sabah kahvaltısında yürek yemiş bir delikanlı tarafından tepelenip yere serilen Tepegöz'ü, eski Yunan masallarındaki ürkütücü Kikloplar'ı ve Monster Üniversite'den muhteşem Mike Wazowski'yi saymazsak, yeryüzünde tek gözlü hiçbir canlı türü bulunmaz.

Görmek için tek bir göz yeterken ve kâinatta yıldızlardan çiçeklere kadar yaratılmış hiçbir şeyde ve hiçbir yerde işe yaramaz bir fazlalık, gereksiz bir detay yokken, neden gözler iki tanedir?

(Şu Acayip Gözler)

- **Hayatın içinden konuşmak**

Anlattığım konu ne kadar günlük hayatın dışında olursa olsun, onu hayatın içinden bir şeymiş gibi anlatmanın yollarını ararım.

Özellikle giriş bölümlerinde çoğu zaman gündelik hayattan bir sahne ile açılış yapmak, okuyucunun, anlattığınız konuya balıklama dalmasını sağlar! Bu konu, Komodo Ejderleri olsa bile...

Neredeyse bütün çocuklar sanki çok matah bir şeymiş gibi ejderhaları olsun isterler. Allah'a şükür ejderha denilen dev, kanatlı ve oldukça da ateşli kertenkeleler, sadece masallarda, efsanelerde ve çizgili çizgisiz fantastik filmlerde vardır. Gerçek dünyada ejderha diye bir şey yoktur.

Olsaydı ne olacaktı sanki? Babanız petshop'tan size miniminnacık, iyi eğitilmiş, aşıları tam yapılmış cins bir ejderha mı satın alacaktı? Onu böyle bir şeye nasıl ikna edecektiniz peki?

Kimbilir belki de bu o kadar zor olmayacaktı!

– Aslında mantıklı biliyon mu Şükran? Pikniğe götürürdük mangal yaparken işe de yarar!

– Ziyafettin delirme! Ne ejderhası?

– Ya öyle bi aklıma geldi, çocuklar da çok istiyor ya, o bakımdan!...

(Şu Acayip Sürüngenler)

• Bu toprağın sesi

Buna kesinlikle bayılıyorlar! Birtakım yetişkinler, yerel konuşma şekillerini, ağız ve şiveleri kullanmama bir anlam veremiyor olabilirler. Ancak çocuklar buna gerçekten bayılıyorlar!

Bu yüzden bazılarının, “İnsanlarla alay ediyorsun!” tenkitlerine hiç kulak asmam!

Edirne'sinden Hakkari'sine kadar, karış karış sevdiğim bu toprakların halkını seven bir adam olarak, bir Egelinin, bir Karadenizlinin, bir Diyarbakırlının, kendi şivesi ile tatlı tatlı konuşmasını dinlemekten tarifsiz bir keyif alırım. Bunu da kitaplarımda sık sık kullanırım.

Böylece hem anlatımım renklenir, hem de bu toprağın sesi olduğumu açıkça belli ederim.

– Bu ketenkeleleee, başları sıkıştıı vakitleeede, ne yapalaa biliyon mu?

– Ne yaparlar?

– Guyruunu goparıp atıveriii!

– Bence sen atıyosun!

– Elbet elbet! İmdi buncaazları leylekle çok sevee. Leyleklee çok sevee ammeeee, ketenkele gapmak o kadaa kolay deel. Leylek buncaazı gördümünen, buncaaz da leyleği görüpduru. Sonracıma önce kaçmaa davranı. Amma baktiki kaçameyo, canıı gutamak için na'pçek?

– Ne?

– Guyruunu kopaatıvereyo, leyleen önüne atıvereyo. “Al bunu yi!” deeyo.

– Ya bırak dayı ya!

–Keetenkele kaçiveriyo amma guyruk bööle böle, böööle böle gıpranıvereyo. Leylek de onunla oyalanıveriyö “Ben” deyo, “Keetenkeleyi yakaladım!” deyo, zannedeyo! Amma keetenkele çoktaaaaaan kaçıp duruvereyo, odunların altına sakleneyo, leyleen habarı bilem olmeyo...

– Ben de inandım!

– Yemin çakem sana be!

– Ya yok! Ne yemin çakması dayı ya! Öyle şey olur mu? Canlı hayvan kuyruğunu nasıl koparsın da atsın leyleğin önüne ya!

– Eeeee, can kookusu adame nele yaptııvereyo sen biliyon mu? (

Şu Acayip Sürüngenler)

• Asıl mesele: Tevhidî omurga!

Bütün o öteki maddeleri bir tarafa bırakın ben size *Acayip Şeyler*’in çocuklar tarafından bu kadar çok sevilip benimsenmesinin asıl sebebini söyleyeyim: Tevhidî omurga!

Pek çok kereler kitap fuarlarında anne ve babaları ile yanıma gelen çocuklar açık açık, “Bu kitapları en çok Allah’tan da bahsettiği için seviyorum!” dediler.

...Kelebeğin bizzat kendisinden 150 milyon kilometre ötede, dev bir ateş topundan gelen ama Dünya’nın yüzeyindeki her bir şeyle birlikte kelebeğin kanatlarına da değip dokunmadan önce, atmosferin kat kat tül ve perdeler gibi tabakalarından geçirilip yumuşatılan ılık ışıklar, o incecik narin ve nazik toz kanatları kurutur...

Oysa ne Güneş’in kelebekten haberi vardır ne de kelebeğin Güneş’ten...

Ancak güneşin ışıkları altında kanatlarını kurutan bir kelebek gören herkes, yeryüzünde bir kelebek yaratmak için, gökyüzünde bir yıldız yaratmak lazım geldiğini anlayabilir. Daha doğrusu, kelekleri kim yarattıysa, Güneş’i de O’nun yarattığını...

(Şu Acayip Kelebekler)

Çocuklar sahipsiz, başıboş, tesadüflerin fink attığı, her şeyin doğanın gücüyle ya da tabiat ananın etkisiyle olup bittiği, kimsesiz, evrimsel süreçlerin hüküm sürdüğü bir kâinat dayatmasını, yaratılıştan sahip oldukları iman sayesinde bir süre benimsemiyorlar. Oysa tevhidî bir bakış açısı ile yazılmış bir kâinat, onların ruhlarında her zaman karşılık buluyor.

Bana sorarsanız, *Acayip Şeyler Dizisi*'nin bu kadar sevilmesinin asıl nedeni de bu...

Eğer günün birinde, güneşli güzel bir yaz öğlesinde mesela, kanatlarındaki büyümlü maviliği ile gözünüzü alan, pırıl pırıl parlayan ve oldukça ötelere bile farkedebildiğiniz bir kelebek görürseniz, onun o göz alıcı mavi kanatlarında birkaç yüz nanometre boyunda sayısız fotonik kristal yapı ile yaratılıp donatıldığı için böyle görüldüğünü hatırlayın.

Kendi küçük, pul kanatlarında taşıdığı sanat büyük bu mucizeyi hayranlıkla seyredin. Allah'ın boyasız da boyamasına, renksiz de renklendirmesine, bir kelebeğin kanatlarında, dalgalana dalgalana ışıldarken, şahit olun...

(Şu Acayip Kelebekler)

Kitap okumayı bana
sevdirdiğin için teşekkür
ler Örkün Öre. 😊

Emre Yalçın

* Tarık Abi'ye
Sizi çok seviyorum. *B*

Kitaplarınızı da çok
beğeniyorum Tarık abi.
Uzun süre kitap yazmayı
bırakmamanızı tavsiye
ediyorum. Tabi kitap yamanın
da zorlukları var, ama
hayranlarınızı üzmesiniz
değil mi?

Sevgilerle Sabri Tash
Hann

Hemen her programda
önüme böyle bir not
bırakıp kaçan çocuklar
oluyor. Onları itina ile
saklıyorum. Şu aşağıdaki
en sevdiğilerimden
bir tanesi:
"Ne kadar kitap
o kadar eğlence!"

Örkün Öre senin kitapların
okuyunca hep güleriz
ne kadar kitap okadar
eğlence.

Zeynep Bekar

Siyer Kitaplarında Neşe Eksik

–Röportaj–

(Aşağıdaki röportaj 2012 yılında, www.sonpeygamber.info sitesi için yapıldı. Soruları Yunus Emre Kaya sordu. Söyleşimizin ana konusu, siyer dersinin seçmeli de olsa okul müfredatına girmiş olmasıydı.)

“Hz. Muhammed’in Hayatı” adlı dersin, kısa ve uzun vadede genç kardeşlerimize nasıl faydaları olmasını bekliyorsunuz?

SİYER DERSİNİN gayesi çocuklarımıza peygamberlerini (asm) tanıtmak, O’nunla aralarında bir bağ kurmak, O’nun sevgisini ve O’na ümmet olma şuurunu geç kalınmamış bir zamanda kalplerinde yerleştirmek olacaktır.

Ben derslerin *Hz. Muhammed’in Hayatı* adı altında, bir tarih dersi gibi çocuklara anlatılmasıyla iktifa edilmeyeceğini ümit ediyorum. Bu ders, bir tarih, hele de İnkılap Tarihi dersi gibi değil de daha çok bir Hayat Bilgisi dersi gibi işlenecektir umarım. Ve uzun vadede bu dersin başarısını, Rasûlullah Efendimizin (asm) hayatından, çocuklarımızın hayatlarına katabildiklerimiz gösterecektir.

Bu arada dersin isminde karar kılanlar neden *Peygamberimizin Hayatı* gibi çok daha samimi, sıcak, üstelik aidiyet hissini veren bir ismi tercih etmemişler, merak ediyorum...

Açıkçası çocuklarımin sabah çantalarını toparlarken “Bugün Hz. Muhammed’in Hayatı var! Ama kitabımı bulamıyorum” şeklinde bir cümle kurmasından hiç memnun olacağımı sanmıyorum...

“Bugün Peygamberimizin Hayatı var” demelerini tercih ederim...

Hatta keşke “Peyamber Efendimizin Hayatı” diyebilmeyi onların dudaklarına alıştırarak böyle bir imkânı değerlendirmiş olaydık...

Şunu da aklıma gelmişken paylaşmak istiyorum:

Çocuklara, Peygamber Efendimizi anlatmak için sınıfa giren sevgili öğretmenlerimiz, dersin daha ilk beş dakikasında “Kesin sesinizi!” diye avaz avaz bağırmaya başlarsa baştan kaybetmişiz demektir. Öğretmenlerimizin, Mescid-i Nebevî’nin ortasına bevl eden bedevîyi ve Rasûlullah Efendimizin (asm) ona karşı gösterdiği hoşgörüyü

akıllarından hiç çıkarmamaları gerekiyor. Keşke bu derslere girecek eğitimcilerle özel bir formasyon verilebilseydi. Belki de verildi bilemiyorum....

Netice-i kelam:

Matematik öğretmenini sevmeyen çocuk matematikten soğuyabilir, kimya öğretmeninden nefret eden çocuk kimyadan da nefret edebilir, siyer öğretmeninden hoşlanmayan bir öğrenci de...

Bu cümleyi tamamlamak istemiyorum...

Çocuklar ve gençlere Hz. Peygamber'in hayatını öğretmekteki ilk amaç ne olmalı?

İLK AKLIMA GELEN, bu soruya "sevdirmek" şeklinde cevap vermek oldu. Ancak insan bilmediği şeyi, tanımadığı kimseyi nasıl ve neden sevsin? Bırakın sevmeyi, insan bilmediğine düşman olur.

Öyleyse çocuklarımızın Rasûllullah Efendimizi (asm) sevmelerini, O'na büyük bir sevgi ile bağlanmalarını arzu ediyorsak, dile getirseler de getirmeseler de akıllarında var olan şu sorunun cevabını vermeliyiz:

"Neden sevmeliyim?"

Ben dokuz yaşında, ben on yaşında bir çocuğum! On iki yaşında, on beş yaşında gençliğimin başındayım!

Neden ama neden Peygamberi sevmeliyim?

Hatta neden anamdan babamdan bile daha çok sevmeliyim?"

Hepimiz, yazdığımız kitapları önümüze koyalım ve genç okurlarımızın bu sorusuna cevap verip veremediğimizin bir muhasebesini yapalım.

Çocuklar için hazırlanmış ve amacı Rasûlullah Efendimiz'in (asm) hayatına ve İslam tarihine dair bilgi vermek olan kronolojik bir siyer/tarih kitabı bile olsa, bir ders kitabı bile olsa, Fahr-i Kâinat Efendimizden bahsediyorsak, sıradan bir tarihî şahsiyetten bahsediyor gibi davranamayız.

O bizim Peygamberimizdir; aramızda, aramıza sıradağlar gibi dizilmiş asırları aşan bir gönül ilişkisi vardır, yahut olmalıdır.

Genel bir siyer anlatımı mı, siyere tematik yaklaşımlarla inşa edilecek bir anlatı mı daha faydalı olur sizce?

DOĞRU İNŞA edildikten sonra her iki tercih de faydalı olur. Tematik yaklaşımlı çalışmalar kendi içinde bir bütünlüğü olması gerektiği gibi bir puzzle'ın parçaları gibi de olmalı.

Çocukların zihninde oluşacak görkemli bir Asr-ı Saadet tablosunu tamamlayacak evsafta bulunmalı.

Mesela sadece Rasûlullah Efendimiz (asm) ile çocuklar arasında geçen hatıraları konu edinen bir kitap, küçük okurunu zamanı ve mekânı belli olmayan bir atmosferin içine çekip götürmemeli.

Sayfalarını teker teker çevirirken içleri Sevgili Peygamberimizin sevgisi ile dolmalı.

O'nun küçük arkadaşları ile olan tatlı hatıralarını okudukça Peygamberimizin çocukları ne kadar çok sevdiğini görüp öğrenmeli ve kendilerini, Saadet Asrı'nın o çok ama çok şanslı çocukları arasında hayal ederek Medine'nin daracık sokaklarında güle oynaya koşturup Peygamberimizin gül kokusunu içlerine çekerek hayalen de olsa O Zat'ın (asm) serin sabah gülleri gibi kokan ellerini öpebilmeliler.

Çocuklar ve gençlere yönelik siyer kitaplarında amaç, Hz. Peygamber'in hayatını ezberletmek mi yoksa O'nun davranış kalıplarını özümsetmek mi olmalı?

Hangisi seçilirse “gaye”ye uygun bir yol üzere gidilmiş olur? Yahut bir orta yol mümkün mü?

EĞİTİMDE hoş görülme ve sürekli şikayet edilen ezberci tutum; bir kısa sureyi, bir hadisi, önemli olayların tarihlerini, bir şiiri, bir atasözünü, çarpım tablosunu, bütün sevimsizliğine rağmen bir takım kimya formüllerini, fizik kanunlarını ezberlemek değildir.

Tel'in edilen (ama yerine de yeni bir şey konulamayan) ezberci eğitim, öğrencinin yorum yapma hakkını elinden alan despot bir yöntemdir.

Mesela, siz çocuklara, “Şapka İnkılabı”nı anlatır da içlerinden birinin kalkıp, “Ne kadar da komik! Şapkanın inkılabı mı olurmuş? Bir insanın şapka takması yahut başına takke takması, onun medeni bir kimse olduğunu neden gösterebilir? Bu hesaba göre bütün kovboylar medeni, onların acımasızca katledip soylarını kuruttukları Kızılderililer de vahşi mi oluyorlar yani?” diye bir soru sormasına izin

vermezseniz, kazayla soranın da anasından emdiği sütü burnundan getirirseniz bu, ezberci eğitimin daniskası olur.

Nebî Efendimizin hayatını çocuklara anlatırken böyle ezberci bir tutuma girmek, onların zihinlerinde oluşabilecek soruların önünü kesmek, ne kısa ne de uzun vadede bir fayda sağlar. Zararı ise azim olur.

Bırakalım, kendilerine Sevgili Peygamberlerini anlatmaya, sevdirmeye çalıştığımız çocuklar soru sorsunlar, yorum yapsınlar...

Bahar yağmurları gibi tertemiz, ışıltılı ve pırıl pırıl hayatı ile Sevgili Efendimizi, çocuklara ve gençlere anlatırken o yağmur damlalarını daha toprağa düşmeden havada kapıp içen turna kuşları gibi ağızlarımızdan çıkan her cümleyi, kalemlerimizden dökülen her kelimeyi tutup kalplerinin en müstesna köşelerine yerleştireceklerinden hiç şüpheniz olmasın.

Günümüzde kaleme alınan siyer kitaplarının üslubu (ve bu üslubun çocuklara hitap edip etmemesi) yahut özgünlüğü konusunda ne düşünüyorsunuz?

MALUMUNUZ olduğu üzere siyer konularında yazılan eserlerin, çocuklar için olsun büyükler için olsun, büyük oranda birbirlerine benzemeleri kaçınılmaz bir netice. Ancak bu durum, yazar olarak bizlerin üslup mevzuunda gereği kadar titizlik göstermememizin bahanesi olamaz.

Bugün yayıncılar olarak pek çok zorluğu geride bıraktık. Eskiye oranla çok daha iyi ressamlarımız var. Bilgisi hoca seviyesinde, akademisyen editörlerimiz saha içinde vazife görmekteler. Matbaalar şöyledir, böyledir...

Bizim şu an için en büyük sıkıntımız, üslup meselesini dert etmeyen yazarlardır. Özellikle siyer kitaplarında sanki üslup gibi bir derdimiz hiç yokmuş gibi davranmaktayız. Anlattığımız konu aynı ama anlatım şeklimiz de aynı! Aynı kelimeler, aynı cümleler hatta aynı hatalar...

Bir araştırma yapmış değilim fakat muhtelif kitaplardan muhtelif metinler alalım, yazarlarını gizleyelim ve o metinlerin kime ait olduğunu tahmin etmeye çalışalım... Tahminimce pek azı için “Bu şunun metnidir, bu da falanca kitaptan alınmıştır” diyebiliriz.

Kullandığımız dil, büyük oranda kötü bir dildir. Kötü dilden maksadım, Türkçenin dilbilgisi kaidelerine uygun olmayan cümleler, yanlış imla değil. Kötü dil; yani yavan, kendine has bir renkten ve ahenkten uzak bir anlatım...

Türkçenin bütün dilbilgisi kurallarına elifi elifine uyan bir metin yazdığınızda bu metnin iyi bir metin olduğunu zannedilmesin. Üslup bu değildir! Hatta hatta dilbilgisi sınırlarını zorlamak ve aşmaktır üslup. Burada deneysel edebiyat zırvalıkları yapalım demek istemiyorum; anlatımımızı zenginleştirelim, bizim bir sesimiz olsun demek istiyorum.

Nasıl ki editörler olarak ressamaların tarzları konusunda bol bol atıp tutuyoruz, falancayı beğeniyor filancayı ise görmeye bile tahammül edemiyoruz; aynı hassasiyeti anlatım tarzlarımız konusunda da göstermeliyiz.. Ama göstermiyoruz. Gösterseydik siyer kitapları böyle fotokopiyle çoğaltılmış gibi önümüze yığılmış olmazdı. Maalesef aralarındaki farkları çoğu kez illüstratörlerin gayretleri, grafikerlerin cambazlıkları, kullanılan kâğıt, cilt ve fiyat belirliyor. Oysa dil ve üslup belirlemeliydi.

Bu olumsuz durum, çocuklar için siyer anlatımında nasıl bir netice veriyor?

EĞER bir çocuk kitabı Nebî Efendimizin hayatı gibi olağanüstü bir konuyu işlediği halde ortalama bir çocuk okura “sıkıcı” gelmekteyse bunun en büyük müsebbibi işte bu kötü dil ve yavan anlatımdır.

Ben şahsen siyeri konu edinen bir metinde son derece net bir gerçekçilikten yanayım. Çünkü gerçeğin yeteri kadar heyecanlı, yeteri kadar mucizevi olduğunu görüyorum. Kullandığımız üslup bunu yansıtamıyorsa sorun üsluptadır.

Üslup çalışmalıyız! Pek farklı üsluplar göremiyorum. Çocuklara yazmak; çocukça yazmak, sade bir dil yavan bir anlatım, gibi algılanmamalı. Çocuk da bir büyük adam gibi bir pekala renkli ahenkli ve kendine ait sesi, şarkısı olan metni okumaktan zevk alır. Onları kötü—hadi renksiz diyeyim—bir dil ile kaleme alınmış kitaplara mahkûm edersek gidip beş yüz altı yüz sayfalık, resimsiz, tuğla gibi *Harry Potter* kitaplarını ellerinden bırakmadan okurlar, biz de oturduğumuz yerden “Ama onlar çok zararlı!” der dururuz.

Sonra da masalarımızın başına gider, seneler önce televizyonlarda dönüp duran o KDV fişi reklamındaki bakkala giden ve “Bakkal amca! Bakkal amca! Bir kalem bir defter bir de çikolata alacağım” diyen çocuk gibi gerçekte hiçbir karşılığı olmayan berbat yapay bir dille konuşan kahramanların boy gösterdiği kitaplarımızı kim bilir ne sevaplar ne maddi manevi bereketler umarak büyük şevk ve aşk ile yazmaya koyuluruz!

Kitaplarımızda çocuklar da aynı dil ile konuşur, dedeler de aynı dil ile konuşur. Bu, eleştirip durduğumuz kötü dizi filmlerde, annesinin yüzüne de sevgilisinin yüzüne de aynı ifade ile bakan güdük aktörlerin düştüğü trajikomik duruma ne kadar benziyor farkında mısınız?

Peygamber Efendimizin hayatını çocuklara anlatmak gibi ulvi bir gayeyi içimizde taşıyorsak edebiyatı, bütün kaide ve imkânlarıyla bu gayeye alet etmeliyiz. Ben inanıyorum ki o mucizevi gerçekliğe yakışan bir dili yakalayabilirsek siyer gibi muhteşem bir konudan, çocuklar tarafından bir solukta okunacak ama tesiri bir ömür boyunca sürecek harika kitaplar çıkarabiliriz.

Günümüzde kaleme alınan siyer kitaplarında gördüğünüz en önemli eksiklik nedir?

NEŞE! Gerçekten de bunu bir eksiklik olarak görüyorum.

Biz Müslümanlar, Saadet Asrı’nda yaşanan olaylara, İslam’ın o ilk garip ve çileli yıllarına, Batılı bir tarihçinin yahut dinsiz bir din bilimcinin gözlüğü ile bakamayız.

Sevgili Peygamberimiz ve sahabelerine ait hatıraları yâd etmek, okumak, anlatmak, dinlemek hüznülendirir bizi. Taif deyince yüreğimiz yanar. Uhud, ciğerimizi delip geçen bir mızraktır.

Mus’ab, ağlayan gökler kanayan toprak...

Ve başımıza, Kâinatın Efendisi’nin vefatından daha büyük bir musibet gelmemiştir.

Ağlayanımız da çok olur bizim, gülmekten utananımız da...

Fakat mü’minler ve Müslümanlar olarak gözyaşı dökmek ve hüznlenmek için ne kadar sebebimiz varsa, mutlu olmak ve neşelenmek için de o kadar sebebimiz vardır...

Her iki cihanda da en büyük neşe ve mutluluk kaynağımız, Rasûlullah Efendimiz (asm) ve onun varlığı ile bir “Saadet Asrı”na

evrilen günler, aylar ve yıllardır çünkü. Ama tıpkı hznmz gibi, nee ve mutluluğumuz da, dünyaya ve dünyanın ilerine ait fni, gelip geçici, uçup kaybolucu, anlık ve azıcık bir zamanlık nee ve mutluluklara benzemez. Peygamber sevdasından, sahabe sevgisinden, İslam ve Kur’n davasından kaynaklanan, ilah bir nee ve mutluluktur bizimkisi...

Gerek ocuklar için gerekse büyükler için yazılan siyer kitaplarında, bu iman neeyi de hissettirmek gibi bir çaba neredeyse hiç yok. Oysa, olmalı...

Son olarak unu da belirtmek isterim:

Bir mü’minin, hayırlı bir hizmet hakkında konuşurken dile getirmeye kendini mecbur bildiği tenkitvari sözleri, elbette tahrip değil tashih amaçlı olmalıdır. Ben bu niyetle konutuğumu zannediyorum, böyle de değerlendirilmeyi mit ederim...